

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

GREUGES CONTRA LA LLENGUA CATALANA 2010 - 2013

Extrets de les dades aportades per la Generalitat de Catalunya
per al 4t informe espanyol de seguiment de l'aplicació de la
Carta europea de les llengües regionals o minoritàries

GREUGES CONTRA LA LLENGUA CATALANA 2010 – 2013

Extrets de les dades aportades per la Generalitat de Catalunya
per al 4t informe espanyol de seguiment de l'aplicació de la

Carta europea de les llengües regionals o minoritàries

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	- 7 -
Informes de seguiment.....	- 8 -
IV Informe 2010-2012 elaborat per la Direcció General de Política Lingüística.....	- 8 -
PART I. INFORMACIÓ DE CARÀCTER GENERAL	- 10 -
Evolució política general	- 10 -
Legislació i normativa.....	- 11 -
Conflictivitat jurisdiccional	- 12 -
La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny	- 15 -
El català davant de la Unió Europea	- 17 -
Llei estatal contra el model lingüístic educatiu català	- 20 -
Occità, aranès a l'Aran.....	- 23 -
PART II. VULNERACIÓ DELS OBJECTIUS I PRINCIPIS DE LA CARTA - 26 -	
Manca de respecte a la unitat geogràfica de la llengua catalana	- 26 -
Obstacles a l'aplicació de l'article 7, paràgraf 1, lletres c i d	- 30 -
Canvis normatius i en la política lingüística a les Illes Balears, Aragó i València ..	- 31 -
El decret balear de trilingüisme en l'ensenyament.....	- 33 -
Ocultació del nom de la llengua pròpia minoritària	- 35 -
Mobilitzacions populars en favor de la llengua pròpia i contra la política del Govern balear	- 36 -
La llei aragonesa contra les llengües pròpies	- 37 -
Altres normes i actuacions d'àmbits estatals per a afavorir la llengua majoritària .	- 37 -
Passivitat contra la intolerància lingüística.....	- 39 -
PART III.	- 47 -
ENSENYAMENT	- 47 -
Any 2010	- 48 -
Any 2011	- 52 -
Any 2012	- 53 -
La nova jurisprudència també regressiva del Tribunal Suprem	- 62 -
JUSTÍCIA	- 63 -
Actuacions del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya	- 65 -
1.1. Línies d'actuació generals en l'aplicació de l'article 9	- 65 -
1.2. Competència lingüística del personal judicial i formació en llengua catalana.....	- 66 -
1.3. Els usos lingüístics a l'Administració de Justícia a Catalunya.....	- 67 -

El coneixement del català per part de notàries i notaris. Conveni entre la Generalitat de Catalunya i el Col·legi de Notaris de Catalunya.	- 69 -
L'ús del català als documents notariais.....	- 70 -
Traducció del Butlletí Oficial de l'Estat.....	- 73 -
AUTORITATS ADMINISTRATIVES I SERVEIS PÚBLICS.....	- 74 -
Déficit d'ús del català per part de l'Administració de l'Estat a Catalunya.....	- 74 -
Dades de les queixes rebudes en la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya sobre la falta d'ús de la llengua catalana a l'Administració de l'Estat.....	- 78 -
Dades de les queixes tramitades pel Síndic de Greuges [informació extreta dels informes presentats per la institució esmentada al Parlament de Catalunya].....	- 81 -
La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, i l'Administració de la Generalitat i de les entitats locals.....	- 82 -
Toponímia.....	- 89 -
Serveis públics.....	- 90 -
MITJANS DE COMUNICACIÓ.....	- 90 -
Canals públics de titularitat estatal.....	- 90 -
La presència del català en els prestadors de serveis de ràdio i televisió de titularitat privada d'àmbit estatal.....	- 91 -
Reciprocitat interterritorial de les emissions de ràdio i televisió en llengua catalana.....	- 92 -
VIDA ECONÒMICA I SOCIAL.....	- 93 -
Normativa estatal.....	- 94 -
Normativa europea.....	- 95 -
La disponibilitat lingüística de les empreses a l'Estatut d'autonomia de Catalunya i la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny....	- 95 -
Obligacions envers les llengües oficials: la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya.....	- 96 -
Serveis públics de titularitat privada.....	- 99 -
Instruccions de seguretat.....	- 99 -
INTERCANVIS TRANSFRONTERERS.....	- 101 -
Retrocessos en l'aplicació de la Carta en les legislacions balear, aragonesa i valenciana.....	- 102 -

INTRODUCCIÓ

La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (CELRoM) és un document aprovat pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa el 25 de juny de 1992. La Carta reconeix les llengües definides com a "regionals o minoritàries" com a expressió de riquesa cultural i compromet els estats signants a fer possible l'ensenyament, en tot o en part, en aquestes llengües i també a poder-les usar a l'administració, la justícia i els mitjans de comunicació, entre altres àmbits.

La CELRoM és un conveni internacional que va entrar en vigor el 1998, un cop el van ratificar els cinc estats següents: Noruega, Finlàndia, Hongria, els Països Baixos i Croàcia. Poc després, i encara abans d'entrar en vigor, també ho va fer Liechtenstein. Va ser signada pel Govern espanyol el mateix any de l'aprovació, el 1992, i l'instrument de ratificació va ser dipositat al Consell d'Europa el 2001. Forma part, doncs, del corpus jurídic espanyol. Des de l'1 d'agost de 2001 la Carta és en vigor a l'Estat espanyol.

Les ratificacions dels estats han d'indicar les llengües emparades i les disposicions de la Carta que l'Estat respectiu decideix aplicar. La ratificació de la Carta per part de l'Estat espanyol el compromet a aplicar els graus més alts de protecció de les llengües oficials pròpies diferents del castellà.

A la Declaració de ratificació espanyola es fa constar que "s'entenen per llengües regionals o minoritàries, les llengües reconegudes com a oficials als estatuts d'autonomia de les comunitats autònomes del País Basc, Catalunya, Illes Balears, Galícia, Comunitat Valenciana i Navarra".

Informes de seguiment

Els estats on la Carta és vigent han d'enviar un informe sobre la seva aplicació cada tres anys a partir de l'any següent a l'entrada en vigor, en què han de fer un primer informe per a aquell any.

1r Informe de l'Estat espanyol: 2002

2n Informe de l'Estat espanyol: 2003 - 2005

3r Informe de l'Estat espanyol: 2006 – 2008

4t Informe de l'Estat espanyol: 2010 – 2012 (inclou lleis, recursos i sentències fins al setembre del 2013). L'any 2009 no el va fer.

En el primer període de seguiment, l'Estat espanyol no va demanar informació als governs de territoris amb llengües emparades per la CELRoM. A partir del segon període, la Generalitat de Catalunya ha elaborat un informe específic previ per a la llengua catalana, a petició de l'Estat, que és el responsable dels informes i que tramet al Consell d'Europa el text que considera adient.

Amb l'entrada en vigor de l'Estatut d'autonomia de Catalunya al 2006, també cal donar compte de les actuacions relacionades amb l'occità aranès com a llengua protegida al mateix nivell que el català.

IV Informe 2010-2012 elaborat per la Direcció General de Política Lingüística

La Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya ha elaborat l'informe previ, a petició de l'Estat, amb les dades i informació de caràcter sectorial que li han facilitat els departaments, i l'ha tramès a l'Oficina de Llengües del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques de l'Estat. L'informe va ser tancat l'octubre de 2013.

En els anteriors períodes de seguiment en què l'Estat espanyol ha demanat dades als governs territorials (el 2n i el 3r període), l'informe final de l'Estat que recull les dades de tots els territoris ha omès sistemàticament i íntegrament les crítiques del Govern català a la política lingüística de l'Estat i dels altres territoris de llengua catalana. També n'ha omeses altres dades. És per això que per primera vegada la Generalitat de Catalunya ha enviat, després de proposar-ho a un membre del Comitè d'Experts del Consell d'Europa

per al seguiment de la CELRoM, i abans que l'Estat lliurés el seu informe, l'informe complet del Departament de Cultura al Comitè d'Experts.

L'informe 2010 - 2012, de 184 pàgines, actualitza les dades sobre la situació de coneixement i ús de la llengua catalana i la llengua occitana; exposa la política lingüística de la Generalitat; informa sobre les novetats normatives, i denuncia els obstacles per a l'aplicació de la Carta. Entre d'altres obstacles, destaquen:

- els efectes negatius de la sentència del Tribunal Constitucional de 2010 sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya
- la voluntat de recentralització de competències i de refermament de la posició del castellà a Catalunya per part de l'Estat
- les mesures contràries a la Carta com ara el projecte de llei estatal d'educació, promogut pel ministre Wert
- les mesures dels governs de les Balears, el País Valencià i l'Aragó, també regressives pel que fa a l'aplicació del Conveni internacional.
- l'impacte del dèficit fiscal en el finançament d'activitats de suport a la llengua.

L'Informe fa especial atenció als àmbits següents: ensenyament, justícia, autoritats administratives i serveis públics, mitjans de comunicació, activitats i serveis culturals, vida econòmica i social, i intercanvis transfronterers.

Posteriorment, el Govern espanyol ha lliurat el seu IV Informe al Comitè d'Experts del Consell d'Europa i novament n'ha exclòs tota crítica a la política lingüística de l'Estat i dels altres territoris de llengua catalana continguda en l'informe català, a més d'altres dades. Així, doncs, seguint l'estructura del document lliurat per la Generalitat de Catalunya a l'Estat, perquè elaborés el seu informe de compliment de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, publiquem els Greuges contra la llengua catalana 2010 – 2013, extrets de l'informe elaborat per la Direcció General de Política Lingüística.

Barcelona, juliol de 2014

PART I. INFORMACIÓ DE CARÀCTER GENERAL

Evolució política general

Escau d'assenyalar l'impacte de la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny de 2010, que resol el Recurs d'inconstitucionalitat 8045-2006, interposat per noranta-nou diputats del Grup Parlamentari del Partit Popular en el Congrés en relació amb diversos preceptes de la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, entre altres factors.

Aquest fet i la situació econòmica condueixen el govern català a proposar la revisió del sistema de finançament sota la fórmula d'un pacte bilateral Generalitat-Estat o pacte fiscal, al marge del sistema comú de finançament previst a la Llei orgànica de Finançament Autonòmic, amb el nou govern d'Espanya sorgit de les eleccions estatals del 20 de novembre de 2011.

El rebuig d'un pacte fiscal per part del Govern d'Espanya i la massiva manifestació de l'11 de setembre de 2012, en què una gran part de la població catalana es mostra partidària de la independència de Catalunya, entre altres factors, precipiten la convocatòria d'eleccions anticipades al Parlament català amb un triomf majoritari dels partits favorables a la convocatòria d'una consulta sobre la independència de Catalunya.

A aquests elements cal afegir-hi el canvi en l'orientació de la política lingüística de les institucions de l'Estat respecte del català, i el canvi de posicionament de formacions polítiques que emprenen o recolzen campanyes contràries a majors cotes d'estatus legal per al català. En aquest sentit, la Sentència del Tribunal Constitucional de 2010 sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya, en afectar diversos articles de contingut lingüístic, com es detalla més endavant, comporta un punt d'inflexió a partir del qual convida l'Estat a donar prioritat a una política lingüística que s'orienti a reforçar una primacia de la llengua castellana, com a oficial de l'Estat. El foment i la protecció de la pluralitat lingüística de l'Estat queda en un pla secundari, i les previsions del text constitucional al seu article 3r i de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (d'ara endavant, la Carta), ratificada per Espanya, amb prou feines es prenen en consideració.

Això ha derivat en la formulació de diverses iniciatives polítiques parlamentàries adreçades a fer recular o limitar l'estatus oficial del català, o a la interposició de recursos contra noves lleis i previsions normatives que venien a cobrir àmbits encara pendent de normalitzar pel que fa a l'ús del català, com ara el socioeconòmic, l'acollida d'immigrants, el cinema, etc., com es detalla més endavant, i a establir un caràcter preferent per al català. Això mateix ha succeït respecte de la nova Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, objecte de recurs per part de l'Estat per raons similars.

I per això també, arran de l'augment de la conflictivitat jurídica en matèria de llengua, es produeix així mateix un gran impacte en l'opinió pública catalana i la valoració per la llengua pròpia de la qual constitueix un dels principals temes d'interès alhora que un dels majors punts de consens social i polític.

En el context de crisi econòmica apuntat, el debat lingüístic, i la percepció d'una tendència regressiva, s'endinsen en l'extensió apuntada d'un sentiment d'incomprensió i discriminació en la societat catalana, per part de les institucions estatals, que s'ha de tenir en consideració en l'anàlisi de l'evolució política general per tal com es tracta d'un dels vectors polítics principals de la societat catalana.

Legislació i normativa

Del període objecte d'aquest informe es pot destacar l'evolució següent quant a l'aplicació de la Carta:

- Disminució dràstica dels pressupostos destinats a activitats que redunden en una millor aplicació de la Carta a causa de la crisi econòmica i del dèficit fiscal en el retorn dels recursos recaptats per l'Estat.
- Impuls de la legislació catalana de desenvolupament d'aspectes relacionats amb les llengües catalana i occitana, aranès a l'Aran, en un sentit favorable a una millor aplicació de la Carta en els àmbits que ha estat objecte d'aquesta nova regulació, i com a desenvolupament de les previsions normatives en matèria lingüística contingudes a l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 (Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut de Catalunya; EAC)

En el període que és objecte d'aquest informe, el Parlament de Catalunya ha desenvolupat una important activitat legislativa en matèria lingüística, de manera que s'ha desenvolupat i ampliat notablement el marc jurídic, amb nou lleis, dues d'específicament lingüístiques i set lleis sectorials, amb una especial afectació en temes de llengua. A continuació, es relacionen per ordre d'aprovació:

- Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació;
- Llei 10/2010, de 2 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les tornades a Catalunya;
- Llei 13/2010, de 21 de maig, del Pla estadístic de Catalunya 2011-2014;
- Llei 17/2010, de 3 de Juny, de la llengua de signes catalana;
- Llei 20/2010, de 7 de juliol, del cinema;
- Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya;
- Llei 29/2010, del 3 d'agost, sobre ús de mitjans electrònics al sector públic de Catalunya;
- Llei 33/2010, d'1 d'octubre, de polítiques de joventut
- Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran.

Conflictivitat jurisdiccional

En el període objecte d'aquest informe escau d'assenyalar l'impuls contrari a l'aplicació de la Carta provocat per nous corrents jurisprudencials, per una recruada de l'activitat impugnadora per part d'una minoria de ciutadans i organitzacions poc representatius defensors de la posició de privilegi del castellà, per part de partits estatals i d'institucions de l'Estat, i per mitjà de campanyes mediàtiques de desprestigi de la política lingüística catalana, especialment en l'àmbit educatiu. També cal afegir les accions dels nous governs de les Illes Balears, Aragó i la Comunitat Valenciana contraris al reconeixement i ús de la llengua catalana, i per tant contraris a l'aplicació de la Carta. En els apartats d'aquest informe relatius als articles corresponents de la Carta es desenvoluparan aquestes afirmacions.

Bona part de la legislació en matèria lingüística aprovada en els anys 2009 i 2010 pel Parlament català, abans esmentada, ha estat objecte de recursos davant del Tribunal Constitucional. En el cas de les lleis aprovades en el 2010, l'argumentació jurídica es basa en els nous elements interpretatius que el mateix Tribunal Constitucional introdueix en la sentència de 26 de juny de 2010 contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

En aquest sentit han estat objecte de recurs i estan pendents de resolució, en el moment d'elaboració d'aquest informe, les lleis següents:

- Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació

La Llei d'educació 12/2009, de 10 de juliol, desenvolupa el règim lingüístic derivat de l'Estatut, que a l'article 143.1 estableix que correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia.

El mateix 2009 es va presentar al Tribunal Constitucional un recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei, promogut per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Popular en el Congrés.

Els aspectes impugnats que regulen el règim lingüístic educatiu són:

- a) La previsió que el currículum de l'ensenyament de les llengües en el sistema educatiu sigui determinat pel govern català (art. 9.2). La part recurrent entén que aquesta és una competència que correspondria a l'Estat.
- b) El dret a un suport lingüístic especial per a aquells alumnes que, arribats al sistema educatiu, desconeguin una de les llengües oficials (català o castellà), i als quals en el marc d'una acollida personalitzada es presti una atenció lingüística que permeti iniciar l'aprenentatge en català. Això malgrat que al mateix article s'especifica que s'ha de garantir que tots els alumnes millorin progressivament en el coneixement d'ambdues llengües oficials (català i castellà). (art. 10.2)
- c) El règim lingüístic dels centres educatius d'Aran pel que fa a la llengua occitana en la modalitat pròpia d'aquest territori, de manera anàloga per a l'establert per al català (art. 17).
- d) La formació inicial del professorat que ha de comprendre la capacitació adequada d'acord amb els principis de la Llei i que preveu que inclogui el coneixement i desenvolupament de capacitats i actituds

professionals, entre les quals el domini equilibrat del continguts de les disciplines i aspectes psicopedagògics. En estar la formació del professorat en connexió amb els continguts de la Llei, entre ells, el règim lingüístic, etc. també es recorre contra aquest precepte (art. 109).

- e) El coneixement del català, que ha d'acreditar-se per a l'ingrés a la funció pública docent, en coherència amb el dret a rebre escolarització a la llengua pròpia, i que la part recurrent entén com un requisit d'accés a la funció pública que només hauria d'aplicar-se per al castellà, i considerar-se tan sols com un mèrit per al català (art. 119).
- Llei 10/2010, de 2 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les tornades a Catalunya

Recurs presentat per la Defensora del Poble contra l'article que regula les competències lingüístiques bàsiques que s'han d'assolir per al procés d'integració en la societat catalana. L'esmentada Llei preveu que s'han d'assolir competències lingüístiques bàsiques en català i en castellà, i que per a això l'Administració ha de proveir a través dels serveis d'acollida els mitjans necessaris per adquirir les esmentades competències.

El recurs formulat, en relació amb la llengua catalana, qüestiona els aspectes següents en relació amb la llengua catalana:

- a) que s'hagin d'assolir competències lingüístiques bàsiques en català (art. 9.2, i 9.4);
- b) la consideració del català com la llengua vehicular de la formació i la informació dels serveis d'acollida i d'integració (art. 9.4);
- c) la consideració del català com a instrument bàsic per a la plena integració en el país (art. 9.4), i
- d) que el català sigui la llengua comuna per a la gestió de les polítiques d'acollida i d'integració (art. 9.4).
- e) que la formació a llengua catalana sigui la primera que es doni, i precedeixi la formació en llengua castellana (art. 9.5).

- Llei 20/2010, de 7 de juliol, del cinema

Recurs del Partit Popular contra diversos articles que es refereixen a l'obligació de les empreses distribuïdores i exhibidores de distribuir i exhibir, respectivament, un 50% de les còpies analògiques dels films en versió catalana, així com a l'obligació d'incorporar l'accés lingüístic en català a les còpies en suport digital.

La part recurrent entén que ha de prevaler la salvaguarda dels interessos econòmics de les empreses exhibidores i distribuïdores sobre els drets lingüístics dels consumidors.

- Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya

Recurs presentat pel Defensor del Poble, i per diputats del grup parlamentari Popular en el Congrés, contra diversos articles, principalment l'article 128.1, que regula els drets lingüístics dels consumidors a Catalunya, entre els quals es reconeix el dret a poder ser atès oralment i per escrit en la llengua oficial que s'esculli. Aquest dret inclou per tant el dret a poder ser atès en català, llengua pròpia de Catalunya, i en occità aranès, en el cas del territori de la Val d'Aran.

- Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran

Impugnació del Govern espanyol contra els quatre articles de la Llei que declaren l'ús preferent de l'aranès per part de les administracions públiques al territori d'Aran.

La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny

El Govern espanyol va tenir ocasió de fer referència al seu anterior informe per al Comitè d'Experts a la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, que resol el Recurs d'inconstitucionalitat 8045-2006, interposat per noranta-nou diputats del Grup Parlamentari del Partit Popular en el Congrés en relació amb diversos preceptes de la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

La referència de l'informe del Govern espanyol es va limitar a "recordar que, en aquesta matèria lingüística, la recent Sentència del Tribunal Constitucional que resol una impugnació contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya, ha declarat inconstitucional la previsió inicial de l'article 6.1 de l'Estatut esmentat que el català sigui llengua d'ús 'preferent' de les Administracions Públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya" (pàg. 242 de la versió castellana). El Comitè d'Experts es limita igualment a recollir aquesta referència en el paràgraf 52 del tercer informe, però al capítol IV "Conclusions i propostes de recomanacions", lletra J, afirma que "l'Estatut d'autonomia de 2006 va ser impugnat davant del Tribunal Constitucional, però la decisió d'aquest últim no sembla posar en entredit la Llei en qüestió, sobretot en el camp de l'educació ja que Espanya ha optat pel més alt grau de conformitat amb l'article 8 de compromís".

La desitjable conclusió del Comitè d'Experts que hem transcrit ha estat desmentida rotundament pels fets posteriors. Tant l'eliminació de l'expressió "preferent", com sobretot els arguments interpretatius restrictius de la sentència han incitat la presentació de nombrosos recursos contra el contingut lingüístic de les noves lleis aprovades pel Parlament català, contra reglaments lingüístics locals idèntics als que ja existien pacíficament en altres entitats locals i simplement contra l'ús del català a les escoles. Es pot recordar que la regulació de l'ús del català a les escoles havia estat judicialment pacífica des de la Sentència del Tribunal Constitucional 337/1994, de 23 de desembre, que va declarar ajustat a la Constitució el règim lingüístic educatiu establert per la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya. El marc legal esmentat del sistema lingüístic educatiu consolidat per aquella llei i aquella sentència s'ha mantingut pràcticament invariable en les successives legislacions. Precisament l'Estatut d'autonomia de 2006 no havia fet més que elevar a llei orgànica estatal els principis i criteris establerts per aquella llei del Parlament de Catalunya avalats pel Tribunal Constitucional espanyol. En comentar *infra* el paràgraf 40 del 3r informe del Comitè d'Experts complementem els comentaris a l'aplicació de la Carta a Espanya i a Catalunya en matèria educativa, com també en els apartats relatius als articles 8 i 10 de la Carta de la part III de l'informe present.

Continuant amb la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, malgrat les extenses referències a aspectes lingüístics, en cap cas no té en compte la vigència i l'aplicació de la Carta. Lluny d'això, la Sentència del Tribunal Constitucional introdueix inseguretats jurídiques allà on les possibilitats d'usar el català semblaven irreprotxables. Com és obvi, la inseguretats jurídica perjudica la llengua feble, la llengua minoritària, en aquest cas el

català, i ha animat, com diem en el paràgraf anterior, els sectors defensors de la situació privilegiada del castellà a formular recursos contra les normes que pretenen recuperar la presència del català i contra l'ús del català a l'escola, en particular. No hi ha cap dubte que sense la Sentència del Tribunal Constitucional no s'hagués suscitat la litigiositat actual.

El retorn del Partit Popular al govern d'Espanya, amb una majoria absoluta aclaparadora, i el seu triomf també indiscutible en les eleccions a tots els territoris espanyols de llengua catalana excepte en Catalunya, ha coincidit amb l'inici de mesures lingüísticament regressives per a aquesta llengua en tots els ordres. Cal recordar que va ser el Grup Parlamentari del Partit Popular en el Congrés el que va impugnar davant del Tribunal Constitucional l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 i va provocar, per tant, la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010 a què ens hem referit i a què ens anirem referint.

El català davant de la Unió Europea

A la pàgina 47 i següents de l'informe d'Espanya en castellà del segon cicle hi ha un apartat titulat "el reconeixement, per part de les institucions comunitàries europees, del dret a l'ús dels diferents idiomes cooficials a Espanya". S'hi deia amb encert que "des d'una perspectiva lingüística la situació espanyola a la Unió Europea resulta realment paradoxal; ja que el Reglament de 1958, sobre el règim lingüístic de la Unió Europea, impedeix que els idiomes cooficials a Espanya, diferents del castellà o espanyol, puguin ser usats en l'àmbit comunitari, i això malgrat que el nombre de parlants, en determinats casos, és més elevat que el d'altres idiomes que tenen reconeguda la plena oficialitat comunitària pel fet de ser-ho en exclusiva en els estats esmentats".

El Govern espanyol va exposar llavors que "per pal·liar aquesta anòmala situació, que el Govern espanyol estima que incideix negativament en la visió que els ciutadans tenen de les Institucions comunitàries en dificultar llur identificació institucional amb el procés d'integració europea s'han impulsat i adoptat parcialment en els últims <sic> mitjançant l'adopció de determinades mesures, proposades per Espanya i acceptades per les institucions comunitàries". A continuació d'aquestes citacions l'informe recull alguns dels acords adoptats fins a la data per permetre, entre altres coses, que els ciutadans es puguin relacionar amb les institucions europees respectives en la llengua oficial que triïn, diferent del castellà. En aquella llista caldria afegir-hi l'Acord administratiu entre Espanya i

la Comissió Europea, de 21 de desembre de 2005, el Defensor del Poble Europeu, de 30 de novembre de 2006, i el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (la nota de premsa d'aquest últim és de 27 d'abril de 2009; l'acord firmat no té data), i al contrari d'aqueixa llista caldria excloure el Parlament Europeu, amb el qual Espanya no ha subscrit cap acord. El complex i imprecís sistema de traduccions previst en aquests acords ha demostrat la seva ineficàcia. Els ciutadans que volen usar el català s'haurien de dirigir a uns organismes traductors que encara no han estat especificats pel Govern espanyol. El mecanisme de traducció és dissuasiu per als ciutadans i no sabem que hagi complert en absolut la finalitat d'aconseguir que aquests s'adreixin a les institucions en català.

En tots els acords es parla d'un organisme traductor competent designat pel Govern espanyol, al qual s'ha d'adreçar el ciutadà que usa una llengua oficial minoritària. Els acords no especifiquen de quin òrgan es tracta. Només en el relatiu al Tribunal de Justícia es parla d'una Oficina per a les Llengües Oficials del Ministeri de Política Territorial, actualment situada al Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. L'acord amb el Consell de la Unió Europea i d'altres especifiquen que tots els costos directes i indirectes que es derivin de l'aplicació de l'acord correran a càrrec del Govern espanyol. No consta a la Generalitat de Catalunya que el Govern espanyol hagi comunicat al Consell quin és l'organisme competent per traduir al castellà (i viceversa) les comunicacions dels ciutadans escrites a una de les llengües minoritàries que tinguin estatut de llengua oficial segons la Constitució espanyola i els actes adoptats per codecisió. Per tant, a la Generalitat de Catalunya no li consta que els acords administratius s'estiguin aplicant i sembla ser que això és a causa de l'incompliment de les obligacions del Govern espanyol. D'altra banda, no hi ha constància que la Secretaria General del Consell de la Unió Europea hagi comunicat el Govern espanyol que ja ha adoptat les mesures necessàries per a l'aplicació de l'acord (tal com es requereix en el mateix acord). La Generalitat de Catalunya tampoc no sap de cap pàgina web del Consell on s'anunciï un enllaç (present o futur) a les traduccions dels actes adoptats per codecisió a les llengües esmentades. Així mateix, no hi ha informacions sobre si el Consell torna les comunicacions escrites a una llengua minoritària espanyola oficial quan li són enviades directament. L'únic apartat dels tres que formen l'acord administratiu amb el Consell que s'ha executat és el referent a l'ús de les llengües oficials minoritàries en les sessions d'aquest organisme. Aquesta és una pràctica que s'ha produït diverses vegades des de la firma de l'acord administratiu. No hi ha informació sobre si la Representació Permanent espanyola davant de la Unió Europea s'està fent càrrec de les despeses generades per aquesta pràctica, tal com estableix l'acord. L'aplicació de l'acord no va ser examinada al cap d'un any de la seva entrada en

vigor presumiblement perquè el Consell no considera que aquest hagi entrat en vigor. En cas de confirmar-se aquest extrem, el Consell de la UE és coresponsable d'un retard de més de tres anys en l'aplicació de l'acord administratiu. El mateix cal dir de l'acord amb la Comissió, si bé un estudi dut a terme per una ONG i que es pot consultar a http://www.cercleestudissobiranistes.cat/files/pdf/contDinamicos/acords_catala_UE_CES_vfinal.pdf (2014-04-03) afirma que "hi ha constància que la Comissió Europea segueix amb la pràctica habitual (molt prèvia a l'acord) de respondre les cartes que rep en llengua catalana i fer-ho en la mateixa llengua. Aquest fet demostra que, almenys en el cas de les comunicacions escrites en català dirigides a la Comissió Europea, l'existència d'un òrgan traductor ofert pel Govern espanyol és innecessària. Cal tenir present que un gran nombre dels traductors i intèrprets d'espanyol són també catalanoparlants". Aquest estudi també constata, d'altra banda, el rebuig del Parlament Europeu a la formalització d'un acord administratiu amb Espanya per aplicar una decisió de la mesa del mateix Parlament en un sentit similar als acords esmentats celebrats amb altres institucions europees.

La realitat pràctica és que la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya fa el treball de traducció al català des de 2007 al Defensor del Poble Europeu dels escassos escrits de resposta a ciutadans que se li adrecen en català. Pel que sembla, aquesta institució accepta i tramita els escrits en català sense sol·licitar els serveis de la Direcció General esmentada, ja que només sol·licita traduir al català els escrits adreçats als ciutadans. La Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya ignora el que s'esdevé a la pràctica en relació amb els altres organismes europeus que han subscrit els acords administratius esmentats.

El llavors president del Parlament Europeu, Jerzy Buzek, va descartar en més d'una ocasió (20/01/2010 i 09/06/2010) la possibilitat de permetre l'ús del català a causa de l'estatus del català dins de l'Estat espanyol i per la impossibilitat d'usar-lo en el Parlament espanyol mateix. De fet, la Comissió Mixta del Congrés i el Senat espanyols va rebutjar una moció de la coalició de partits Convergència i Unió que demanava la promoció d'una reforma del reglament lingüístic de la UE per poder donar accés a l'oficialitat de les llengües espanyoles diferents del castellà (15/06/2010).

Com és sabut, des de l'aprovació del Reglament 1/1958 pel qual es fixa el règim lingüístic de la Comunitat Econòmica Europea, abans esmentat, aquest s'ha reformat cada vegada que s'ha produït una ampliació de la Unió Europea i s'hi ha oficialitzat una nova llengua. De fet, també es va reformar el 2005, per donar cabuda a una nova llengua oficial a

petició d'un antic Estat membre: la República d'Irlanda sol·licitava -i aconseguia- l'oficialització del gaèlic o irlandès. L'1 de juliol de 2013 Croàcia es va convertir al 28è país de la Unió Europea i per tant es pot esperar que el reglament 1/1958 tornarà a ser modificat novament per incorporar el croat com a llengua oficial i de treball de les institucions europees, de manera que hi haurà 24 llengües, la majoria amb menys parlants que la catalana, i en canvi aquesta continuarà exclosa d'aquest grup.

No hi ha cap constància que l'Estat espanyol hagi sol·licitat mai la incorporació de les llengües oficials minoritàries d'Espanya al Reglament 1/1958 per oficialitzar el català, el basc i el gallec a nivell comunitari europeu.

L'absència del català com a llengua oficial de les institucions europees comporta un seriós obstacle per gaudir dels múltiples beneficis que reben aquestes llengües en tots els àmbits i no solament l'institucional europeu. Així, el català queda exclòs de facto de qualsevol disposició o benefici, sigui del camp que sigui, que es refereixi a les llengües oficials de la Unió Europea. Això és així, perquè a la pràctica, sense que sapiguem de cap norma que ho especifiqui, aquesta expressió s'interpreta també restrictivament i de manera injusta i arbitrària contra les llengües oficials a Europa que no ho són de les institucions, de manera aquestes llengües queden excloses de l'abast d'aquelles normes i beneficis. El problema és paradoxal i absurd ja que, malgrat que la Unió Europea hauria de protegir les llengües minoritàries, moltes normes que afecten la circulació de serveis i productes únicament preveuen l'ús de les que denomina llengües oficials de la Unió (cap norma no diu quines en són). D'aquesta manera el que la Carta Europea del Consell d'Europa promou (l'ús de les llengües minoritàries als sectors econòmics i socials) la Unió Europea ho obstaculitza.

40. El Comitè d'Experts convida les autoritats a adoptar mesures per vigilar que aquesta introducció del model trilingüe obligatori no tingui repercussions negatives desproporcionades sobre l'ensenyament de les llengües cooficials, i en particular sobre la seva estructura de promoció i manteniment.

Llei estatal contra el model lingüístic educatiu català

El Govern de la Generalitat de Catalunya s'afegeix a la preocupació del Comitè d'Experts i crida la seva atenció sobre la presentació d'un avantprojecte de Llei orgànica estatal per a

la millora de la qualitat educativa. Aquest avantprojecte constitueix una ofensiva jurídica sense precedents contra el model lingüístic català a l'escola. Són un bon exemple de l'objectiu de la llei les declaracions del ministre Wert pronunciades en la sessió de control de l'executiu tinguda en el Congrés el 10 d'octubre de 2012, quan proclama textualment la seva voluntat "d'espanyolitzar els alumnes catalans" en un context de crítica al sistema educatiu públic de Catalunya.

El model lingüístic educatiu català va ser regulat per primera vegada amb la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística, poc després de la sortida de la dictadura i de la implantació de la democràcia. Els atacs que sofria en aquella època per part de sectors minoritaris que desitjaven continuar l'ensenyament exclusivament en castellà van ser neutralitzats temporalment per la Sentència del Tribunal Constitucional 337/1994, esmentada més amunt en l'apartat "legislació". Al llarg d'aquestes tres dècades s'ha consolidat com una clau del procés de normalització lingüística de Catalunya, puntal per excel·lència del seu règim jurídic. Ja des del primer informe del Comitè d'Experts aquest expressa la seva aprovació al règim lingüístic del sistema educatiu, en el qual el català és la llengua més present i el castellà també és garantit. Vegeu el paràgraf 208 i la conclusió G (ensenyament) del 1r informe del Comitè d'Experts. En el paràgraf 251 del seu 3r informe, el Comitè d'Experts ja es fa ressò del gir jurisprudencial efectuat pel Tribunal Suprem contra el règim lingüístic educatiu català, sota la presumpta empara de la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010 citada més amunt a l'apartat "legislació".

La literatura científica ha confirmat que l'exposició a una o més llengües, lluny de ser una dificultat és una riquesa per a la ment humana. Diversos treballs han mostrat com les persones que són bilingües tenen més facilitats que les monolingües per processar una tercera o quarta llengua (Cenoz, J., 2009, *Towards Multilingual Education. Basque Educational Research from an International Perspective*. Bristol: Multilingual Matters; Bel, A. i Pérez Vidal, C., 2011, *Les persones que han adquirit un bon domini de dues llengües de manera precoç tenen més facilitat per a aprendre una altra llengua, comparades amb persones monolingües?*. A M. Strubell, Ll. Andreu i E. Sintès (coord.), 2011, *Resultats del model lingüístic escolar de Catalunya. L'evidència empírica*. Barcelona: UOC). El model d'escola a Catalunya, amb una presència important del català en el currículum, és un context additiu per a l'aprenentatge d'aquesta llengua pels parlants d'altres llengües familiars. L'escola ofereix oportunitats per a aprendre'n i fora d'ella les oportunitats són més limitades. De la mateixa manera cal dir que aquest model d'escola no és un context

substractiu per a l'aprenentatge del castellà perquè fora de l'escola tots els parlants disposen de més oportunitats per aprendre'l.

Malgrat la menor presència teòrica del castellà en l'estricta horari acadèmic de l'educació obligatòria, el sistema lingüístic educatiu català no limita les competències dels autòctons a aquesta llengua per les característiques sociolingüístiques del nostre context, amb una presència àmplia del castellà.

Nombroses avaluacions validen aquest model lingüístic educatiu, que la legislació estatal i la d'altres territoris intenten suprimir. Les avaluacions realitzades a finals del segle passat demostraven que si el català no era la llengua amb més pes en el currículum els alumnes no tenien un domini equiparable al del castellà (Alsina, A., Arnau, J., Bel, A., Garolera, N., Grijalbo, S., Perera, J. i Vila, A., 1983. *Quatre anys de català a l'escola. Generalitat de Catalunya (Departament d'Ensenyament)*; Arnau, J., 1985. "Catalunya: influència del context sociolingüístic i del model d'escola en el domini i ús de les llengües". En: *Actes del segon Congrés Nacional de Lingüística Aplicada. Les Llengües a Espanya: Adquisició, Aprenentatge, Ús*. Granada: Universitat de Granada; Arnau, J., Bel, A., Serra, J.M. i Vila Mendiburu, I., 1994. "A comparative study of the knowledge of Catalan and Spanish among 8 th-rascli school in Catalonia". En: Ch. Laurén (ed.). *Evaluating European Immersion Programs. From Catalonia to Finland, Research Papers, Proceedings of the University of Vaasa, 185/27, p.107-127*). El mateix pot dir-se en les realitzades sobre els programes d'immersió (Ribes, D., 1993. *Els programis d'immersió al català: avaluació d'alguns aspectes del rendiment escolar*. Tesis doctoral. Barcelona: Universitat de Barcelona; Serra, J. M., 1997. *Immersion lingüística: rendiment acadèmic i classe social*. Barcelona: Horsori). Les més actuals confirmen aquest domini equiparable i satisfactori del català i del castellà al final de l'educació primària (Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, 2011. *Prova d'avaluació de sisè curs d'educació primària 2011*. Generalitat de Catalunya: Departament d'Educació) i la percepció positiva que tenen els alumnes mateix a finals de la secundària obligatòria (Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, 2008 *Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de quart d'ESO de Catalunya*. Avaluació de l'educació secundària obligatòria 2006, població de 15 anys. Generalitat de Catalunya: Departament d'Educació).

La validació del model educatiu català encara troba més arguments empírics en els quals els alumnes catalans tenen una mitjana de competències bàsiques en castellà equiparables als de la resta de l'Estat, on bastants territoris són monolingües. Això és el

que indica una avaluació feta pel Ministeri d'Educació i Ciència (L'Avaluació General de Diagnòstic 2010). I quan es comparen competències com la comprensió lectora, que va més enllà de la dimensió purament lingüística i que és molt determinant del rendiment acadèmic en totes les matèries, els resultats mostren que la mitjana dels alumnes de Catalunya està per sobre de la d'Espanya i de l'OCDE. Són els resultats PISA 2009 (Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu 2010 Resultats de l'alumnat a Catalunya. Avaluació de l'educació secundària obligatòria PISA 2009).

No estan justificades per tant, des d'un punt de vista empíric, les posicions d'aquells que creuen que el model educatiu català limita el coneixement del castellà o el rendiment acadèmic dels alumnes (Strubell, M., Andreu, Ll, Sintès, E., coord., 2011. *Resultats del model lingüístic escolar de Catalunya. L'evidència empírica*. Barcelona: UOC).

Ens remetem a l'exposició més extensa sobre la preocupant iniciativa legislativa estatal de la qual parlàvem més amunt i que va contra tota l'argumentació exposada en els paràgrafs anteriors en la Part III en desenvolupar l'aplicació de l'article 8 de la Carta, relatiu a l'ensenyament, com també a la part II, on comentem les disposicions modificadores del règim lingüístic en l'educació als altres territoris de llengua catalana.

Occità, aranès a l'Aran

El paràgraf 45 del tercer informe d'avaluació del comitè d'experts es refereix ja a l'aprovació de la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran, i fa una breu descripció dels avenços més significatius que aquesta Llei suposa per a l'aplicació de la Carta referent a l'aranès.

El paràgraf 46 de l'informe esmentat també es refereix a la presentació del llavors recent recurs d'inconstitucionalitat, per part del Govern de l'Estat que llavors tenia majoria del PSOE, contra "el fet que l'aranès sigui qualificat com a llengua preferent dels poders públics a l'article 3.a de la Llei sobre l'aranès". En realitat els articles impugnats són els 2.3, 5.4, 5.7 i 6.5, que són efectivament tots aquells en què apareix la paraula "preferent".

Aquesta impugnació és una mostra eloqüent, una més, dels efectes perniciosos, en relació amb l'aplicació de la Carta, de l'esmentada Sentència 31/2010, de 28 de juny de 2010, del Tribunal Constitucional, per la qual es resol el Recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Grup Parlamentari del Partit Popular del Congrés dels Diputats espanyol en

relació amb diversos preceptes de la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Aquesta impugnació mostra com la interpretació restrictiva de la Constitució, en perjudici de l'aplicació de la Carta, està estesa entre els partits majoritaris de l'Estat, tant al govern com a l'oposició. Curiosament la institució del Defensor del Poble, que ha mostrat una actitud igualment restrictiva en relació amb la Carta en impugnar algunes disposicions lingüístiques de la Llei del Parlament de Catalunya 10/2010, de 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i tornades a Catalunya, va refusar d'impugnar la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran. A diferència del criteri aplicat per la llavors Defensora del Poble contra l'esmentada Llei 10/2010, el fet que la Llei 35/2010 sigui posterior a la Sentència 31/2010 fa pensar a la Defensora del Poble que "la 'preferència' amb la qual en els preceptes qüestionats <la Llei> afavoreix l'aranès, no <li atribueix> un valor o sentit jeràrquic i excoent respecte de les altres llengües oficials o una posició privilegiada respecte d'elles, sinó simplement un tracte diferenciat tendent a corregir la situació de desequilibri històric d'aquesta llengua minoritària respecte de les altres llengües cooficials al territori de Catalunya" (Defensor del Poble Informe Anual a les Corts Generals any 2011, pàg. 1868). Més endavant l'informe legitima també l'ús de la paraula "preferent" amb un altre argument, que és el de la protecció o el foment de la llengua: "el que la Llei 35/2010 pretén, amb caràcter general, és la protecció a Catalunya de l'occità, denominat aranès a l'Aran -pretensió que confirma literalment l'article 1r en el seu text- i que és, per tant, des d'aquest punt de vista des del qual han d'analitzar-se els mandats que la llei conté promovent un ús preferent de la llengua que pretén protegir" (ibid. p. 1869 y 1870; v. tb. 1872 respecte a l'Administració de l'Estat). També segueix l'informe de la Defensora del Poble justificant la no impugnació de la Llei en el fet que l'articulat "matisa" l'adjectiu "preferent" de manera que l'aranès s'ha d'usar "normalment" (ja no preferentment) " (pàg. 1870; v. tb. p. 1871). La Defensora fins i tot arriba a distingir entre "ús preferent" i "posició preferent" (ibid pàg. 1871). El mandat d'una posició preferent de l'aranès als formularis és considerat legítim per l'informe.

L'informe de la Defensora del Poble conclou distingint clarament l'ús de l'adjectiu preferent anul·lat pel Tribunal Constitucional a l'article 6 de l'Estatut d'autonomia, de l'ús que en fa la Llei 35/2010: "En definitiva, entén aquesta Institució, encara que l'esforç interpretatiu necessari per a això sigui notable, que la preferència atribuïda a l'aranès en alguns dels articles de la llei té una naturalesa diferent de la que atribuïa al català l'incís i preferent" de l'article 6.1 de l'Estatut d'autonomia que va ser declarat inconstitucional en la Sentència 31/2010. Es tractava allà d'una preferència jeràrquica i absoluta que atorgava una posició privilegiada a una llengua cooficial respecte d'una altra, trencant

l'equilibri que la cooficialitat imposa. Aquí es tracta d'una preferència matisada, de la qual no es deriva, com s'ha vist, una inevitable prioritat d'ús, amb la qual es pretén de protegir i promoure una llengua cooficial minoritària, territorialment localitzada i en recessió. " (p. 1872). L'informe conclou tanmateix criticant la inclusió de la paraula "preferent" en la Llei i lamentant l'esforç interpretatiu realitzat per evitar la impugnació.

Tornant a la impugnació duta a terme per l'anterior Govern estatal amb majoria socialista, aquest va exercir la prerrogativa de sol·licitar la suspensió automàtica dels articles impugnats (article 161.2 de la Constitució). D'acord amb aquest precepte, el Tribunal Constitucional va decidir per interlocutòria núm. 183/2011, de 14 de desembre, del Ple del Tribunal <<http://www.boe.es/boe/dias/2011/12/23/pdfs/BOE-A-2011-20015.pdf>> (2014-4-3), una vegada transcorregut el termini de cinc mesos de suspensió de la vigència dels articles impugnats, mantenir l'esmentada suspensió tenint en compte els presumptes perjudicis que podria portar l'aplicació de les disposicions impugnades, és a dir, l'ús preferent de l'aranès que ja duen a terme de fet les institucions de la Val d'Aran per evitar la desaparició de la llengua.

PART II. VULNERACIÓ DELS OBJECTIUS I PRINCIPIS DE LA CARTA

Article 7

Paràgraf 1.

En matèria de llengües regionals o minoritàries, als territoris on aquestes llengües es practiquen i segons la situació de cada llengua, les Parts fonamentaran la seva política, la seva legislació i la seva pràctica sobre els objectius i els principis següents:

a) el reconeixement de les llengües regionals o minoritàries com a expressió de la riquesa cultural;

El paràgraf 113 del tercer informe del Comitè d'Experts dona compte de l'aprovació de la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran, i en el paràgraf següent "felicita les autoritats per aquesta mesura". Ens remetem a l'apartat **Occità, aranès en la Val d'Aran** de la part I per cridar l'atenció sobre el perill que recau en els articles d'aquesta Llei impugnats davant del Tribunal Constitucional.

b) el respecte de l'àrea geogràfica de cada llengua regional o minoritària, actuant de tal sort que les divisions administratives ja existents o noves no constitueixin cap obstacle a la promoció d'aquesta llengua regional o minoritària;

Manca de respecte a la unitat geogràfica de la llengua catalana

A més de l'exposat en aquest mateix apartat dels nostres informes anteriors, des de la pujada al poder del Partit Popular tant el govern valencià com més recentment, des de les últimes eleccions, els d'Aragó, Illes Balears i Espanya, donen mostres reiterades de manca de respecte a la unitat geogràfica de la llengua catalana. A més del que comentem en la lletra i) del present paràgraf i article, hom pot esmentar altres iniciatives específicament destinades a infringir aquesta lletra b).

En l'activitat parlamentària de les Corts Valencianes continua planejant la negació de la unitat de la llengua catalana. Un bon exemple l'ofereix el debat de política general tingut en les Corts Valencianes el 26 de setembre de 2012 on, una vegada més, es posa de manifest la divisió de l'hemicicle entorn d'aquesta qüestió. Les discrepàncies transcendeixen del debat estrictament terminològic per projectar-se en un debat més de fons polític-identitari. Especialment significatives són les intervencions tingudes en la sessió plenària del 15 de maig de 2013 amb motiu de l'aprovació de la Proposició no de llei de tramitació especial d'urgència sobre la protesta pel contingut de l'acord de l'Ajuntament de Barcelona del 25 de juny i la defensa de la nostra personalitat com a poble de 30 de gener de 2013. Aquesta iniciativa, presentada pel Grup Parlamentari Popular, seria concebuda amb l'objectiu que les Corts no donin tràmit a "iniciatives parlamentàries o qualsevol document o escrit que en el seu contingut no respecten la denominació oficial de la Comunitat Valenciana o la substitueixin per una altra <referint-se a la denominació País Valencià>". En aquesta proposició no de llei es té ben present la qüestió lingüística i els debats donen bona mostra de la negació sistemàtica, una vegada més, de la unitat de la llengua catalana per part dels seus promotors.

Dit això, al llarg de l'any 2012 les Corts Valencianes aproven diverses lleis d'incidència en matèria lingüística. Aquest és el cas de la Llei 3/2012, de 20 de juliol, d'Estatut de Radiotelevisió Valenciana. Diversos preceptes d'aquesta norma fan previsions lingüístiques. Es pot dir que la nova disposició legal substitueix la Llei 7/1984, de 4 de juliol, de creació de l'entitat pública Radiotelevisió Valenciana i regulació dels serveis de radiodifusió i televisió de la Generalitat Valenciana. Mentre que la llei derogada feia referència a "la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, la vigent parla de "llengua valenciana" per posar èmfasi en la divisió entre català i valencià. Aquesta llei suscitarà debats encesos en les Corts sobre qüestions vinculades a la llengua, que sovint enllaçaran amb la denúncia de la clausura de les emissions de la televisió catalana TV3 al territori valencià. De fet, la reivindicació del restabliment de les emissions de la televisió catalana a la Comunitat Valenciana i la garantia de mecanismes de reciprocitat per veure les respectives televisions autonòmiques entre Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears constituirà un requeriment que es posarà de manifest en diversos debats parlamentaris celebrats al llarg de l'any, inclòs el debat de política general tingut el 26 de setembre de 2012.

Així, el grup parlamentari del Partit Popular en les Corts Valencianes, que dona suport al Govern Valencià amb majoria absoluta, va presentar el 13 de juny de 2013 una

Proposició no de Llei de tramitació especial d'urgència "sobre que (*sic*) es reconegui per la Reial Acadèmia Espanyola (RAE) al valencià la seva categoria de llengua o idioma propi dels valencians". Es dona la circumstància que el diccionari normatiu del castellà defineix el valencià com a "Varietat del català, que s'usa en gran part de l'antic regne de València i se sent allà comunament com a llengua pròpia". Durant la dictadura franquista la RAE havia modificat la definició de valencià per separar-la de la llengua catalana, que no citava.

La Proposició del Partit Popular valencià, redactada en la varietat valenciana de la llengua però plena de faltes d'ortografia, pretén influir en la institució normativa del castellà per atacar la unitat de la llengua catalana amb arguments absolutament insostenibles des del punt de vista científic. Afirma que el valencià és una evolució de l'ibèric que va tenir després aportacions fenícies, gregues i llatines fins a arribar a la forma actual.

En l'exposició de motius, el Partit Popular diu que "després de desenes de milers d'anys de vida durant la prehistòria, amb la cultura ibèrica al territori de l'actual Comunitat Valenciana, des de la Cenia <en català i oficialment La Sénia> fins al Segura, els valencians comencem a escriure un dels períodes més brillants de la història d'Espanya".

"En la cultura ibèrica trobem els valencians el germen de nostra actual, plasmada de manera fefaent als documents arqueològics que es van descobrir: festes, costums, folklore, economia, religió, societat i llengua."

I afegeix: "La parla dels valencians, que parteix sens dubte de la prehistòria més profunda, escriu des del segle VI abans de Crist amb el llenguatge ibèric i, després de les aportacions successives fenícies, gregues i llatines, ha arribat als nostres dies en la forma en la qual la coneixem."

I segueix: "Actualment, el nostre idioma valencià, després del fecund Segle d'Or de les lletres valencianes, el primer de la península, i després del cultiu posterior durant poc més de sis-cents anys, ha aconseguit una identitat i personalitat pròpies que permeten considerar-la, sens dubte, com a llengua o idioma, per la qual cosa els valencians tenim tot el dret del món de denominar-la i regular-la com considerem convenient, tal com han reconegut i reconeixen els filòlegs més prestigiosos i independents i lingüistes."

I a continuació reclama a la RAE el retorn a la definició que va fer del valencià en ple franquisme, el 1959, una època de persecució contra les llengües minoritàries: "La Reial Acadèmia Espanyola de la Llengua, al seu diccionari de 1959, va definir el valencià com a llengua parlada en la major part de l'antic Regne de València, segons acord acadèmic de la docta institució." I denuncia el canvi d'aquesta definició el 1970. Des de llavors, la RAE defineix el valencià com a varietat del català.

I resol: "Les Corts insten el Consell a dirigir-se a la RAE, sol·licitant que en virtut dels acords de 1959, i de quant estableix el vigent Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana, es reconegui al valencià la seva categoria de llengua o idioma propi dels valencians que es parla en la major part de la Comunitat Valenciana, i així ho faci constar en la pròxima edició del Diccionari. "

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), un organisme creat per la Generalitat Valenciana, va desautoritzar al cap de pocs dies el grup parlamentari que dóna suport al govern de l'esmentada Generalitat Valenciana mitjançant la presentació d'una declaració institucional a les Corts Valencianes. En aquesta declaració l'AVL:

"1) Insta la Mesa de les Corts, òrgan encarregat de decidir la tramitació de tots els escrits i documents d'índole parlamentària, a comunicar, tant al Grup Parlamentari Popular com la resta de grups parlamentaris, que el text de la proposició no de llei amb registre d'entrada núm. 58225 del 06.13.2013 vulnera l'ordenació jurídica valenciana en la mesura que ignora un pronunciament oficial -com el 'Dictamen sobre els principis i criteris per a la defensa de la denominació i l'entitat del valencià' - emès per 'la institució normativa de l'idioma valencià' (article 6.8 de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana), i que no respecta, a la redacció, la normativa lingüística oficial de l'AVL, la qual 'és d'aplicació obligatòria en totes les administracions públiques de la Comunitat Valenciana (article 41 de l'Estatut d'autonomia).

2) Demana amb fermesa als grups parlamentaris que no s'utilitzi la llengua com a instrument polític de confrontació entre els valencians».

Quant a les convocatòries en l'àmbit educatiu, el Govern valencià en aquest període es referma en la seva negativa, malgrat les sentències del Tribunal Superior en contra, a equiparar el català i el valencià i a reconèixer la titulació de Filologia catalana com a forma d'acreditar el coneixement del valencià en les oposicions a professorat de secundària.

Finalment, la reacció de la Generalitat Valenciana davant les reiterades sentències del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana i el Tribunal Suprem arriba incloent d'amagat el títol de Filologia catalana per a les oposicions a mestre i a secundària en la convocatòria del 30 d'abril de 2010. Així, a l'annex de la convocatòria s'especifiquen els títols que eximeixen de la prova de valencià, "sense perjudici del disposat a l'annex del Reial decret 1954/1994, de 30 de setembre". Aquest decret estatal estableix l'equivalència de tots aquests títols i l'oficialitat de la Filologia catalana i, encara que no hi figura la Filologia valenciana, aquesta s'entén que queda homologada a la catalana, "en totes les seves especialitats".

En l'àmbit de la justícia, l'agost de 2013 un jutjat de Vinaròs (País Valencià) exigeix a uns advocats catalans que redactin en castellà un escrit presentat en català, perquè el jutjat considera que no està escrit en una llengua oficial. Pel que sembla, segons la premsa el conseller valencià de Governació i Justícia va considerar "correcta" l'actuació del secretari del jutjat que exigeix una còpia traduïda al castellà de les demandes que es presenten en català. El secretari va paraitzar tots els procediments redactats a llengua catalana per no considerar-la homologable a la valenciana.

c) la necessitat d'una acció decidida de promoció de les llengües regionals o minoritàries, a fi de protegir-les;

d) la facilitació i/o el foment de l'ús oral i escrit de les llengües regionals o minoritàries en la vida pública i en la vida privada;

Obstacles a l'aplicació de l'article 7, paràgraf 1, lletres c i d

Quant al present article 7.1, lletres c) i d), ens remetem també a l'exposat al nostre informe anterior en la mesura que cal donar per reproduïdes les crítiques a l'acció i la inacció de l'Estat contingudes sota l'epígraf **La protecció del català i de l'occità en la resta de l'Estat**, dins dels comentaris a la lletra anterior d'aquest article i paràgraf d'aquell informe. També ens remetem a les crítiques a les actuacions de l'Estat contingudes en la part III del present informe, dins de cada article, especialment el 10, paràgraf 1, quan comporten un incompliment continuat de les lletres c) i d) d'aquest paràgraf.

En el període transcorregut des del nostre anterior informe s'ha detectat un visible augment de les denúncies en els mitjans de comunicació per presumptes agressions

verbals i fins i tot físiques, per detencions, denúncies, acusacions, coaccions i amenaces per part principalment i presumptament de les forces de seguretat dependents de l'Estat contra persones que s'adreçaven a aquests agents en llengua catalana, principalment al País Valencià i Illes Balears pel fet que allà les forces de l'Estat no han estat reemplaçades per policia autonòmica. En el cas de Catalunya, en tenir una policia pròpia, les denúncies contra forces de seguretat de l'Estat es produeixen principalment en zones frontereres, que és on actuen i tenen les seves principals competències aquestes forces. Alhora, sembla també haver-se produït un augment de les ofenses contra empreses o clients que es dirigeixen en català. També fora dels territoris de parla catalana es produeixen casos d'hostilitat per part d'alguns taxistes o d'individus intransigents contra persones pel simple fet de sentir-les parlar en català entre elles o per telèfon. Lamentablement se'n van succeint articles com a aquest <http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/7-vista/8-articles/674333-en-autobus-taxi-i-vaixell.html>> (2014-04-03), cartes als mitjans de comunicació o queixes per les xarxes socials. Davant d'aquests fets, una ONG ha publicat els 40 casos que ha considerat més greus durant el període 2007-2013 i que es poden consultar aquí <https://www.plataforma-llengua.cat/estudis/interior/116>> (2014-04-03). Un altre llibre que acaba d'aparèixer http://www.cossetania.com/dossier/NdP_En%20cristiano.pdf> (2014-04-03) escull tretze casos significatius esdevinguts entre 1996 i 2012 d'ofenses de les forces de seguretat de l'Estat contra persones que usaven el català. Aquest augment de casos d'hostilitat està relacionat estretament amb les explicacions que desenvolupem en relació amb el paràgraf 3 d'aquest mateix article.

179 ... El Comitè d'Experts lamentava l'absència d'una adequada cooperació entre algunes Comunitats que compartien llengües idèntiques o similars, com València, Catalunya i Illes Balears. En conseqüència encoratjava les autoritats a promoure la cooperació i la comprensió mútua en interès d'aquestes llengües.

Canvis normatius i en la política lingüística a les Illes Balears, Aragó i València

Des de la Generalitat de Catalunya s'observen amb preocupació, i vol cridar l'atenció del Comitè d'Experts sobre això, els giris en la legislació i la política lingüística dels altres territoris espanyols on es parla català, de manera que sembla que la ja insuficient

protecció que rebia la nostra llengua comuna va sent retallada. Això ens sembla contrari a l'aplicació de la Carta.

Així, a la Comunitat Valenciana el Govern ha aprovat el Decret 127/2012, de 3 d'agost, pel qual es regula el plurilingüisme en l'ensenyament no universitari de la Comunitat Valenciana, el qual redueix significativament l'ús de la llengua catalana en l'etapa educativa. Als efectes que aquí interessen aquesta disposició reglamentària va suscitar encesos debats en les Corts Valencianes que es van projectar especialment en un doble sentit: primer, es denunciarà que perjudica la normalització de la llengua pròpia perquè en redueix significativament l'ús en l'etapa educativa; en segon lloc, l'oposició denunciarà que aquest Decret no pot aplicar-se a la pràctica perquè, ja d'entrada, no hi ha prou mestres amb títol d'anglès per a poder garantir les previsions de la norma. Aquests arguments són debatuts en la sessió plenària celebrada el 18 d'octubre de 2012 a les Corts Valencianes, amb motiu del debat de la Proposició no de Llei de tramitació especial d'urgència, sobre la retirada del nou decret del Consell sobre el plurilingüisme, aprovat el 3 d'agost de 2012, presentada pel Grup Parlamentari Socialista. En paraules de la diputada socialista Mª Vicenta Crespo, el Decret "el primer que fa és atemptar contra el valencià i suposa un retrocés en la tasca de normalització lingüística que defensen els centres docents des de fa més de trenta anys" i afegeix que "tan sols el 5% dels mestres tenen títol d'anglès" i "la lectura que un fa d'aquesta xifra és que per posar en marxa el Decret 127 es necessitaven 3.000 professors -que no tenen- amb la capacitat de valencià i d'anglès". Val a dir que, en aquesta mateixa sessió plenària, es critica especialment l'Ordre 54/2012, de 9 d'agost, de la Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació, per la qual es convoquen 329 beques per a la realització de pràctiques professionals en matèria d'assistència lingüística en anglès en centres docents dependents de la Generalitat durant l'exercici 2012-2013, instrument normatiu de què se serveix l'executiu valencià per garantir ensenyament d'aquest idioma en els centres escolars. Per a l'oposició, aquestes 329 beques "ni tan sols no representen el 10% de les necessitats reals que ordena el Decret 127 per a implantar el plurilingüisme a la Comunitat Valenciana i hi accediran "persones que seran contractades amb precarietat, perquè el Consell les cataloga com a becaris."

Continuen també sense emissió recíproca els canals de televisió respectius a causa dels obstacles del Govern valencià i les nul·les facilitats del Govern espanyol. El Congrés dels Diputats va rebutjar sense més una proposició de Llei d'iniciativa popular anomenada "Televisió sense Fronteres" que pretenia facilitar la recepció recíproca de canals televisius

que s'emeten en la mateixa llengua, malgrat haver complert l'ONG organitzadora tots els tràmits i recollit moltes més signatures de les necessàries. Ens remetem als comentaris sobre aquesta iniciativa que desenvolupem en la Part III, article 11 (Mitjans de Comunicació) de la Carta.

El nou Parlament de les Illes Balears va aprovar la Llei 9/2012, de 19 de juliol, de modificació de la Llei 3/2007, de 27 de març, de la funció pública. L'objectiu d'aquesta reforma legal, segons el preàmbul de la pròpia norma, rau a "eliminar l'exigència general d'un determinat nivell de coneixement de català com a requisit per a accedir a l'Administració o per a ocupar qualsevol lloc de treball". Partint d'aquesta base, la Llei 9/2012 modifica en un sentit advers als preceptes de la Carta la Llei 3/1986, de normalització lingüística de les Illes Balears, per a adequar-la a la Llei 9/2012, a més d'augmentar-hi les previsions d'ús del castellà en les administracions territorials en general i també en els topònims. La Llei 9/2012 elimina també de la Llei de normalització algun mandat de promoció de la llengua catalana, com és el cas dels registres estatals a les illes. Modifica també la Llei 3/2003, de règim jurídic de l'administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, per augmentar-hi les previsions d'ús del castellà al costat del català que abans només feien referència al català. Finalment, la nova disposició legal modifica també un article de la Llei 6/2005, de coordinació de les policies locals de les Illes Balears, per eliminar l'obligatorietat de l'exigència del coneixement de la llengua catalana en les proves selectives. Deroga també diversos decrets desenvolupadors de les normes de rang legal modificades i derogades.

Així doncs, la nova disposició legal fa un pas enrere sense precedents en l'estatus normatiu de la llengua catalana suscitant un debat encès polític i social que ha transcendit als mitjans de comunicació al llarg de tot l'any 2012. En aquesta crítica assumiran un paper especialment rellevant entitats cíviques i socials com l'Obra Cultural Balear que, per cert, al llarg del 2012 celebrarà els seus cinquanta anys d'existència. El 18 d'octubre de 2012, cinquanta senadors del Partit Socialista interposaran recurs d'inconstitucionalitat contra la norma, actualment en tràmit davant del Tribunal Constitucional.

El decret balear de trilingüisme en l'ensenyament

El curs 2012-2013 el Govern balear va enviar cartes personalitzades als pares d'alumnes de primer ensenyament recordant-los que poden exigir l'ensenyament en castellà. Només un 7% dels pares van sol·licitar aquest ensenyament, que no assegura que puguin

aprendre català i per tant ser bilingües. En vista de l'escassa acceptació dels pares de la possibilitat d'exigir l'ensenyament en castellà, el 19 d'abril de 2013 el Govern de les Illes Balears va aprovar un decret "pel qual es regula el tractament integrat de les llengües en els centres docents no universitaris de les Illes Balears", clarament regressiu quant a l'ús de la llengua catalana en l'ensenyament. Poc abans de l'inici del curs acadèmic, el 6 de setembre de 2013 el Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears va suspendre de forma cautelar el calendari d'aplicació de l'anomenat Tractament Integrat de Llengües (TIL) que el Govern balear intentava imposar a les escoles de les Illes Balears mitjançant l'esmentat Decret. El tribunal respon així a la petició de suspensió de l'aplicació del decret de llengües que havien presentat diversos sindicats. Aquests havien demanat que, mentre no hi hagués una sentència sobre la legalitat del TIL, se'n suspengués l'aplicació prevista per al curs que començava el 13 de setembre de 2013. El polèmic decret de llengües, que disminuiria significativament la presència del català en el sistema educatiu, havia portat sindicats, docents i estudiants a convocar una vaga indefinida que va començar el 16 de setembre de 2013.

Aquesta decisió del tribunal va arribar en un moment en què, amb la vaga indefinida ja convocada, la direcció dels sindicats i la conselleria d'Educació havien acordat d'obrir un procés negociador sobre l'aplicació del trilingüisme regulat al Decret en els centres docents.

Amb el Decret, el català a l'escola passaria d'una quota mínima del 50% al 20%. La norma representaria doncs l'eliminació de la preferència d'ús del català implantada progressivament en els últims trenta anys.

El Decret estableix que totes les àrees, matèries, mòduls o àmbits de coneixement no lingüístics es poden donar tant en les dues llengües oficials com en l'estrangera. D'aquesta manera, totes tres llengües han de ser objecte d'ensenyament i d'aprenentatge en les àrees lingüístiques corresponents i, alhora, "una eina per donar matèries no lingüístiques".

Els alumnes d'educació infantil han de rebre ensenyament en les dues llengües oficials i han d'iniciar-se en l'estrangera a partir dels tres anys. En primària, s'haurà de donar en cadascuna de les llengües oficials, com a mínim, una de les àrees sobre matemàtiques o coneixement del mitjà natural, social i cultural. La resta d'hores lectives es repartiran de manera equilibrada entre les dues llengües oficials i l'estrangera. S'estableix que els

alumnes hauran de cursar com a mínim quatre hores en llengua estrangera durant el primer i segon cicle de primària, i un mínim de cinc en el tercer cicle.

A primer, segon i tercer d'ESO, s'haurà de donar en cada una de les llengües oficials i la llengua estrangera, com a mínim, una de les matèries entre matemàtiques, ciències naturals o socials. A quart d'ESO, s'haurà de donar en cada una de les tres llengües com a mínim una d'aquestes matèries i la resta d'assignatures obligatòries. En general, el centre haurà d'oferir un mínim del 20% de la càrrega lectiva de la resta de matèries en cada una de les llengües oficials i en l'estrangera.

Al batxillerat, els alumnes hauran de fer en cada curs una o més matèries no lingüístiques del currículum en català, castellà i anglès. Quant a la formació professional, els alumnes dels nivells 1 i 2 hauran de cursar un o més mòduls en cada dels tres idiomes. En canvi, els estudis de nivell tres es donaran segons els currículums de cada un dels cicles de les diverses famílies professionals.

En vista de la suspensió cautelar de l'annex del Decret per part del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears, el Govern d'aquest territori va aprovar immediatament el mateix dia de la suspensió el Decret llei 5/2013, de 6 de setembre, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en relació amb la implantació, per al curs 2013-2014, del sistema de tractament integrat de les llengües als centres docents no universitaris de les Illes Balears. El Decret llei defuig la suspensió del tribunal a fi d'imposar la disminució de l'ús de la llengua minoritària mitjançant un instrument jurídic pensat per a casos d'excepcional urgència i gravetat, i aprofita per derogar l'article 20 del Decret de 19 d'abril de 2013, article que permetia, si es complien determinats requisits i s'aconseguia una majoria qualificada del Consell Escolar, mantenir l'ús predominant del català.

Ocultació del nom de la llengua pròpia minoritària

Igual com es veurà en el comentari infra sobre Aragó i la recomanació 190 de l'anterior informe del Comitè d'Experts, mereix un apunt a part la Resolució del Conseller d'Educació, Cultura i Universitats de 9 d'octubre de 2012, del Govern de les Illes Balears, per la qual es convoquen subvencions per a fomentar la producció, distribució i promoció de la indústria cinematogràfica i audiovisual de les Illes Balears en la llengua cooficial diferent del castellà. En la Resolució no s'utilitza en cap moment el nom de la llengua catalana, la qual es designa amb l'expressió "llengua cooficial diferent del castellà".

Mobilitzacions populars en favor de la llengua pròpia i contra la política del Govern balear

No és estrany doncs, que al llarg del 2012 a les Illes Balears s'hagin formalitzat diverses iniciatives, campanyes i mobilitzacions en defensa de la llengua pròpia en diferents àmbits. En són un bon exemple el plec de milers d'al·legacions presentades pels ciutadans, les associacions i nombrosos ajuntaments a l'avantprojecte de llei de funció pública, la manifestació convocada per diverses entitats el 25 de març de 2012 sota el lema "Sí a la nostra llengua", la manifestació multitudinària del 29 de setembre de 2013 a Palma contra el Decret i el Decret Llei del Govern balear sobre el trilingüisme, entre altres motius de la convocatòria, o, a tall d'exemple i per totes, les crítiques per la sortida de les Illes Balears de l'Institut Ramon Llull. Bona part d'aquestes reivindicacions han acabat planejant inevitablement en el debat parlamentari.

Finalment, convé recordar que aquest debat entorn del tractament de la llengua catalana a les Illes Balears es projectarà també a l'escenari europeu gràcies a diverses iniciatives com les dutes a terme per EuroLang-ELEN. Al llarg del 2012 transcendien a l'opinió pública les iniciatives d'un grup d'eurodiputats de diversos partits, encapçalats per Csaba Sogor i Edit Bauer, amb el suport de membres d'EFA (Aliança Lliure Europea), ALDE (Partit Liberal Demòcrata Europeu) i S & D (Partit Socialista Europeu), a requeriment d'EuroLang-ELEN i d'Obra Cultural Balear, que formalitzaven una pregunta formal al Consell i la Comissió de la Unió sobre les mesures adoptades pel Govern balear amb relació a la llengua catalana. L'escrit demanava si la Comissió, com a garant dels Tractats, considerava que les mesures adoptades pel Govern de les Illes van en contra del "respecte a la diversitat lingüística" i constitueixen una discriminació per motiu de llengua prohibida per la legislació comunitària.

190. Respecte al català, el Comitè d'Experts apleudia les mesures preses per les autoritats per desenvolupar l'ensenyament bilingüe a les zones on es parla català a Aragó. Esperava que aquest tipus d'ensenyament es desenvolupés també en el nivell de secundària, i desitjava rebre al pròxim informe periòdic informació complementària sobre els resultats d'un projecte pilot en la matèria i la posada en pràctica de l'acord firmat amb la Comunitat Autònoma de Catalunya.

La llei aragonesa contra les llengües pròpies

El 2012 es va tramitar una iniciativa legislativa especialment lesiva per a l'estatus jurídic de la llengua catalana a la franja catalanoparlant d'Aragó, que suscitarà intensos conflictes polítics i socials: el Projecte de Llei d'ús, protecció i promoció de les llengües i modalitats lingüístiques pròpies d'Aragó. Aquest projecte legislatiu impulsat pel nou govern autonòmic del Partit Popular presidit per Luisa Fernanda Rudi i que acabarà aprovant el maig de 2013 no conté ni una sola referència explícita a la llengua catalana i li canvia la denominació per l'expressió eufemística i acientífica "llengua aragonesa pròpia de l'àrea oriental de la Comunitat Autònoma" (LAPAO), amb què articula una involució radical en el reconeixement i la defensa de la comunitat lingüística catalana d'aquest territori. El conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya va efectuar una declaració institucional de rebuig a la iniciativa i en defensa del reconeixement dels catalanoparlants d'Aragó. En el debat de política general del Parlament de Catalunya de setembre de 2013 també es va aprovar una resolució per la qual s'insta el Govern català a "demanar al Govern d'Aragó que empri criteris científics a l'hora de reglamentar la política lingüística i que, per tant, respecti i utilitzi la denominació científica internacional de la llengua parlada a la Franja, el català, com a riquesa patrimonial cultural que cal protegir i fomentar compartida amb Catalunya, València, Illes Balears, Catalunya Nord, l'Alguer, el Carxe i Andorra".

Paràgraf 2.

Les parts es comprometen a eliminar, si encara no ho han fet, tota distinció, exclusió, restricció o preferència injustificades respecte a la utilització d'una llengua regional o minoritària l'objectiu de les quals sigui descoratjar-ne o posar-ne en perill el manteniment o el desenvolupament. L'adopció de mesures especials a favor de les llengües regionals o minoritàries, destinades a promoure una igualtat entre els parlants de les llengües esmentades i la resta de la població i orientades a tenir en compte llurs situacions peculiars, no es considerarà un acte de discriminació amb els parlants de les llengües més esteses.

Altres normes i actuacions d'àmbits estatals per a afavorir la llengua majoritària

Quant al Govern Espanyol, continua promulgant sense aturador normes que obliguen a usar el castellà de manera que impedeixen l'ús autònom de les llengües oficials

minoritàries en l'àmbit que es tracti i envaeixen la competència territorial en matèria de llengua, competència que hauria de ser exercida en el sentit que indica la Carta i no en el d'imposar el castellà. Als nostres informes anteriors ja ens hem fet ressò d'aquesta proliferació de normes (vegeu la part I i el comentari a l'article 10 en la part III del primer informe nostre corresponent al segon període de seguiment, i part III, article 13 "Valoració de l'aplicació de l'article 13 CELROM en la normativa de l'Estat" del nostre informe corresponent al tercer període de seguiment. Ens remetem als comentaris efectuats en aquells informes, com també al referit a aquest mateix precepte contingut en el nostre informe anterior, i ho donem tot per reproduït.

En el període present han continuat proliferant aquestes normes que obliguen a l'ús del castellà en tots els àmbits, de manera que es retalla l'oficialitat de les llengües minoritàries. Les actuacions fefaents que castiguen l'ús del català s'han succeït amb un augment de la gravetat i freqüència de notícies i denúncies sobre això en els mitjans de comunicació i a les xarxes socials. A més dels casos que recollim al llarg de l'informe present, passem a esmentar-ne alguns dels que ens semblen més greus i preocupants:

- L'octubre de 2012 un jutjat de Cantàbria va retirar la guarda i custòdia d'un pare cap al seu fill i la va atribuir exclusivament a la mare al·legant, entre altres motius, que el pare no ha ensenyat a parlar en castellà a la seva filla de quatre anys fins que ha anat al col·legi ("El Sr X i el seu entorn estan exercint, des de fa anys, una transformació de la conducta de la nena, per tal de destruir els seus vincles amb la seva mare. Aquestes estratègies han inclòs des de no ensenyar-li castellà fins que ha acudit al col·legi... "). És obvi que tots els parlants nadius de llengües minoritàries aprenen la llengua majoritària quan van a escola o per contacte social, de manera que l'ús d'aquest argument constitueix una discriminació contra el català ja que òbviament seria impensable acusar el progenitor que parla en castellà d'obstaculitzar per aquest fet la relació amb el cònjuge que parla una altra llengua.
- El desembre de 2012 un conductor valencià va afirmar que una patrulla de dos agents de la guàrdia civil li va imposar diverses denúncies falses amb conseqüències penals com a càstig per dirigir-s'hi en la seva llengua i negar-se a parlar-los en castellà. Pel que sembla, la presència posterior d'un tercer guàrdia civil que va desmentir els fets denunciats va facilitar l'absolució del conductor en primera instància. L'apel·lació de la fiscalia ha tingut com a conseqüència una

segona sentència que revoca la primera i que condemna al conductor, entre altres penes, a sis mesos de presó.

- El setembre de 2013 un mitjà de comunicació denuncia que el Tribunal Suprem, en lloc de traduir d'ofici una sentència rebuda en català, tal com estableix la Llei orgànica del Poder Judicial, la va tornar a l'Audiència que la va redactar tot exigint-ne la traducció. Segons la notícia <<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/2-societat/5-societat/680174-suprem-menysteniment.html>> (2014-04-03), el Tribunal Suprem "s'aventura a exposar que és una manca de respecte envers el condemnat redactar la sentència en català perquè és un ciutadà marroquí que pot ser que no entengui la llengua del nostre país. No valora el tribunal que el condemnat viu a Catalunya des de 2005 i que la seva advocada no va presentar cap queixa perquè la resolució estigués redactada en català".

Paràgraf 3.

Les Parts es comprometen a fomentar, per mitjà de mesures apropiades, la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país, actuant concretament de tal manera que el respecte, la comprensió i la tolerància cap a les llengües regionals o minoritàries figurin entre els objectius de l'educació i de la formació donada al país, i estimulant els mitjans de comunicació social a perseguir el mateix objectiu.

Passivitat contra la intolerància lingüística

Als informes anteriors ja vam fer referència a campanyes contràries al foment del català fundades sobre la base d'una pretesa discriminació del castellà. Els informes del Govern d'Espanya per al Comitè d'Experts no recullen aquestes dades i només al primer informe del Comitè d'Experts de 2005, apartat 188, es fa referència a queixes "sobre que els promotors de la llengua basca poden ser objecte d'estigmatització i ser acusats de promoure el terrorisme a causa del seu compromís amb la llengua i cultura basques. El Comitè d'Experts considera que cal desplegar esforços al País Basc i Navarra per garantir plena legitimitat, tant en la societat espanyola com en aquestes dues comunitats autònomes, a la protecció i la promoció del basc, iniciatives que són totalment independents de qualsevol forma de violència política o de terrorisme, que continuen sent, sens dubte, inacceptables.

Al nostre anterior informe de 2009 fèiem les reflexions següents que no van ser recollides per l'informe espanyol: "És de lamentar, en aquest apartat, que persisteixin campanyes d'intolerància lingüística promogudes des de certs sectors de la comunicació, especialment quan es tracta de canals públics, com s'ha donat per exemple a la televisió pública de la Comunitat de Madrid, que fomenten el recel i la incomprensió entre una part de la població".

No hi ha cap dubte que d'una o una altra forma arribarà al Comitè d'Experts informació a bastament sobre la situació actual de constants acusacions de nazisme i altres insults de tot tipus contra Catalunya, contra el procés de debat sobre el dret a decidir democràticament sobre el seu futur, contra els seus dirigents, les seves institucions i sobretot contra la llengua catalana. Aquestes acusacions gravíssimes procedeixen de la televisió esmentada al nostre informe de 2009 i d'altres nombrosos mitjans de comunicació públics i privats. La banalització del nazisme a base d'equiparar la situació catalana amb el règim de Hitler s'ha generalitzat també a les xarxes socials fins al punt que no constitueix cap sorpresa ni produeix rebuig en la societat espanyola. Alhora, ja s'han produït crides a l'enèsima intervenció militar d'Espanya contra Catalunya que a qualsevol país democràtic serien inacceptables i comportarien actuacions immediates d'ofici contra qui les proferís. Hi ha una passivitat absoluta de la justícia, les institucions de l'Estat i la intel·lectualitat espanyoles per tallar aquest corrent generalitzat que s'ha anat estenent fins a nivells que haurien de preocupar a qualsevol demòcrata. Davant d'aquesta situació inacceptable, a instàncies de diversos eurodiputats catalans una representant de la Comissió Europea va advertir a començaments de setembre de 2013 sobre la banalització del nazisme i va anunciar que en el futur les institucions europees tindran competències per castigar els estats membres que no sancionin penalment la incitació a la violència i l'odi. Mentrestant, els catalans ens veiem desbordats davant de la quantitat massiva d'insults i amenaces i en el moment actual seria impossible respondre judicialment i institucionalment a cada un d'ells. Simplement intentarem recollir alguns casos remarcables per la seva gravetat o per la proximitat amb el moment actual:

Data: 19-9-2013

Lloc: programa radiofònic "És el matí de Federico", ràdio Esradio.

Autor: el periodista Federico Jiménez Losantos

Descripció: la canalla que va sortir al reportatge d'El Info K, el canal infantil de TV3, explicant les seves raons per assistir a la manifestació del dia nacional de Catalunya, l'11 de setembre, estan "ja disposats per ser joventuts hitlerianes". Moments abans, el director

de l'espai radiofònic havia dit que "a Europa no s'ha vist una utilització tan totalitària i repugnant dels nens" des de Hitler i Stalin".

Data: 15-09-2013

Lloc: apunt al seu bloc <http://blogs.elconfidencial.com/espana/en-nombre-de-la-rosa/2013-09-14/visto-lo-visto-que-error_28403> (2014-04-03)

Autor: Juan Carlos Rodríguez Ibarra, expresident d'Extremadura i membre del Consell d'Estat d'Espanya.

Descripció: com es veurà més a baix, ha comparat repetidament l'independentisme català amb el nazisme. Diu que Catalunya fa un atac a l'Estat des de dins de l'Estat, que Rodríguez equipara amb l'ascens dels nazis a Alemanya o l'arribada de Mussolini al poder a Itàlia.

Data 1-07-2013

Lloc: a través del seu compte de Facebook

Autor: El Partit Popular d'Altafulla

Descripció: Ha comparat l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), l'ONG que ha organitzat les últimes grans manifestacions i actes per la independència de Catalunya i el dret el poble català a decidir sobre el seu futur, amb el parlament de l'Alemanya nazi, el Reichstag.

En el muntatge es pot observar una foto del Reichstag amb els presents fent la salutació feixista amb el braç alçat i en el costat una imatge d'un acte de l'ANC. Sota de les dues fotos es pot llegir el text següent: "Si no troba les set diferències no es preocupi... és que no existeixen" escrit en castellà.

El Partit Popular espanyol d'Altafulla insta els seus seguidors a compartir el post amb el següent comentari, també en castellà: "Comparteix, si us plau, que s'adonin en la resta d'Espanya que aquesta gentalla són una minoria que pretén que la resta d'espanyols ens rebutgin tots els catalans. No són majoria, són una màfia que pretén imposar un pensament únic".

Data 17-06-2013

Lloc: Llibre La raça catalana (segona part. Invasió dels ultracuerpos) Edicions Trobada.
ISBN: 978-84-9920-173-3

Autor: José Manuel Francisco Caja (president de Convivència Cívica Catalana i professor titular d'Estètica a la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona)

Descripció: afirma que la base del nacionalisme català -el seu nucli doctrinal-, és profundament racista i apunta com una de les causes l'escolarització del president de la Generalitat Jordi Pujol (president de 1980 a 2003) a l'escola alemanya en els temps del Tercer Reich, impregnant-se de la ideologia nacionalsocialista d'Adolf Hitler.

Data: 02-05-2013

Lloc: Telemadrid, televisió pública regional. Programa Zoom Telemadrid, La imposicions i les perversions del llenguatge

Autor: Cristina Ortega

Descripció: Equipara nacionalisme català i basc nazisme i estalinisme.

Data: 07-03-2013

Lloc: entrevista a la televisió privada estatal Antena 3

Autor: Juan Carlos Rodríguez Ibarra (expresident d'Extremadura i membre del Consell d'Estat d'Espanya)

Descripció: Va dir: "Estàvem acostumats que abans les constitucions se les carregaven sempre els colpistes, amb metralleres i amb trets, però als atacs al sistema des de dins no hi estàvem acostumats". L'expresident extremeny va afegir que aquest tipus de processos sí els coneixen, en canvi, els alemanys i els italians, perquè tant Hitler com Mussolini "han atacat el sistema des de dins".

D'aquesta manera, comparava el president català Artur Mas amb Adolf Hitler, amb Benito Mussolini i amb els mètodes d'Antonio Tejero, autor del cop d'Estat a Espanya del 23 de febrer de 1981. El membre del Consell d'Estat espanyol va afegir: "S'estan saltant els articles 1 i 2 de la Constitució espanyola, i quan Tejero se la va saltar va ser un colpista. Per tant, quan algú en el Parlament català se la salta, també ho és.

Data 12-12-2012

Lloc: Programa Foro Alberto de Televisión de Galícia

Autor: Francisco Vázquez, exalcalde socialista d'A Coruña

Descripció: "No hi ha cap diferència entre un jueu amb estrella groga perseguit pels nazis i un nen català castigat per parlar castellà al pati del col·legi".

Va comparar la immersió lingüística amb el nazisme, i va afirmar que ambdós comportaments responen a formes d'opressió i, amb la Constitució a la mà, va sentenciar que amb la seva política lingüística, a Catalunya es vulneren drets ciutadans.

Data primers dies d'octubre de 2012

Lloc: Twitter

Autor: Pedro J. Ramírez, director del diari "El Món"

Descripció: Va escriure diversos comentaris en el seu compte de twitter, on comparava l'Alemanya nazi i el Camp Nou (el camp del futbol club Barcelona) ple de banderes independentistes catalanes. En un dels twits va escriure que "si els culers <afeccionats al futbol club Barcelona> segueixen la consigna i omplen d'estelades <banderes independentistes catalanes> el Camp Nou, l'estadi semblarà el dels Jocs Olímpics de Berlín del 36".

En un altre tuit va escriure "Sieg Heil", la salutació nazi, per parlar del mosaic amb la bandera catalana en el camp del Barcelona. Pedro J. Ramírez va respondre a les crítiques dient: "Sieg Heil significa 'Visqui la victòria'. Només els nazionalistes podrien donar-li un altre significat i sentir-se al·ludits".

Data 1-11-2012

Lloc: durant un acte de campanya electoral del Partit dels Socialistes de Catalunya (Partit dels Socialistes de Catalunya), a Lleida

Autor: Marcelino Iglesias, expresident de la Comunitat d'Aragó, catalanoparlant (va néixer a la Franja)

Descripció: va dir, en relació amb la proposta del president de la Generalitat de Catalunya Artur Mas sobre el dret a decidir de Catalunya, que, l'"enfrontament entre Alemanya i França el segle XX a causa de l'"hipernacionalismo' ha provocat més de cent milions de morts". Iglesias també va al·ludir a les quatre "guerres civils" que ha sofert Catalunya: les tres guerres carlistes i la guerra civil de 1936.

Data 16-10-2012

Lloc: Twitter

Autor: Jonatan Cobo Ortega, regidor del Partit Popular a Rubí

Descripció: Va publicar en twitter un fotomuntatge on apareixia el president Mas vestit com un oficial militar nazi. Portava, a més, un braçalet de CiU i un escut amb el logo de TV3, la televisió pública catalana.

La imatge s'acompanyava amb la frase: "La història es repeteix". En un altre tuit, Cobo publicava una imatge d'un tren en un camp de concentració amb el comentari: "Alguns nazionalistes catalans volen repetir això".

Data desembre 2009

Autor: César Vidal, periodista que ha treballat en programes de tertúlia a Telecinco i Antena 3 o en diaris com La Razón

Descripció: Va comparar el nacionalisme català amb el règim nazi, quan va dir: "Així com el nacionalsocialisme de Hitler aspirava a annexionar-se territoris en el III Reich, el nacionalisme català pretén incloure regions com Aragó".

Data 30-06-2008

Lloc: roda de premsa per explicar que el partit de Rosa Díaz (dirigent del partit estatal Unió, Progrés i Democràcia -UpyD- i diputada al Congrés) recolliria firmes a favor del "Manifest per la Llengua" (un manifest a favor del castellà)

Autor: Àngel Hernández Guardia, Coordinador de UPyD

Descripció: Va afirmar que la seva formació rebutja la immersió lingüística en català, que per a ell no és més que "una versió catalanista de la Kulturkampf del nazisme."

Observeu que les acusacions de nazisme inclouen la política lingüística de Catalunya. Podria dir-se que l'inici dels atacs oberts a la política lingüística catalana se situaria en el moment de l'aparició d'una portada-editorial d'un diari madrileny, l'ABC, el 12 de setembre de 1993, en què a sobre d'una foto de fons del llavors president català Jordi Pujol apareixia la frase "IGUAL QUE FRANCO, PERÒ AL REVÉS: PERSECUCIÓ DEL CASTELLÀ A CATALUNYA" <http://blocs.mesvilaweb.cat/media/QUJDLTEyLiA5LjE5OTMtcGFnaW5hIDAwmQ==_202429_1_3029_1.pdf> (2014-04-03). Curiosament tota comparació de la política catalana amb el franquisme espanyol ha anat desapareixent i, malgrat el caràcter absolutament pacífic i democràtic d'aquella política catalana, l'equiparació amb el franquisme ha estat substituïda per comparacions amb les altres dictadures del segle XX i fins i tot amb el ja afortunadament inactiu grup terrorista basc ETA.

Després dels primers anys de democràcia en què el record de les prohibicions contra la llengua catalana i els altres elements propis de la identitat catalana eren massa recents, i que després de segles de prohibicions la política de recuperació de les llengües estava en els seus inicis, les crítiques contra la política catalana i especialment la lingüística apareixen a partir de la portada citada i van succeint-se fins al procés de reforma de l'Estatut d'autonomia de 2006, durant el qual s'empitjoren les crítiques ferotges, els insults i les amenaces des de posicions contràries al procés català. La Sentència del Tribunal Constitucional de 2010 ha augmentat radicalment la bretxa entre Catalunya i Espanya. A

partir d'aquell moment l'independentisme a Catalunya ha crescut exponencialment, al mateix temps que la resposta espanyola no ha consistit en absolut en la recerca de punts de trobada i d'intents de negociació sinó tot el contrari. La resposta a les protestes contra la idea recentralitzadora del Tribunal Constitucional i de les institucions de l'Estat ha estat la indiferència en el millor dels casos, i l'insult, l'amenaça i la intimidació contra Catalunya.

Curiosament alguns dels atacs contra Catalunya provenen de grups i partits obertament filonazis i falangistes que estarien prohibits als països europeus que han sofert dictadures. Així per exemple mentre més d'un milió de persones es manifestaven pacíficament l'11 de setembre de 2013 a Catalunya, un grup de nazis i falangistes enquadrats en partits de la mateixa ideologia atacava un acte cultural a la delegació de la Generalitat de Catalunya a Madrid.

La crida a una nova intervenció militar contra Catalunya també comença a proliferar des de certs sectors. Així per exemple el 18 de setembre de 2013 un economista anomenat Juan Velarde, que ha ocupat diversos càrrecs i ostenta importants condecoracions estatals, en l'informatiu 'Diari de la nit' de la cadena pública Telemadrid -la mateixa que denunciàvem al nostre anterior informe- responia a preguntes sobre la possibilitat que sigui necessari bombardejar novament Catalunya. El dia anterior la Fundació Francisco Franco <sic> va demanar a través del seu compte de Twitter un cop d'estat de l'exèrcit per frenar la sobirania a Catalunya. La fundació franquista va demanar també als militars que es revoltessin per prendre el poder i per mantenir "la unitat territorial i la integritat territorial" d'Espanya. Afegia que "Els separatistes són totalitaris i imperialistes, reivindiquen zones d'Espanya. Navarra, els etarres. València i les Balears, els de CiU i Esquerra."

Anteriorment han aparegut altres declaracions similars per part d'alguns militars o de mitjans digitals de l'òrbita militar o ultradretana <<http://www.alertadigital.com/2012/08/31/francisco-alaman-castro-coronel-del-ejercito-espanol-%C2%BFa-independencia-de-catalula-por-encima-de-mi-cadaver>>. Alguns militars ja s'havien pronunciat fins i tot contra la modificació de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 i en algun cas van arribar a ser sancionats <<http://www.elmundo.es/elmundo/2006/01/06/espana/1136582276.html>> <<http://www.elmundo.es/elmundo/2006/01/08/espana/1136685895.html>> (2014-04-03).

Són també dignes de menció les declaracions del vicepresident del Parlament Europeu, l'eurodiputat català Alejo Vidal Quadras. Aquest polític té una llarga trajectòria de defensa del castellà i de la unitat d'Espanya amb declaracions contundents. Com a exemple entre altres del to de les seves opinions respecte a la llengua es pot observar en aquest article <http://www.lbouza.net/ESPANA/vq33.htm> (2014-04-03) de 17 de febrer de 2006, publicat al diari La Razón, «Una comparació precisa» pàg. 9: «Per a aquells que no puguin provar el coneixement adequat de la que els nacionalistes denominen llengua pròpia del país, es posaran en marxa cursos de capacitació d'assistència obligatòria a diferents nivells segons siguin el grau de normalització assolit, o sigui, persones completament anormals, seminormals o gairebé normals.».

Vidal Quadras va ser un dels fundadors i principals impulsors de la plataforma Convivència Cívica Catalana, que va presidir fins a 2001. Aquesta Plataforma ha impugnat davant dels tribunals nombroses normes destinades a protegir el català. El vicepresident del Parlament Europeu forma part del Patronat d'Honor de la Fundació per a la Defensa de la Nació Espanyola des del 22 de març de 2006 (DENAES) que té per objecte la pretensió de recuperar i impulsar des de la societat civil el coneixement i la reivindicació de la Nació Espanyola.

El setembre de 2012 Vidal-Quadras va demanar la intervenció de Catalunya amb la Guàrdia Civil en resposta a la proposta d'Artur Mas de celebrar un referèndum d'Autodeterminació a Catalunya. Literalment Vidal-Quadras va sol·licitar a la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaría que "vagi preparant un general de brigada de la Guàrdia Civil" i va afegir: "el general de brigada, que jo esmentava abans, pren el poder dels Mossos. I ja està. I si treuen la gent al carrer, que la treguin, però no podran estar més d'un mes manifestant-se; de manifestar-se no es menja. El Govern, si persisteixen en aquesta actitud de rebel·lia, ha d'intervenir l'autonomia rebel. No hi ha volta de full".

Tots aquests exemples de declaracions de personalitats rellevants coexisteixen amb múltiples insults i burles, en aquest cas creuades, entre particulars i anònims a les xarxes socials.

PART III.

ENSENYAMENT

Article 8

1. En matèria d'ensenyament, les parts es comprometen, en el territori en què aquestes llengües són usades, segons la situació de cadascuna d'aquestes llengües i sens perjudici de l'ensenyament de la llengua o de les llengües oficials de l'estat:

- a) I. a fer possible una educació preescolar garantida en les llengües regionals o minoritàries corresponents;**
- b) I. a fer possible un ensenyament primari garantit en les llengües regionals o minoritàries corresponents;**
- c) I. a fer possible un ensenyament secundari garantit en les llengües regionals o minoritàries corresponents;**
- d) I. a fer possible un ensenyament tècnic i professional garantit en les llengües regionals o minoritàries corresponents;**
- e) III. si, a causa del paper de l'estat respecte als centres d'ensenyament superior, els apartats I i II no poden ser aplicats, a fomentar i/o autoritzar la posada en pràctica d'un ensenyament universitari o d'altres formes d'ensenyament superior en les llengües regionals o minoritàries, o de mitjans que permetin estudiar aquestes llengües a la universitat o en altres centres d'ensenyament superior;**
- f) I. a adoptar les mesures adients per tal que s'imparteixin cursos d'educació d'adults o d'educació permanent garantits principalment o totalment en les llengües regionals o minoritàries;**
- g) a adoptar disposicions per tal d'assegurar l'ensenyament de la història i de la cultura de les quals la llengua regional o minoritària és expressió;**
- h) a assegurar la formació inicial i permanent dels ensenyants necessària per posar en pràctica els paràgrafs a) a g) acceptats per la part;**
- i) a crear un o diversos òrgans de control encarregats del seguiment de les mesures adoptades i dels progressos realitzats en l'establiment o el**

desenvolupament de l'ensenyament de les llengües regionals o minoritàries, i a establir sobre aquests punts informes periòdics que seran fets públics.

2. En matèria d'ensenyament i en allò que es refereix als territoris altres que aquells on són usades tradicionalment les llengües regionals o minoritàries, les parts es comprometen a autoritzar, fomentar o establir, si el nombre de parlants d'una llengua regional o minoritària ho justifica, un ensenyament en o de la llengua regional o minoritària als estadis apropiats de l'ensenyament.

251. ... En una sèrie de decisions adoptades el 2010 i 2011, el Tribunal Suprem ha decidit en llur favor, afirmant que el castellà havia de ser ofert com a llengua d'instrucció "de manera proporcional i igual que el català en tots els nivells de l'ensenyament". El Comitè d'Experts demana les autoritats que indiquin al seu pròxim informe periòdic l'impacte a la pràctica que ha tingut aquesta decisió sobre l'ensenyament del català.

Any 2010

♦ Novament ens hem de referir a la Sentència del Tribunal Constitucional espanyol 31/2010, de 9 de juliol de 2010, sobre el recurs d'inconstitucionalitat interposat per noranta i nou diputats del Grup Parlamentari Popular contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006. En relació amb la política lingüística del sistema educatiu a Catalunya l'esmentada sentència estableix:

"El català ha de ser, per tant, llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament, però no l'única que gaudeixi de tal condició, predicable amb igual títol del castellà com a llengua així mateix oficial a Catalunya. (...) Però des d'ara hem de deixar assentat en la nostra argumentació que, com a principi, el castellà no pot deixar de ser també llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

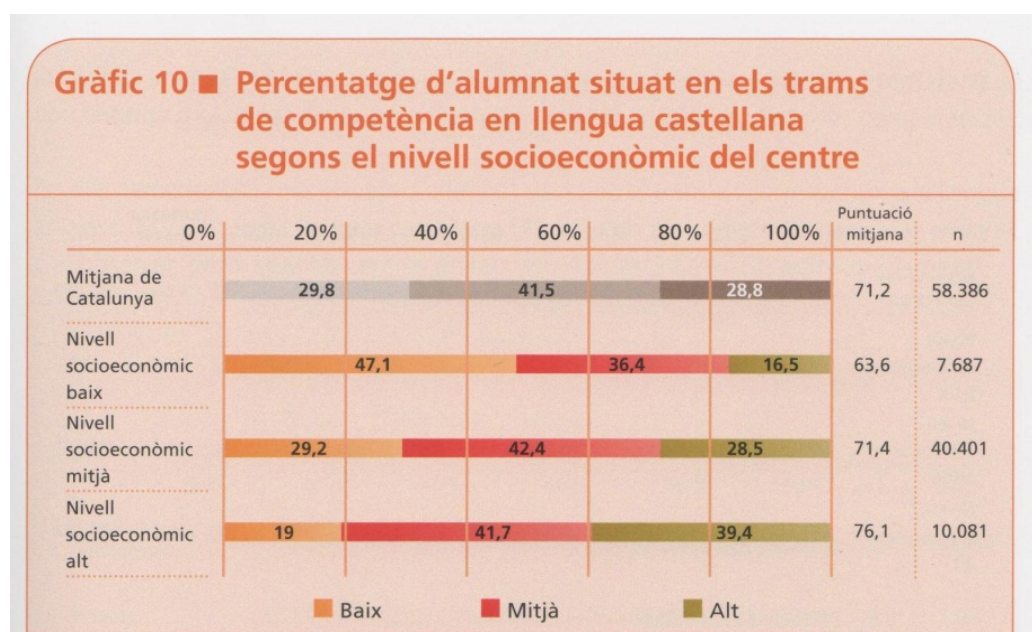
"(...) no es pot pretendre legítimament que <l'ensenyament> es doni únicament i exclusivament en una de les dues llengües cooficials, (...), per tal com l'ensenyament en les llengües oficials constitueix una de les conseqüències inherents, precisament, a la cooficialitat. Essent com és que totes dues llengües han de ser no només objecte d'ensenyament, sinó també **mitjà de comunicació en el conjunt del procés educatiu**, és constitucionalment obligat que totes dues llengües cooficials siguin reconegudes pels

poders públics competents com a vehiculars, **de manera que els particulars són en tals termes titulars del dret a rebre l'ensenyament en qualsevol d'elles** < la negreta és nostra>. Per tant resulta perfectament 'legítim que el català, en consideració a l'objectiu de la normalització lingüística a Catalunya, sigui el centre de gravetat d'aquest model de bilingüisme, encara que sempre amb el límit que 'això no determini l'exclusió del castellà com a llengua docent de manera que quedi garantit el seu coneixement i ús al territori de la Comunitat Autònoma' ". Les cometes indiquen que la sentència reproduïx fragments de l'anterior Sentència 337/1994, de 23 de desembre, del Tribunal Constitucional, però en el text reproduït amb negreta el Tribunal Constitucional introdueix un suposat dret dels particulars a rebre l'ensenyament a la llengua oficial que triïn. Aquest "nou" dret era precisament el que es debatia en la sentència del mateix Tribunal el 1994 i que en aquell moment no va reconèixer, de manera que el Tribunal, en declarar llavors ajustats a la Constitució els articles sobre el règim lingüístic en l'ensenyament, que figuraven en la llei catalana de normalització lingüística de 1983, atribuïa a l'Administració educativa i no als pares el règim lingüístic dels centres d'ensenyament. La Sentència del Tribunal Constitucional de 2010 convida de nou a litigar els pares que desitgen l'ensenyament en castellà, com així s'ha esdevingut. Recordem que la llei catalana reconeix el dret d'elecció lingüística dels pares per als fills que reben el primer ensenyament, però no en els ensenyaments posteriors. El Tribunal Constitucional sembla eliminar aquesta limitació del dret d'elecció lingüística de manera que l'amplia a tot l'ensenyament obligatori, i d'aquí ve la litigiositat abundant produïda en aquest període, com també l'intent del Govern de l'Estat d'intervenir decididament en el règim lingüístic català a les escoles en contra de l'aplicació de la Carta. És de suposar que aquest dret d'opció lingüística no és absolut, no abasta tot l'horari lectiu, com es comentarà més avall, però sens dubte obre un nou camp d'inseguretat jurídica desfavorable a l'aplicació de la Carta.

En relació amb la interpretació de l'esmentada Sentència de 2010 i la seva aplicació cal tenir en compte que l'article 11.4 de la Llei 12/2009 d'educació de Catalunya estableix que "en el curs escolar en el qual els alumnes iniciïn el **primer ensenyament** <la negreta és nostra>, les mares, els pares o tutors dels alumnes la llengua habitual dels quals sigui el castellà poden instar, en el moment de la matrícula, i d'acord amb el procediment que estableixi el Departament, que llurs fills rebin atenció lingüística individualitzada en aquesta llengua" o el fet que en l'ensenyament primari s'hagi estipulat que "els centres podran donar continguts d'àrees no lingüístiques en castellà o en una llengua estrangera, o alternativament es podran utilitzar aquestes llengües en la realització d'activitats previstes en la franja horària de lliure disposició. L'afirmació, tanmateix, "mitjà de

comunicació en el conjunt del procés educatiu" que hem destacat amb negreta de la Sentència de 2010 va bastant més enllà. De fet, totes tres sentències dictades pel Tribunal Suprem espanyol davant de la petició d'uns particulars el desembre de 2010, basades en aquesta Sentència del Tribunal Constitucional, pretenen la introducció del castellà també com a llengua vehicular, malgrat que tots els informes demostren que l'alumnat de Catalunya sap tant català com castellà i sap tant castellà com el de la resta de l'Estat.

En aquest punt és interessant recordar que el Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya va publicar el document *L'avaluació de sisè de primària 2010*, on es presentava la síntesi de resultats de la segona prova externa i censal que es va fer (2010) a tot l'alumnat de 6è de primària per comprovar el nivell d'assoliment de les competències bàsiques lingüístiques i matemàtiques.

Coneixement del castellà segons el nivell socioeconòmic.
 Font: Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Els resultats de llengua catalana i de llengua castellana demostren que les puntuacions mitjanes que obtenen els alumnes tant en català com en castellà són similars, estadísticament parlant. La puntuació global en competència lingüística en català és de 73,7 (sobre 100) mentre que en castellà s'ha obtingut un 71,2.

L'anàlisi del percentatge d'alumnat situat en els diversos trams de competència en llengua

catalana i en llengua castellana segons el nivell socioeconòmic dels centres mostra que el 48,3% de l'alumnat de nivell baix es troba en un tram també sota de competència en llengua catalana. I, respecte al castellà (vegeu el gràfic anterior), un 47,1% de l'alumnat d'aquest nivell també té un nivell baix en aquesta llengua. Per tant, no sembla que la llengua familiar marqui una tendència clara, ja que, com menys nivell socioeconòmic, menys competència tant en català com en castellà. Paral·lelament, el 39,4% de l'alumnat de nivell socioeconòmic alt té un nivell alt de castellà i un 37,5% el té en català. En contextos teòricament més catalans, es treuen millors resultats en castellà.

Una altra dada significativa és el percentatge d'alumnat situat en els trams de competència en llengua catalana i en llengua castellana segons la nacionalitat. El fet que hi hagi uns resultats bastant similars de català i de castellà (64,4 davant un 62,4) ens indica que, malgrat que el català sigui la llengua d'acollida en el nostre sistema educatiu, el castellà s'acaba aprenent gairebé al mateix nivell. Significativament, l'alumnat procedent de l'Europa occidental obté millors resultats de castellà que l'alumnat d'origen llatinoamericà. També obté millors resultats en castellà l'alumnat de nacionalitat espanyola (on estan inclosos tots els catalanoparlants) que l'alumnat llatinoamericà, amb 7,5 punts de diferència.

Aquestes dades confirmen que el capital socioeconòmic i sociocultural de les famílies és determinant en els resultats de l'alumnat i no ho és tant la llengua familiar. Les dades també indiquen que, per a mantenir el nivell de llengua catalana, és imprescindible que continuï essent la llengua vehicular del sistema educatiu.

Quant al nivell de llengua castellana de l'alumnat de Catalunya comparat amb el de la resta de l'Estat, la publicació del Ministeri d'Educació de l'Estat de *L'avaluació general de diagnòstic 2010* ens confirma que la competència lingüística en castellà de l'alumnat de Catalunya és a la mitjana de l'Estat i, fins i tot, per sobre de comunitats "monolingües" com ara les Canàries, Extremadura o Andalusia, o de comunitats "bilingües" on el castellà té una presència major com a llengua vehicular (Balears, Galícia, Comunitat Valenciana). Vegeu els gràfics següents:

- **LING**

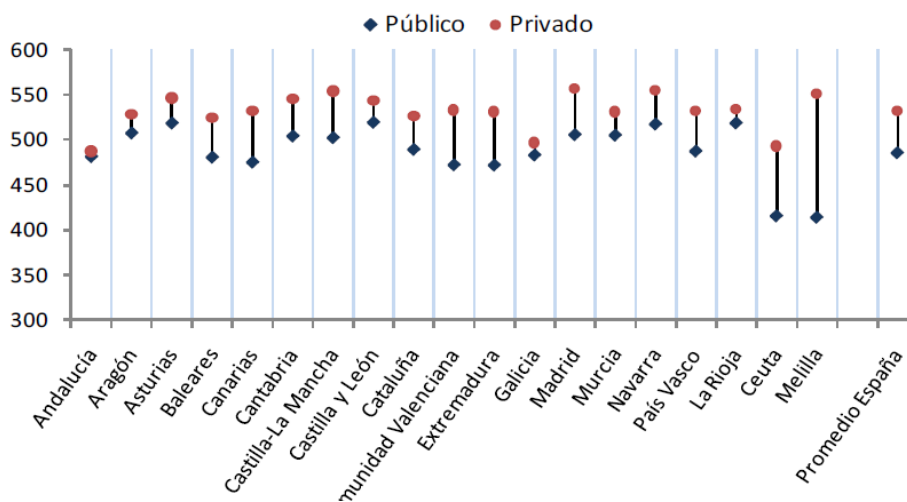
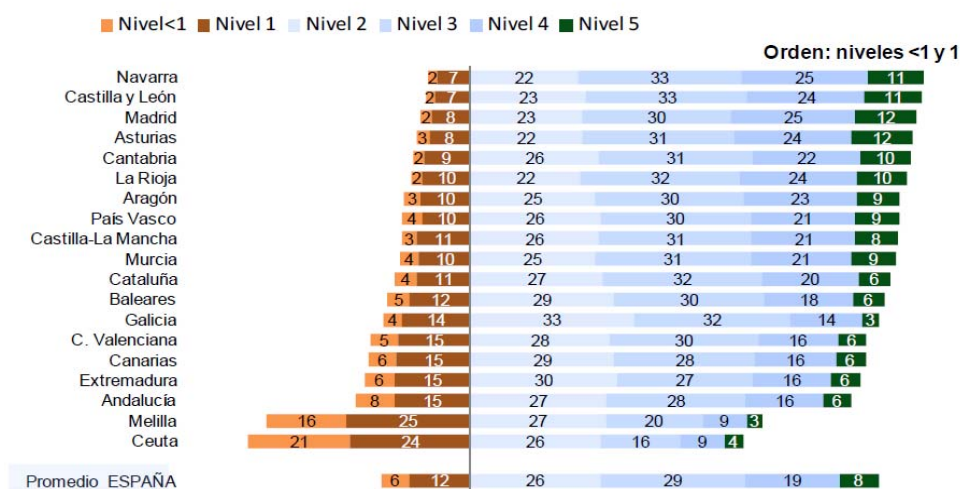

Gráfico 3.3. Niveles de competencia lingüística

Any 2011

♦ Sentència del Tribunal Constitucional espanyol de 9 de juliol de 2010, sobre el recurs d'inconstitucionalitat contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 i sentències del Tribunal Suprem espanyol de desembre de 2010.

Més conseqüències:

El dia 28 de juliol de 2011, una interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va establir un termini màxim de dos mesos perquè la consellera d'Ensenyament adoptés les mesures necessàries per a adaptar el sistema d'ensenyament

a la nova situació creada per les tres sentències dictades pel Tribunal Suprem espanyol el desembre de 2010, en resposta a la demanda d'uns particulars que demanaven que el castellà fos també la llengua vehicular de l'ensenyament, que alhora es basaven en la Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional, que "va considerar també el castellà com a llengua vehicular de l'ensenyament a Catalunya, junt amb el català."

La Generalitat interposa recurs de reposició contra aquestes interlocutòries i, el mes de setembre, el TSJC suspèn d'ofici el termini de dos mesos donat a la Conselleria d'Ensenyament per complir la sentència del Tribunal Suprem que pretenia fer del castellà també llengua vehicular, fins a la resolució del recurs interposat per la Generalitat. Així, l'efectivitat de la interlocutòria del TSJC esmentada queda sense efecte.

♦ La situació de la llengua en el sistema educatiu a Catalunya manté la continuïtat respecte dels anys anteriors.

Com a dada complementària referent a l'ensenyament secundari que ens indica quin és el coneixement de les dues llengües oficials a Catalunya, en les proves d'accés a la Universitat, les notes mitjanes de Llengua catalana i literatura i de Llengua castellana i literatura han estat les següents en els cursos 2010 i 2011:

Matèria	Juny 2010	Juny 2011	Setembre 2010	Setembre 2011
Llengua catalana	5,75	6,20	4,56	4,76
Llengua castellana	6,62	6,34	5,45	5,01

Proves d'accés a la Universitat. En nota mitjana

Any 2012

♦ Procediments judicials iniciats:

a. Sis sentències fermes del Tribunal Suprem de procediments anteriors a la Llei d'Educació de Catalunya (que estableix que l'ensenyament sigui normalment en català i que no ha estat objectes de recurs davant del Tribunal Constitucional): s'estan executant mitjançant atenció individualitzada en castellà (ja reconeguda per la norma catalana per als primers estudis) en qualsevol curs del sistema educatiu no universitari obligatori (en aquests casos els alumnes afectats reben l'atenció individualitzada en la meitat de les assignatures).

- b. Tres sentències més en primera instància (del Tribunal Superior de Justícia) que no s'estan executant perquè la Generalitat hi ha recorregut en contra davant del Tribunal Suprem (dues són posteriors a la Llei d'Educació de Catalunya).
- c. Dotze procediments en tràmit en el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

En cap de les sentències fermes no s'obliga a canviar el model lingüístic de l'escola a Catalunya, sinó que únicament afecten les persones interessades.

- ♦ Decret 181/2008, de 9 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil.

Sentència de 12 de juny 2012 del Tribunal Suprem en contra d'alguns articles: Anul·la, literalment, tota la referència al paper del català com a llengua vehicular de l'ensenyament i anul·la l'aplicació de metodologies d'immersió lingüística. No hi ha cap sentència anterior amb aquest abast que, a més, afecta tot el sistema educatiu (almenys, tota l'educació infantil de segon cicle, 3-6 anys) i no atén només peticions de particulars. És, sens dubte, la més dura que s'ha pronunciat contra la llengua catalana en l'ensenyament. La Generalitat hi ha recorregut en contra.

- ♦ Anàlisi de l'impacte normatiu de l'avantprojecte de la Llei Orgànica de Millora de la Qualitat Educativa (LOMCE; desembre de 2012):

L'article 88 del projecte de llei orgànica, en la seva redacció actual, afegeix una disposició addicional trentena vuitena, que manifesta en el seu apartat c:

"Les administracions educatives podran, així mateix, establir sistemes en els quals les assignatures no lingüístiques es donin exclusivament en la llengua cooficial, sempre que existeixi oferta alternativa d'ensenyament sostingut amb fons públics en la qual s'utilitzi la llengua castellana com a llengua vehicular en una proporció raonable.

En aquests casos, l'Administració educativa haurà de garantir una oferta docent sostinguda amb fons públics en la qual el castellà sigui utilitzat com a llengua vehicular.

Els pares o tutors legals tindran dret que llurs fills o pupils rebin ensenyament en castellà, dins del marc de la programació educativa. Si la programació anual de l'Administració educativa competent (en el cas de Catalunya, la Generalitat) no garantís oferta docent

raonable sostinguda amb fons públics en la qual el castellà sigui utilitzat com a llengua vehicular, el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, prèvia comprovació d'aquesta situació, assumirà íntegrament, per compte de l'Administració educativa corresponent, les despeses efectives d'escolarització d'aquests alumnes en centres privats en els quals hi hagi l'esmentada oferta amb les condicions i el procediment que es determini reglamentàriament, despeses que repercutirà a l'esmentada Administració educativa.

Correspondrà al Ministeri d'Educació, Cultura i Esport la comprovació del supòsit de fet que determina el naixement de l'obligació financera, a través d'un procediment iniciat a instàncies de l'interessat, instruït per l'Alta Inspecció d'Educació i en el qual haurà de donar-se audiència a l'Administració educativa afectada; (...). El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport desenvoluparà reglamentàriament aquest procediment administratiu.

L'obligació financera del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport tindrà caràcter excepcional i s'extingirà amb l'adopció per l'Administració educativa competent de mesures adequades per garantir els drets lingüístics individuals dels alumnes. A aquests efectes, no es consideraran adequades les mesures que suposin l'atenció individualitzada en castellà o la separació de grups per raó de la llengua habitual".

La memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu (pàg. 62 a 76) fonamenta el tractament de la llengua vehicular de l'ensenyament plasmat en l'Avantprojecte de Llei en la nova disposició addicional trentena vuitena (que no difereix en allò que hi és substancial de la versió de l'actual Projecte de Llei).

S'al·ludeix per a això a la doctrina del Tribunal Constitucional i a la jurisprudència del Tribunal Suprem.

En l'apartat 2.2.3.3 de la memòria (pàg. 75), que analitza la proposta normativa, s'exposa que en aquest aspecte la Llei s'adreça a les comunitats autònomes que -segons la seva opinió- no garanteixen l'ús del castellà:

"En primer lloc, aquesta facultat d'elecció únicament es reconeix en aquelles Comunitats Autònomes que no garanteixin jurídicament l'ús del castellà i la llengua cooficial com a vehiculars. Actualment la major part de les Comunitats Autònomes amb llengua cooficial garanteixen la cooficialitat d'ambdues llengües, ja sigui a través de models de separació lingüística electiva (País Basc i Navarra) o de bilingüisme o plurilingüisme, que

garanteixen l'ús vehicular d'ambdues llengües cooficials i fins i tot d'una tercera llengua estrangera (Galícia, Illes Balears i Comunitat Valenciana)."

L'única comunitat que s'exclou en aquest apartat, donant entenent que no s'hi garanteix jurídicament l'ús del castellà i català com a llengües vehiculars, és Catalunya, en contra de la doctrina constitucional i del marc jurídic actualment vigent a Catalunya que garanteix l'ús de les llengües cooficials: la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, que desenvolupa l'art. 21 EAC en relació amb les competències en matèria educativa de l'art. 131 EAC i en matèria de llengua pròpia de l'art. 143, com també els drets lingüístics reconeguts a l'art. 6 i art. 35 EAC.

L'Estatut d'autonomia de Catalunya ha disposat, amb total rotunditat, les necessàries garanties perquè totes dues llengües cooficials tinguin l'adequada presència en els currículums i perquè al final de l'ensenyament obligatori tots els alumnes coneguin amb suficiència oral i escrita les llengües cooficials: "Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. Tenen també el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, qualsevulla que sigui la seva llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis." (art. 35.2 EAC).

Les esmentades garanties es plasmen i desenvolupen als articles 10.1, 11, 13 i 14 de la Llei 12/2009, d'educació, en els quals s'estableix que els currículums han de garantir el ple domini de les llengües catalana i castellana pels estudiants, en finalitzar l'ensenyament obligatori; que a l'inici del primer ensenyament es prestarà l'atenció lingüística individualitzada als alumnes la llengua habitual dels quals sigui el castellà i ho instin així llurs pares o tutors; que en les condicions del projecte lingüístic de cada centre públic o privat sostingut amb fons públics han de figurar els criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües a la realitat sociolingüística del centre, entre altres aspectes.

A Catalunya, el model de bilingüisme està avalat per la doctrina del Tribunal Constitucional: STC 337/1994 i més recentment STC 31/2010 i així es recull en la memòria (pàg. 69):

"Resulta perfectament legítim que el català, en consideració a l'objectiu de la normalització lingüística a Catalunya, sigui el centre de gravetat d'aquest model de bilingüisme", encara que sempre amb el límit que «això no determini l'exclusió del castellà com a llengua docent de manera que quedi garantit el seu coneixement i ús al territori de la Comunitat Autònoma (STC 337/1994, FJ 10) ".

Doctrina, al seu torn, reiterada en la STC 31/2010, com també recull la memòria (pàg. 71):

Concretament, declara l'Alt Tribunal que "el segon enunciat de l'article 35.1 EAC <aquest enunciat diu: 'El català ha d'utilitzar-se normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en la no universitària'> no és inconstitucional interpretat en el sentit que amb la menció del català no es priva el castellà de la condició de llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. Semblantment, el sol reconeixement d'un dret a rebre l'ensenyament en català (primer enunciat de l'apartat 1 de l'article 35 EAC) no pot interpretar-se com a expressió d'una inadmissible voluntat legislativa d'excepció, de manera que la interpretació constitucionalment admissible és la que condueix a l'existència d'aquest dret a l'ensenyament en castellà. El mateix ha de dir-se del primer enunciat de l'apartat 2 de l'article 35 EAC".

D'aquesta doctrina no es desprèn, de cap manera, dret d'opció lingüística, com es declara en la memòria (pàg. 71):

"Tanmateix, la interpretació realitzada pel Tribunal Constitucional de l'article 35.1 de l'EAC imposa la necessària modulació del dret d'opció lingüística en l'àmbit de l'ensenyament. "

Emparant-se en aquesta doctrina constitucional, el Tribunal Suprem (en les seves sentències de 9, 13 i 16 de desembre de 2010 i de 10 i 19 de maig de 2011, esmentades en la memòria) ha desenvolupat una línia jurisprudencial que, lluny de declarar un dret d'opció lingüística, reconeix la competència de la Generalitat de Catalunya per adaptar el seu sistema d'ensenyament a la doctrina del TC (pàg. 73, memòria):

"En conseqüència i per a això la Generalitat haurà d'adoptar totes aquelles mesures que calgui per a adaptar el seu sistema d'ensenyament a la nova situació creada per la declaració de la Sentència 31/2010 del Tribunal Constitucional que considera també el castellà com a llengua vehicular de l'ensenyament a Catalunya junt amb el català".

Així mateix, el Tribunal Suprem també declara que correspon a la Generalitat acordar la proporció que correspon a les llengües vehiculars: " (...) sobre quina hagi de ser la proporció en la qual s'incorpori el castellà com a llengua vehicular al sistema d'ensenyament a Catalunya. La seva determinació i posada en pràctica corresponen d'acordar-les a la Generalitat de Catalunya. " FJ 7 STS 13/12/2010

Això concorda amb el fet que ni les STC ni les STS transcrits en la memòria no s'han qüestionat el model lingüístic previst en el sistema educatiu català, i no han declarat en cap moment la nul·litat d'aquest model, ni imposat cap altre de diferent.

Només el Tribunal Constitucional està legitimat per a impedir l'aplicació d'una llei, si la declara inconstitucional. Com és sabut, més de 50 diputats del grup parlamentari popular del Congrés dels Diputats van presentar, l'octubre de 2009, recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei catalana d'educació, però no va ser objecte del recurs la part nuclear del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya.

En concret, tal com consta en el DOGC 5503, d'11 de novembre de 2009, el recurs d'inconstitucionalitat s'ha presentat contra: paràgrafs 7, 20, 22, 27, 28 i 36 del Preàmbul, els articles 4.2, 8.1, 8.3, 9.2, 10.2, 10.4, 17, 51, 52, 53, 55.1, 55.6, 57.1, 58, 59, 61, 64.4, 64.5, 65, 68, 70.1, 104.3, 109, 111, 112, 114.1, 117.1 c), d) i f), 119, 120, 121, 125, 153, 154, 155, 158.1, 158.2 a), primer, segon i quart, 158.2 f) i 161, les disposicions transitòries 3a, 6a i 10a, i les disposicions addicionals 2 i 9.

De fet, el Tribunal Suprem, en les sentències esmentades, obliga l'Administració que adopti "totes aquelles mesures que siguin necessàries", en relació amb la situació jurídica individualitzada dels alumnes afectats i que, d'acord amb les STS, correspon d'adoptar-les a l'Administració educativa de Catalunya i de cap manera no pot traduir-se en una controvèrsia pretesa per tal com no afecta tot el sistema educatiu.

A més, les STS que s'esmenten en la memòria resolen els recursos contenciosos administratius que es van iniciar en el període 2005/08 i per tant són anteriors a la Llei 12/2009, d'educació. L'ur marc legal és la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística i els decrets que la desenvolupen, que són anteriors a l'EAC.

Sobre aquest particular, es pot afegir que la sentència del Tribunal Suprem de 19 de febrer de 2013, que és ferma, ha ratificat el que mencionava anteriorment el Tribunal

Superior de Justícia de Catalunya, en el sentit que aquestes sentències només poden afectar els concrets recurrents. Per tant, no pot legítimament pretendre's que tingui efectes en tot el sistema educatiu.

Això comportaria, de facto, una inadmissible invasió de competències del poder judicial respecte del poder legislatiu (en aquest cas, el Parlament de Catalunya), que és el competent per a fixar la política educativa, tal com ha fet amb l'aprovació de la Llei 12/2009, d'educació.

En un altre ordre de consideracions, escau d'aclarir que la memòria del projecte de Llei Orgànica de Millora de la Qualitat Educativa (pàg. 65 i 66) resulta incompleta, i en conseqüència, contrària a la realitat catalana, per tal com exposa un marc normatiu d'aplicació anterior a l'EAC i a la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, en citar exclusivament la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, quan actualment el marc legal del sistema lingüístic en l'ensenyament vigent a Catalunya és la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, que desenvolupa l'art. 21 EAC en relació amb les competències en matèria educativa de l'art. 131 EAC i en matèria de llengua pròpia de l'art. 143, com també els drets lingüístics reconeguts a l'art. 6 i art. 35 EAC.

El model educatiu establert als articles 10.1, 11, 13 i 14 de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, ofereix les necessàries garanties en relació amb les llengües cooficials **com** a vehiculars en els termes següents:

- Els estudiants han de tenir el ple domini de les dues llengües cooficials a Catalunya, el català i el castellà, en finalitzar l'ensenyament obligatori (article 10.1).
- El català és la llengua normalment utilitzada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu català (article 11.1), de manera que és perfectament legítim que el català, atenent l'objectiu de normalització lingüística, pugui ser el centre de gravetat del model de bilingüisme, sense que això comporti exclusió del castellà, ja que el terme "normalment" no implica la primacia d'una llengua sobre una altra.
- Els alumnes no poden ser separats en centres ni en grups de classe diferents per raó de la seva llengua habitual (article 11.3), sistema que el Tribunal Constitucional va declarar que era constitucionalment legítim perquè responia al propòsit d'integració i cohesió social a Catalunya.

- Hom reconeix als pares o tutors la llengua habitual dels quals sigui el castellà l'exercici del dret d'opció lingüística en el curs en el qual llurs fills iniciïn el primer ensenyament perquè rebin una atenció lingüística individualitzada en la llengua esmentada (article 11.4); el Tribunal Constitucional ha negat el dret a rebre l'ensenyament en una sola de les llengües cooficials a Catalunya.

- El model lingüístic derivat de la Llei 12/2009 s'inclou en el projecte educatiu de cada centre, que s'ha d'adaptar a la realitat sociolingüística (article 14.2 d).

Es tracta, en definitiva d'un model lingüístic, actualment recollit en la Llei catalana 12/2009, que ha estat reiteradament avalat pel Tribunal Constitucional en diferents ocasions -Sentències 87/1983, 137/1986, 337/1994 i 31/2010-, però també pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya -Sentències núm. 602/2011, de 20 juliol (Secció 2a) i núm. 526/2011, de 18 de juliol (ple)- i el desenvolupament normatiu del qual correspon a la Generalitat de Catalunya.

Hem de fer en aquest moment una remarca especial en l'esment ja transcrit que conté la disposició addicional 38 del projecte estatal de Llei orgànica, segons la qual: "Si la programació anual de l'Administració educativa competent no garantís oferta docent raonable sostinguda amb fons públics en la qual el castellà sigui utilitzat com a llengua vehicular, el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, prèvia comprovació d'aquesta situació, assumirà íntegrament, per compte de l'Administració educativa corresponent, les despeses efectives d'escolarització d'aquests alumnes en centres privats en els quals hi hagi l'oferta esmentada amb les condicions i el procediment que es determini reglamentàriament, despeses que repercutirà a la dita Administració educativa".

La memòria (pàg. 76) justifica la mesura com a garantia d'efectivitat del dret pretès:

"La norma proposada pretén de garantir l'efectivitat d'aquest dret mitjançant l'establiment d'un mecanisme subsidiari, que únicament podria activar-se en cas que l'Administració educativa incomplís el seu deure constitucional de garantir la presència d'ambdues llengües cooficials **com** a vehiculars en la seva programació anual"

El "mecanisme subsidiari" a què es fa referència es converteix, així, en una mesura coercitiva, encaminada a minar el model lingüístic implantat de forma pacífica a Catalunya

i el marc normatiu que l'empara i fonamenta. En concret, s'oposa a l'article 35 EAC que reconeix el dret dels alumnes "a no ser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de la seva llengua habitual" (art. 35.3 EAC).

Tampoc no existeix el dret dels pares a escollir la llengua vehicular de l'ensenyament que rebin llurs fills, com tampoc que hom sufragui l'ensenyament esmentat si en el municipi corresponent no hi hagués oferta pública o concertada en la llengua vehicular elegida, que pretén incorporar la LOMCE, tal com declara el TC, FJ 24 de la STC 31/2010: "(...) D'aquesta manera, el dret a l'educació que la Constitució garanteix no comporta que l'activitat prestacional dels poders públics en aquesta matèria pugui estar condicionada per la lliure opció dels interessats de la llengua docent. I per això els poders públics - l'Estat i la Comunitat Autònoma- estan facultats per determinar l'ús de les dues llengües que són cooficials en una Comunitat Autònoma com a llengües de comunicació en l'ensenyament, de conformitat amb el repartiment competencial en matèria d'educació" (STC 337/1994, FJ 9).

El Consell d'Estat mateix, en el seu dictamen número 172/2013 ha mostrat la seva disconformitat amb aquesta mesura. En concret, ha manifestat (pàgines 178 i 179):

"En aquest sentit, el Consell d'Estat comparteix la posició de l'avantprojecte que atribueix a les Administracions educatives la competència per determinar la 'proporció raonable' d'ús d'ambdues llengües i les mesures que si s'escau hagin d'adoptar-se per garantir-ne el coneixement".

Ara bé, per la mateixa raó i atès que no existeix un dret "pretès a rebre els ensenyaments únicament i exclusivament en castellà" (STC 31/2010, FJ 24) la regla que les Administracions educatives hauran de sufragar les despeses d'escolarització, quan els pares o tutors decideixin escolaritzar llurs fills o pupils en centres privats que utilitzin el castellà com a vehicular, va més enllà de les dificultats tècnico-jurídiques que podria comportar la seva aplicació (disposició addicional trentena octava.4.c), no hauria de figurar a la Llei, per tal com afecta l'àmbit de decisió de les comunitats autònomes amb llengua pròpia".

Una clàusula d'aquest tipus, que denota una inacceptable desconfiança interadministrativa, és absolutament inusual en el redactat d'una llei orgànica, sobretot si, com ja s'ha exposat, Catalunya ja compleix l'objectiu de la proposta normativa, que no és

altre que "donar estrictament compliment a aquesta doctrina constitucional, garantint la cooficialitat del castellà i les llengües pròpies de les Comunitats Autònomes" (pàg. 75).

La nova jurisprudència també regressiva del Tribunal Suprem

La sentència del Tribunal Suprem de 19 de febrer de 2013 i les anteriorment esmentades comporten, malgrat que no són en general tan contràries a la Carta com el projecte de Llei orgànica estatal, una greu interferència en el sistema lingüístic educatiu català. Les sentències d'aquest període conclouen que els pares tenen dret a exigir l'ensenyament en castellà per als seus fills més enllà del primer ensenyament. La legislació catalana atorga aquest dret en el primer ensenyament, però no més enllà. El Tribunal Suprem interpreta extensivament la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010 sobre l'Estatut d'autonomia i contradiu les normes catalanes vigents amb rang de Llei formal. Amb això, el Tribunal Suprem s'ha excedit en les seves atribucions ja que no pot contradir una Llei formal vigent.

També aquestes sentències del Tribunal Suprem suposen una interferència en la legislació vigent ja que la sentència decisiva de 19 de febrer de 2013 no només atribueix als pares que ho exigeixen un suposat dret a un ensenyament en castellà sinó que tal dret no sembla satisfer-se amb l'atenció individualitzada de l'alumne. Segons el Tribunal Suprem l'exercici d'aquest suposat dret afecta el curs on s'escolaritzin, de manera que se'n veuran afectats activament els companys de l'alumne els pares del qual han sol·licitat l'ensenyament en castellà. El major o menor ús del català en el règim lingüístic d'un centre educatiu a Catalunya pot dependre de la voluntat d'un sol pare! Afortunadament el Tribunal Suprem adjudica la proporció d'ús del castellà i del català per satisfer aquell dret a la Generalitat de Catalunya, de manera que el Tribunal no arriba a decidir el percentatge d'ús de cada llengua. No obstant això, la sentència del Tribunal Suprem de 9 de desembre de 2010 sembla ordenar a la Generalitat de Catalunya que la proporció entre les llengües atengui l'estat de normalització lingüística assolit per la societat catalana. La sentència estableix que si s'estima l'existència d'un "dèficit en aquest procés de normalització en detriment de la llengua pròpia de Catalunya" en l'àmbit educatiu s'ha d'atorgar al català "un tractament diferenciat en una proporció raonable".

Finalment cal destacar que cap de les sentències esmentades no fa al·lusió a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Pel que fa a la llengua, les sentències recaigudes durant aquest període del Tribunal Constitucional i del Tribunal Suprem i el

projecte de llei estatal que comentem ignoren completament la Carta i constitueixen a la pràctica restriccions successives i greus i limitacions a la seva aplicació.

Fins a arribar en aquest punt semblava clar que del dret fonamental a l'educació garantit a l'article 27 de la Constitució espanyola no es derivava "Un dret a la lliure opció de la llengua vehicular de l'ensenyament" (vegeu per tots els FJ 9 i 11 de la STC 337/1994). Dit altrament, de l'article 27 de la Constitució no es deriva un dret a ser instruït en la llengua de preferència dels pares, alumnes o tutors (per totes, SSTC 195/1989, 19/1990, 337/1994 o fins i tot la 31/2010). En aquest mateix sentit, també s'ha pronunciat, des de fa anys, el Tribunal Europeu de Drets Humans a l'hora d'interpretar el contingut del dret a la instrucció proclamat a l'article 2 del protocol addicional núm. 1 al Conveni per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals (vegi's, a tall d'exemple i per totes, la STEDH de 23 de juliol de 1968). La nova jurisprudència i sobretot el projecte de llei estatal pel cap baix creen inseguretats jurídiques quant a aquest punt, i en tot cas la inseguretat recau només en favor del castellà: el Ministre Wert ja ha advertit que el dret a l'elecció de la llengua només és atribuïble a l'elecció del castellà. El mateix Ministre Wert ha deixat clar que unes 13000 famílies valencianes que reclamen ensenyament en valencià/català i es veuen obligades a rebre classes en castellà a causa de la política de la Generalitat Valenciana no es veuran beneficiades recíprocament per les mesures que preveu el projecte de llei a favor dels pares que reclamen el castellà a Catalunya. Aquests milers de famílies valencianes que reclamen -fins ara insatisfactòriament- que es respecti llur dret a triar el català contrasta amb les 23 famílies d'entre 1.550.871 alumnes que el curs 2013-14 (26 el 2012 i 263 el 2011) a Catalunya han demanat que el castellà sigui llur llengua vehicular i que veuran satisfet llur desig.

JUSTÍCIA

Article 9

Paràgraf 1.

Les Parts es comprometen, pel que fa a les circumscripcions de les autoritats judicials en les quals el nombre de persones que hi resideixin i hi parlin les llengües regionals o minoritàries justifiqui les mesures específiques següents, segons quina sigui la situació de cadascuna d'aquestes llengües i a condició que el jutge no consideri que la utilització de les possibilitats ofertes pel paràgraf present constitueix un obstacle per a la bona administració de la justícia:

a) en els procediments penals:

i) assegurar que els òrgans jurisdiccionals, a sol·licitud d'una de les Parts, menin el procediment en les llengües regionals o minoritàries; i/o

ii) garantir a l'acusat el dret d'expressar-se en la seva llengua regional o minoritària; i/o

iii) assegurar que les demandes i les proves, escrites o orals, no es considerin desestimables per l'únic motiu d'estar redactades en una llengua regional o minoritària; i/o

iv) redactar en les dites llengües regionals o minoritàries, prèvia sol·licitud, els documents relatius a un procediment judicial, recurrent, si fos necessari, a intèrprets i a traduccions sense despeses addicionals per als interessats;

b) en els procediments civils:

i) assegurar que els òrgans jurisdiccionals, a sol·licitud d'una de les Parts, menin el procediment a les llengües regionals o minoritàries; i/o

ii) permetre, quan una Part en un litigi hagi de comparèixer personalment davant d'un Tribunal, que s'expressi a la seva llengua regional o minoritària sense incórrer per això en despeses addicionals; i/o

iii) permetre la presentació de documents i de proves en les llengües regionals o minoritàries. Si fos necessari recurrent a intèrprets i a traduccions.

c) en els procediments davant de les jurisdiccions competents en matèria administrativa:

i) assegurar que els òrgans jurisdiccionals, a sol·licitud d'una de les Parts, menin el procediment en les llengües regionals o minoritàries; i/o

ii) permetre, quan una Part en un litigi hagi de comparèixer personalment davant d'un Tribunal, que s'expressi en la seva llengua regional o minoritària sense incórrer per això en despeses addicionals; i/o

iii) permetre la presentació de documents i de proves en les llengües regionals o minoritàries Si fos necessari, recurrent a intèrprets i a traduccions;

273. El Comitè d'Experts urgeix les autoritats a: - prendre les mesures necessàries per a augmentar el percentatge de personal judicial de Catalunya, a tots els nivells i en particular entre els jutges i procuradors, capaços d'utilitzar el català com a llengua de treball en els tribunals.

Actuacions del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya

1.1. Línies d'actuació generals en l'aplicació de l'article 9

No s'han produït canvis substancials respecte de la situació i les mesures de què hom donava compte a l'informe dels anys 2006-2009. Les actuacions públiques sobre aquest àmbit es poden concretar en dues grans línies, d'acord amb l'exercici de les competències que les administracions públiques respectives tenen assumides en aquesta matèria.

D'una banda, la reforma de l'Estatut d'autonomia català de l'any 2006, ratificat per la ciutadania catalana, aprovat pel Parlament de Catalunya i pel Congrés dels Diputats (parlament espanyol) obria un gran ventall de possibilitats per a fomentar l'ús del català i satisfer els drets lingüístics en l'Administració de Justícia. Tanmateix, la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, si bé no va anul·lar les previsions lingüístiques sobre la justícia, va matisar les potencialitats que el text estatutari oferia i va insistir especialment en la competència de l'Estat central per variar el règim lingüístic en l'àmbit judicial (capacitació lingüística de jutges, fiscals i funcionaris judicials, ús del català en les actuacions judicials, acceptació de cert usos del català en la documentació dirigida a òrgans judicials centrals, etc.).

Així les coses, durant aquest període no s'ha operat cap canvi en el règim jurídic de la llengua en l'esfera de la justícia, ni tan sols en relació amb les recomanacions efectuades pel Comitè d'Experts de la Carta (Recomanació 273) i pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa (Recomanació 1 i 2), relatives a la necessitat de reformar el marc legal per establir clarament la tramitació a llengua regional a petició de la part i de prendre les mesures legals i pràctiques per assegurar que una porció suficient del personal judicial destinat en la comunitat autònoma.

En el sistema de provisió de places de jutges i funcionaris continua computant-se el coneixement del català com a simple mèrit (encara que en algun text es parli de "mèrit preferent" o "mèrit determinant", la pràctica de les convocatòries rebaixa absolutament aquest qualificatiu). Fins i tot el Reglament de 2/2011, de 28 d'abril, de la **carrera** judicial preveu un sistema per atribuir el mèrit per coneixement de llengua oficial minoritària, com el català, amb menys garanties que al Reglament anterior (es pot donar per acreditat el coneixement de català amb un mínim de cent hores de formació a distància, sense intervenció de l'autoritat de la Generalitat de Catalunya competent en matèria de llengua). Amb tot això l'Administració de l'Estat ha continuat fent possible que un volum notable dels servidors públics de la justícia a Catalunya, especialment jutges i fiscals, no tinguin cap coneixement de l'idioma, ni cap exigència ni obligació de tenir-ne, amb el consegüent menyscapse del dret del ciutadà i de l'ús del català.

Tampoc no hi ha hagut canvis en la legislació sobre l'ús del català en les actuacions judicials, regulats essencialment en la Llei orgànica del poder judicial de 1985 i en les lleis processals, que són competència de l'Estat. Les diferents iniciatives parlamentàries que s'han produït durant aquest període tampoc han prosperat, amb el qual el marc jurícolingüístic bàsic de la justícia, que atorga una clara preeminència al castellà en detriment de les llengües protegides per la Carta, no ha sofert canvis notables en els últims trenta anys.

1.2. Competència lingüística del personal judicial i formació en llengua catalana

Durant el període de l'informe no hi ha hagut canvis substancials en el perfil lingüístic dels funcionaris al servei de l'Administració de Justícia. Bàsicament, als funcionaris dels diferents cossos que treballen en la justícia se'ls atribueix un mèrit pel coneixement de l'idioma català (anys d'antiguitat en l'escalafó en els jutges i secretaris judicials o punts en la resta de funcionaris), però en cap cas no s'exigeix tal coneixement. Hi ha hagut, tanmateix, una inflexió negativa en el cas dels substituïts fiscals, provocada per la Sentència del Tribunal Suprem de 19 de gener de 2011, que desestima el recurs presentat per la Generalitat de Catalunya contra la reforma de 2008 del Reial decret 326/2002, de 5 d'abril, sobre règim de nomenament dels esmentats substituïts. Amb la Sentència, es confirma la rebaixa dels punts atorgats per coneixement de la llengua pròpia i la pèrdua, també, de la qualitat de mèrit preferent que anteriorment tenia. La Sentència desvirtua el requeriment, que estableix la Llei orgànica de modificació de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, d'un nivell suficient de coneixement del català, i priva

la Generalitat de la possibilitat de regular aquest coneixement en recordar, el Tribunal Suprem, que «La competència exclusiva en aquest àmbit correspon a l'Administració de l'Estat». La paradoxa, doncs, continua essent que es poden proveir llocs de treball de tots els nivells de l'Administració de Justícia amb persones sense cap coneixement, ni oral ni escrit, de català i, en canvi, aquest personal ha d'adoptar decisions i redactar actes de comunicació en expedients en els quals s'usa i el ciutadà pot exigir l'ús del català. En aquest sentit, hi ha hagut diverses iniciatives parlamentàries a les cambres legislatives espanyoles que d'una manera o una altra pretenien incidir en la capacitat lingüística de jutges i funcionaris judicials, però, igual com en iniciatives anteriors, no han prosperat.

1.3. Els usos lingüístics a l'Administració de Justícia a Catalunya

Tenint en compte que no hi ha hagut canvis normatius rellevants durant aquest període que permetin impulsar els usos del català en els procediments judicials, no s'aprecien canvis importants en aquests usos lingüístics, de manera que continuen sense grans variacions les dades obtingudes a partir de l'enquesta i **treball** de camp realitzats entre octubre i novembre de 2008, dels quals hom donava compte en l'informe anterior.

Menció a part, en canvi, mereix la lenta però progressiva disminució del percentatge de sentències i documents de tràmit en llengua catalana en l'àmbit territorial de Catalunya. Les dades s'extreuen del registre sobre llengua del document de l'aplicació informàtica que s'utilitza per a la tramitació de les causes judicials a Catalunya.

Evolució de la documentació judicial en català 2007-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Documents de tràmit	17,01%	16,38%	15,28%	14,51%	13,53%	12,70%
Sentències	16,77%	16,28%	15,96%	14,53%	13,11%	12,72%

Des del punt de vista de la documentació que reben els jutjats, les dades recollides pel mateix registre dels jutjats revelen que la majoria dels documents que inicien els procediments judicials (procedents d'administracions públiques, cossos de policia, fiscalia, particulars) estan redactats en llengua catalana. Les dades relatives al període són les següents.

Idioma del document que inicia el procediment judicial

	% català	% castellà	No consta
2010	58,75	40,70	0,55
2011	62,83	36,79	0,38
2012	62,60	37,00	0,40

Tanmateix, cal precisar que els escrits presentats pels professionals privats que treballen amb l'Administració de Justícia (advocats i procuradors) estan redactats majoritàriament en castellà. Així es desprèn de les dades publicades a *La llengua catalana a la justícia* (disponible en el web del Departament de Justícia de la Generalitat < http://www20.gencat.cat/docs/Adjudat/Home/Seccions%20tem%C3%A0tiques/Observatori%20Catal%C3%A0%20de%20la/treballs%20plenari%20desembre%202012/llengua_catalana_justicia.pdf> 2014-04-03) relatius als usos lingüístics de les parts en els processos durant el 2011:

Idioma del document que inicia el procediment judicial per jurisdiccions

Jurisdicció	Català	Castellà	Sense informar
Civil	8,09%	91,62%	0,29%
Contenciosa administrativa	13,04%	86,88%	0,08%
Instrucció	72,19%	27,41%	0,40%
Menors	68,63%	31,35%	0,01%
Mercantil	3,00%	96,89%	0,11%
Penal	49,38%	50,22%	0,40%
Social	5,26%	94,68%	0,06%
Total	57,69 %	41,94%	0,37%

Al capdavant, constatem que els tècnics jurídics privats que es relacionen amb la justícia utilitzen de manera molt minoritària el català en la seva tasca professional, en paral·lel a l'escassetat d'ús en les actuacions de jutjats i tribunals.

Paràgraf 2.

Les Parts es comprometen a:

- a) no rebutjar la validesa dels documents jurídics elaborats dins de l'àmbit de l'Estat pel sol fet que estiguin redactats en una llengua regional o minoritària ; o**

b) no rebutjar la validesa, entre les Parts, dels documents jurídics elaborats dins de l'àmbit de l'Estat pel sol fet que estiguin redactats en una llengua regional o minoritària, i a assegurar que podran ser invocats davant de tercers interessats no parlants de les llengües esmentades, a condició que el contingut del document el posi en llur coneixement qui ho faci valer; o

c) no rebutjar la validesa, entre les Parts, dels documents jurídics elaborats dins de l'àmbit de l'Estat pel sol fet que estiguin redactats en una llengua regional o minoritària.

El coneixement del català per part de notàries i notaris. Conveni entre la Generalitat de Catalunya i el Col·legi de Notaris de Catalunya.

L'any 2012, la Generalitat ha continuat exercint amb normalitat la competència que li atorga l'article 147.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya en matèria de nomenament de notaris per mitjà de la convocatòria, l'administració i la resolució dels concursos. Des de l'any 2009, els concursos per a Catalunya i per al territori on el Govern espanyol manté la competència s'han realitzat de manera simultània. Per a la provisió de les notaries a Catalunya, les persones que optin a una plaça han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans en la forma i abast que estableixen l'Estatut i les lleis. Com que l'Estatut no estableix ni quin ha de ser aquest coneixement ni com s'ha d'acreditar, s'entén que és d'aplicació la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística. Cal remarcar que la Sentència del Tribunal Constitucional de 28 de juny de 2010 ha considerat el text estatutari plenament ajustat a la Constitució, fins i tot en l'exigència de l'acreditació de la llengua catalana.

Des de la primera convocatòria per part de la Generalitat d'un concurs, que va tenir lloc per mitjà de la Resolució JUS/319/2008, de 7 de febrer, (DOGC 5070 de 14 de febrer), el Departament de Justícia ha donat compliment a les previsions anteriors exigint que s'acrediti el coneixement de català per participar en el concurs, però admet que si el notari no en té prou coneixement, aquesta mancança se supleixi amb el fet que la notaria compti amb personal que sí que en tingui, amb la particularitat que s'exigeix un major coneixement al personal que al notari.

El 29 de juliol de 2011, com ja s'ha indicat anteriorment, es va firmar un conveni entre la Generalitat de Catalunya i el Col·legi de Notaris de Catalunya -que substituïa l'anterior,

firmat el 23 de desembre de 2009- amb la finalitat d'impulsar mesures d'acollida lingüística dels notaris i les notàries de nova incorporació a les places de Catalunya i de formació d'aquells que ja ocupen una plaça a Catalunya. El conveni preveu millorar la competència lingüística dels notaris i les notàries i del personal que treballa als despatxos notariaus, la recollida de dades sobre el coneixement del català i l'ús en la documentació. En compliment d'aquest conveni s'han realitzat les actuacions següents:

- La celebració de sessions informatives sobre formes d'actuar i d'integrar-se i sobre el dret d'opció lingüística que assisteix el client
- Informació sobre la base de dades de normativa en català LexCat
- Lliurament d'un dossier amb tota la legislació catalana aplicable
- Informació sobre el traductor "on line" d'escriptures.

L'ús del català als documents notariaus

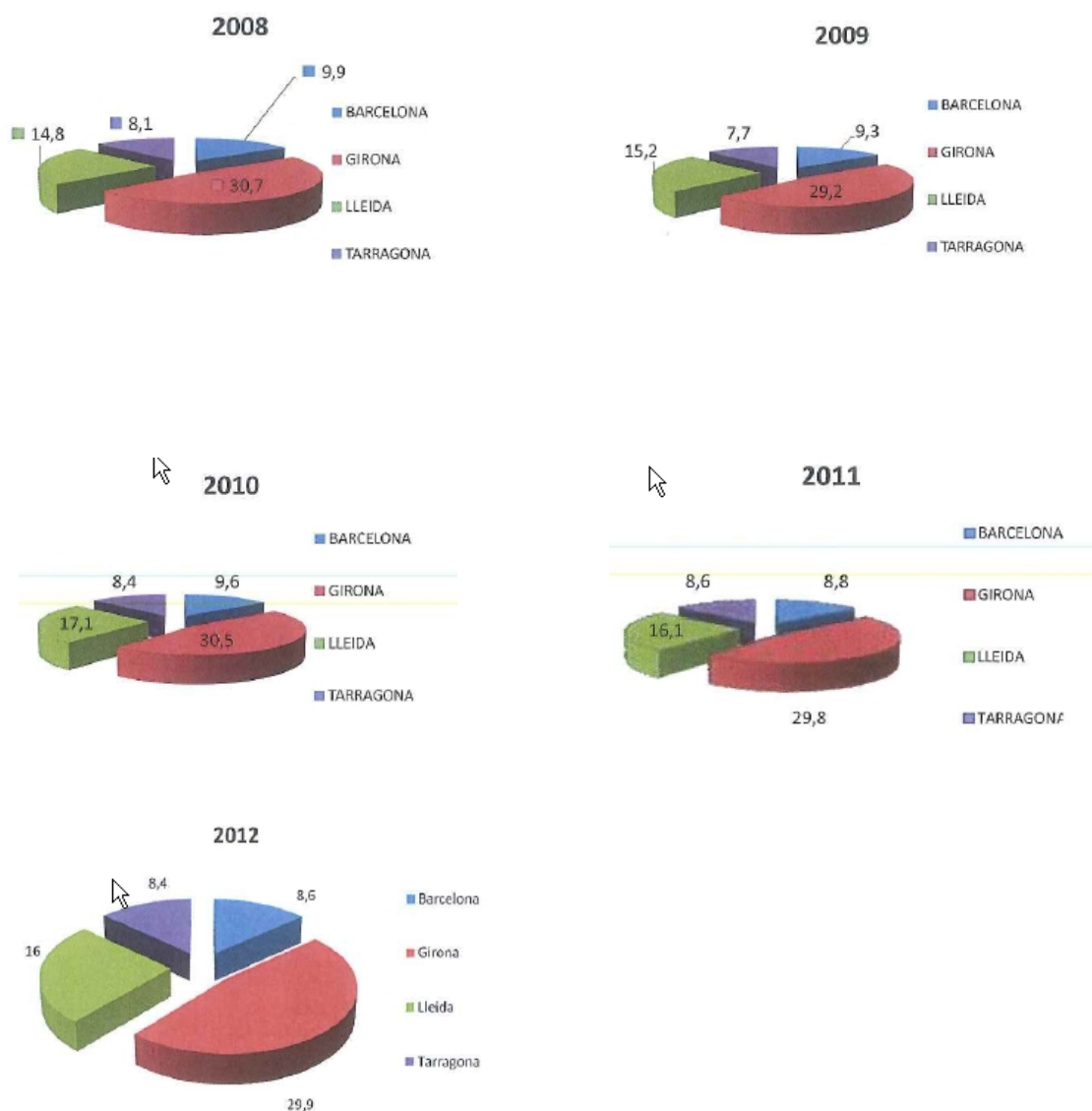
Quant a les dades dels documents notariaus, ja sigui escriptures o pòlisses mercantils, les estadístiques de l'any 2012, seguint la tònica iniciada de 2006, acusen un descens en el nombre absolut de documents autoritzats a les notaries catalanes, tant en català com en castellà, com a conseqüència de la crisi que pateix l'economia del país, als sectors immobiliari i financer, però també al sector del consum de les famílies. Els documents notariaus autoritzats a Catalunya han estat el 2012 852.803 davant els 858.399 de 2011 i els 943.001 de 2010, amb el màxim de 1.034.000 de 2008.

Aquest descens també s'ha donat en el nombre absolut de documents notariaus redactats en català, amb un 2% menys respecte de l'any anterior.

DOCUMENTS NOTARIAUS (ESCRITURES)

	Total català	Total castellà	Total	% català	% castellà
2008	123.933	910.347	1.034.280	11,98%	88,02%
2009	112.209	875.307	987.516	11,36%	88,64%
2010	110.507	832.494	943.001	11,72%	86,18%
2011	96.102	762.297	858.399	11,20%	88,80%
2012	94.166	758.637	852.803	11,04%	88,96%

Els gràfics que segueixen mostren el percentatge de documents notarials, per anys i per demarcació territorial.

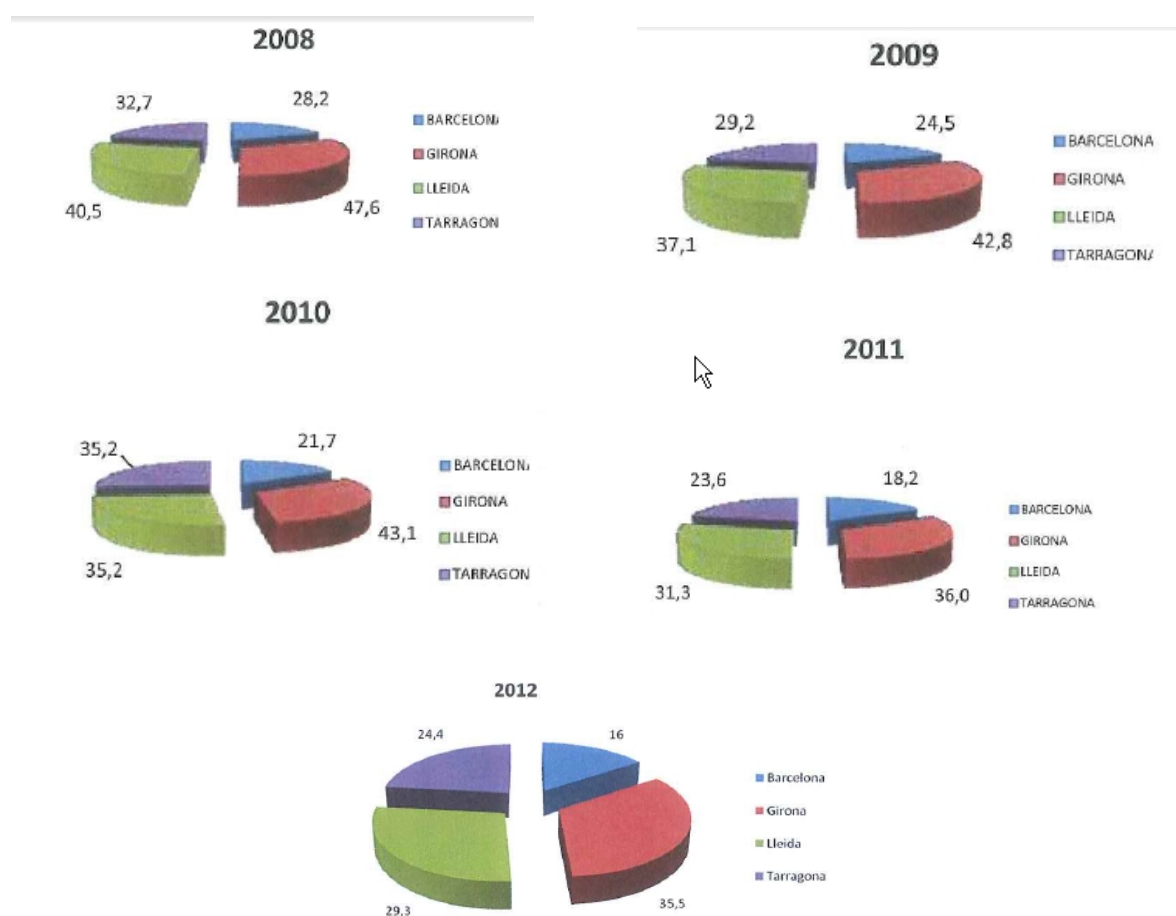
El descens també es dona a les pòlisses intervingudes, que l'any ha estat de 272.360 davant les 299.925 de 2011, a les 351.851 de 2010 amb les 456.731 de 2008.

DOCUMENTS MERCANTILS INTERVINGUTS (PÒLISSES)

	TOTAL CATALÀ	TOTAL CASTELLÀ	TOTAL	% CATALÀ	% CASTELLÀ
2008	144.236	312.495	456.731	31,61%	68,39%
2009	109.386	282.110	391.496	27,94%	72,06%
2010	90.409	261.442	351.851	26,15%	73,85%
2011	64.800	235.125	299.925	21,61%	78,39%
2012	53.970	218.390	272.360	19,82%	80,18%

En relació amb les pòlisses, es constata un descens de l'ús del català en termes absoluts i relatius, degut, també a més de la crisi, a la reestructuració del sector bancari.

Els gràfics que segueixen mostren el percentatge de pòlisses intervingudes, per anys i per demarcació territorial.

Existeix una gran diferència entre documents intervinguts, que redacten les oficines de les entitats financeres i els documents protocol·litzats, que redacten els notaris.

També s'observen, en ocasions, incoherències entre l'ús sociològic de la llengua catalana per part de la població de determinats districtes i l'ús del català en les escriptures.

Si bé, el percentatge d'escriptures redactades en català es manté al voltant de l'11% respecte a les escriptures redactades en castellà, en els últims cinc anys els documents

mercantils intervinguts en català per les Notaries han sofert un descens de gairebé 12 punts percentuals respecte als intervinguts en castellà.

Paràgraf 3.

Les Parts es comprometen a fer accessibles en les llengües regionals o minoritàries els textos legislatius nacionals més importants i aquells que es refereixen en particular als parlants de les llengües esmentades, llevat que ja es disposi dels textos esmentats d'una altra manera.

Traducció del Butlletí Oficial de l'Estat

A continuació reproduïm part dels textos relatius a aquest apartat que vam enviar i que no van ser inclosos a l'informe anterior. La traducció de les normes no és assumida pel mateix BOE, amb la normalitat que entenem que hauria d'exigir-se d'un Estat constitucionalment amb diverses llengües oficials, sinó que la disponibilitat de determinades normes (lleis i reglaments amb especial afectació a la zona) en una llengua oficial requereix un conveni previ amb la Comunitat Autònoma, que comporta l'assumpció d'uns costos que haurien de córrer a càrrec del BOE.

D'altra banda, aquesta política de llengües "a la carta" impulsada pel Butlletí Oficial de l'Estat ha possibilitat que, havent subscrit també conveni el govern valencià, el BOE s'editi en suplement català i en suplement valencià per a les disposicions generals abans esmentades, la qual cosa, tenint en compte la unitat lingüística del català i valencià, resulta incoherent, constitueix una duplicat perjudicial pel seu cost i atempta contra l'article 7.1.b d'aquesta Carta.

Seria d'esperar i desitjar que un Estat com l'espanyol que, per propi disseny constitucional, reconeix l'oficialitat de les llengües catalana, basc i gallega, es dotés dels mitjans propis necessaris per produir el BOE en totes les seves llengües oficials, i editar-lo simultàniament en totes les llengües, evitant decalatges o asincronies que penalitzin les llengües cooficials, i sense repercutir costos, ni necessitar de convenis específics amb altres governs autònoms. Igualment, s'ha de cridar l'atenció sobre el fet que l'Estatut d'autonomia català de 2006, que incorpora l'oficialitat de la llengua occitana (aranès) en relació amb l'article 3.2 de la Constitució que reconeix com a llengües oficials aquelles que siguin designades com tals pels respectius Estatuts d'autonomia, fa aconsellable la

incorporació de l'occità aranès com a llengua de traducció almenys de la normativa estatal que afecti de forma expressa el territori propi d'aquesta llengua, l'Aran.

AUTORITATS ADMINISTRATIVES I SERVEIS PÚBLICS

Article 10

Paràgraf 1.

1. En les circumscripcions de les autoritats administratives de l'estat en què resideix un nombre de parlants de llengües regionals o minoritàries que justifiqui les mesures que segueixen i segons la situació de cada llengua, les parts es comprometen, en la mesura que això és raonablement possible:

- a) I. a garantir que les autoritats administratives usin les llengües regionals o minoritàries;**

Dèficit d'ús del català per part de l'Administració de l'Estat a Catalunya

Donem per reproduït tot allò dit referent a aquest article al nostre informe anterior, especialment els comentaris sobre el dèficit d'ús del català per part de l'Administració de l'Estat a Catalunya.

La valoració del compliment d'aquest article per part del Govern d'Espanya deixa entreveure un ús absolutament residual de les llengües minoritàries oficials en l'Administració de l'Estat. Del mateix informe es desprèn per exemple una presència simbòlica d'aquestes llengües a les pàgines web governamentals, on amb prou feines apareixen els textos més estàtics i permanents i, en ocasions, aquests apareixen amb nombroses faltes i errors, de manera que alguns textos simplement figuren exclusivament en castellà.

La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, va ser extremament restrictiva, com es va detallant al llarg d'aquest informe, amb l'Estatut català de 2006 i entre d'altres es va rabejar especialment en arguments interpretatius dels articles referits a la llengua. La Sentència ignora completament la Carta, que en cap moment no cita, ignora l'article 3.3 de la Constitució que obliga a respectar i a protegir la diversitat lingüística, i tampoc no el cita ni té en compte en absolut. Això no obstant, la sentència salva disposicions com ara per exemple les que exigeixen el coneixement del català per accedir a places de funcionaris de l'Estat a Catalunya. Així, l'article 33.5 de l'Estatut proclama que "4. Per

garantir el dret d'opció lingüística, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials", "que el fa apte per a complir les funcions pròpies del seu lloc de treball".

Durant l'anterior període de seguiment les Corts Generals van aprovar la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic. Aquesta Llei hauria d'haver tingut en compte la Carta, les reiterades recomanacions dels Comitès de Ministres i d'Experts i el nou Estatut d'autonomia de Catalunya. La Llei 7/2007, citada per Espanya al seu anterior informe (pàg. 52 segons de la versió castellana), copia al seu article 56.2 l'article 19.1 de la Llei anterior de 1984 que preveia la deguda capacitació dels funcionaris, ara estesa als empleats públics: "Les Administracions Públiques, en l'àmbit de les seves competències, hauran de preveure la selecció d'empleats públics degudament capacitats per cobrir els llocs de treball en les Comunitats Autònomes que gaudeixin de dues llengües oficials". La Llei de 2007 afegeix a més una nova referència lingüística positiva a l'art. 54.11, referit a la conducta dels empleats públics, especificant que "hauran de garantir l'atenció al ciutadà en la llengua que sol·liciti sempre que sigui oficial al territori".

Seguint el que estableixen l'Estatut d'autonomia de Catalunya, la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries i les reiterades recomanacions dels Comitès de Ministres i d'Experts del Consell d'Europa, el canvi legislatiu hauria d'haver comportat, cosa que no ens consta, la inserció del requisit de coneixement de la llengua catalana en la selecció d'empleats públics destinats a Catalunya, inserció que ja s'hauria d'haver produït sota la vigència de la Llei anterior i que fins i tot estava parcialment prevista en l'oblidada Ordre de 20 de juliol de 1990, del Ministeri per a les Administracions Públiques, per la qual s'estableixen normes per a la provisió de determinats llocs de treball en l'Administració perifèrica de l'Estat en relació amb el coneixement de les llengües oficials pròpies de les comunitats autònomes. L'Ordre no ha estat mai aplicada i l'article que exigeix la deguda capacitació lingüística en la selecció (n'hi hauria prou només amb la provisió de places) mai no ha estat aplicat, amb els consegüents i creixents problemes de manca d'atenció en català als ciutadans i els també creixents casos d'hostilitat contra els qui fan ús del català.

El fonament jurídic 14 de la repetida Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010 també ordena a l'Administració de l'Estat a Catalunya no tenir preferència per "cap de les dues llengües oficials". La sentència reconeix a favor del català l'adopció de mesures de foment i de "les adequades i proporcionades mesures de política lingüística tendents a corregir, d'existir, situacions històriques de desequilibri d'una de les llengües oficials respecte de

l'altra, de manera que es repari la posició secundària o de postergació que alguna d'elles pogués tenir". L'Administració de l'Estat a Catalunya, en canvi, usa el castellà de manera generalitzada. Quan les relacions dels catalans són amb els òrgans centrals de l'Administració de l'Estat, la tendència d'aquests organismes durant aquest últim període ha estat eliminar la poca tolerància preexistent envers la llengua catalana i negar-se a admetre escrits en les llengües oficials minoritàries. Les dades de l'anterior informe d'Espanya ja parlaven d'aquest desequilibri, i manifestaven una escassa presència del català. Així l'informe d'Espanya deia el següent: "A Catalunya més del 65% dels impresos i formularis es presenten als ciutadans en versió bilingüe o en doble versió. Les deficiències es produeixen perquè determinats impresos normalitzats d'àmbit estatal es distribueixen des dels serveis centrals. Es tracta de resoldre aquesta situació al més aviat possible." (pàg. 286 de la versió castellana). "En el Servei d'Informació Administrativa del Ministeri <d'Indústria, Turisme i Comerç> s'han rebut el 2009 58.650 consultes. D'elles, en català s'han rebut 2 correus i 2 trucades" (pàg. 307 de la versió castellana). Poden constatar-se desequilibris similars o superiors en les xifres i en les dades de les pàgines següents de l'informe.

Si les possibilitats de relacionar-se en català amb els òrgans centrals de l'Estat són pràcticament nul·les, el mateix pot dir-se de les relacions que pugui tenir el ciutadà i les empreses amb els serveis estatals a l'exterior i amb el Ministeri d'Afers Estrangers i Cooperació, per als quals l'oficialitat de les llengües minoritàries d'Espanya i les disposicions que les protegeixen, com la mateixa Carta, semblen no afectar-los en absolut. Així l'informe estatal anterior reconeix que "El web general d'Institut Espanyol de Comerç Exterior (ICEX) no té l'opció de català" (pàg. 306 de la versió castellana), o afirma, en parlar d'"impresos" normalitzats "bilingües o en llengua cooficial a disposició del ciutadà", que "L'activitat d'aquest Departament es realitza a Madrid o en les Delegacions o Representacions Oficials del Regne d'Espanya a l'exterior, on l'única llengua oficial és el castellà, i s'orienta a defensar els interessos espanyols en l'exterior, com també a informar entitats i particulars estrangers sobre Espanya. Això comporta que la difusió d'informació i recepció de documents es faci en llengua castellana o en els idiomes oficials dels llocs on desenvolupen llurs activitats les Delegacions o Representacions Oficials del Regne d'Espanya a l'exterior". L'informe ignora que els espanyols han d'efectuar tràmits de tot tipus a les ambaixades i als consolats, tant de dret públic com privat, i que aquests ciutadans i empreses haurien de tenir algun dret lingüístic basat en l'oficialitat i la protecció de la seva llengua en el territori d'origen.

L'ús del català en la documentació adreçada a l'Administració Central de l'Estat encara no és permès, ni de bon tros, de manera majoritària. Així, la falta d'atenció escrita en català ha

motivats, i continua motivant, queixes de la ciutadania. Per exemple, el Ministeri d'Hisenda, en els tràmits per al pagament d'un subsidi d'orfandat, sol·licita a una ciutadana la traducció d'una sentència judicial del nomenament d'una tutora redactada a llengua minoritària. O la impossibilitat de presentar en català la documentació necessària en els expedients de registre de marques a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques o una reclamació al Ministeri de Comerç i Turisme. D'altra banda, es continua constatant la dificultat per ser atès a llengua catalana en l'Administració de l'Estat radicada a Catalunya. Per exemple, a les dependències de la Policia Nacional, a l'Agència Tributària i en altres delegacions.

Destaquem també algun exemple de les queixes tramitades pel Síndic de Greuges (Defensor de les Persones) sobre aquest aspecte. Així, fa constar als informes que presenta al Parlament de Catalunya que són freqüents les queixes de la ciutadania que entén que els seus drets lingüístics són vulnerats per funcionaris de l'Administració de l'Estat pel fet que es neguen a atendre les persones que se'ls adrecen en català o, fins i tot, els insten a utilitzar el castellà si volen ser atesos (concretament esmenten les situacions de renovació de documents expedits per l'Administració estatal, de la realització de tràmits fronterers, Guàrdia Civil a l'aeroport, etc.)

Les propostes dels partits que intentaven afavorir el reconeixement i l'ús dels idiomes cooficials per part d'institucions i serveis de l'Estat durant aquest període han resultat del tot inútils. Un bon exemple l'ofereixen les nombroses preguntes no admeses a tràmit sobre atenció a la ciutadania en les llengües cooficials en comissaries i dependències de la Guàrdia Civil i Policia Nacional en Comunitats Autònomes amb règims de cooficialitat lingüística. A tall d'exemple i per totes, vegeu les preguntes formulades al Govern pel diputat Joan Tardà del Grup Parlamentari Mixt durant el primer semestre de 2012, expedients del Congrés núm. 184/ 001 522 a 184 / 001 534, no admeses a tràmit. Són consultables on-line a <<http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Iniciativas>>.

Tampoc no han estat admeses les preguntes relatives a la promoció i ús de les llengües autonòmiques cooficials per part del Cap de l'Estat. Vegeu els expedients del Congrés dels Diputats núm. 184/000200 i 184/000201 (pregunta sobre les accions realitzades pel Cap de l'Estat en els últims anys de difusió i protecció de la llengua catalana, gallega i basca) o, per tots, 184/000205 (pregunta demanant l'opinió del Govern sobre el fet que la pàgina web de la Casa Reial s'editi en una llengua estrangera i no en les llengües espanyoles cooficials en diferents territoris). Consultables on-line en <http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Iniciativas> (2014-04-03)

Quant a les dificultats per usar el català davant de les forces de seguretat de l'Estat, ens remetem també a l'exposat en la part II, article 7.1.d), epígraf "Obstacles a l'aplicació d'aquest precepte".

Dades de les queixes rebudes en la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya sobre la falta d'ús de la llengua catalana a l'Administració de l'Estat

ANY 2009

Organisme objecte de queixa	Motiu de la queixa					
	Web, publicitat, megafonia	Atenció escrita	Atenció oral	Documentació/ impresos	Cartells/ senyalització	Total general
Guàrdia Civil	1					1
Ministeris/ Altres organismes	1	1				2
Polícia Nacional				2		2
Renfe			2			2
Xarxa viària					2	2
Total general	2	1	2	2	2	9

ANY 2010

Organisme objecte de queixa	Motiu de la queixa					
	Web, publicitat, megafonia	Atenció escrita	Atenció oral	Documentació/ impresos	Cartells/ senyalització	Total general
Administració de justícia		2	1	2		5
Aena / aeroports	1		2			3
Guàrdia Civil			1			1
Hisenda / Agència Tributària				3		3
Ministeris/ Altres organismes	3		6	2	2	13
Polícia Nacional			5	1		6
Registre civil	1					1
Renfe	1	2		2	11	16
Xarxa viària					2	2
Total general	6	4	15	10	15	50

ANY 2011

Organisme objecte de queixa	Motiu de la queixa					Total general
	Web, publicitat, megafonia	Atenció oral	Documentació /impresos	Cartells/ senyalització	Tots	
Administració de justícia			1			1
Aena / aeroports				2		2
Guàrdia Civil		1				1
Hisenda / Agència Tributària		2	3			5
Ministeris/ Altres organismes	3	2	4	1	2	12
Policia Nacional		2	1			3
Registre civil			1			1
Renfe				1		1
Xarxa viària				1		1
Total general	3	7	10	5	2	27

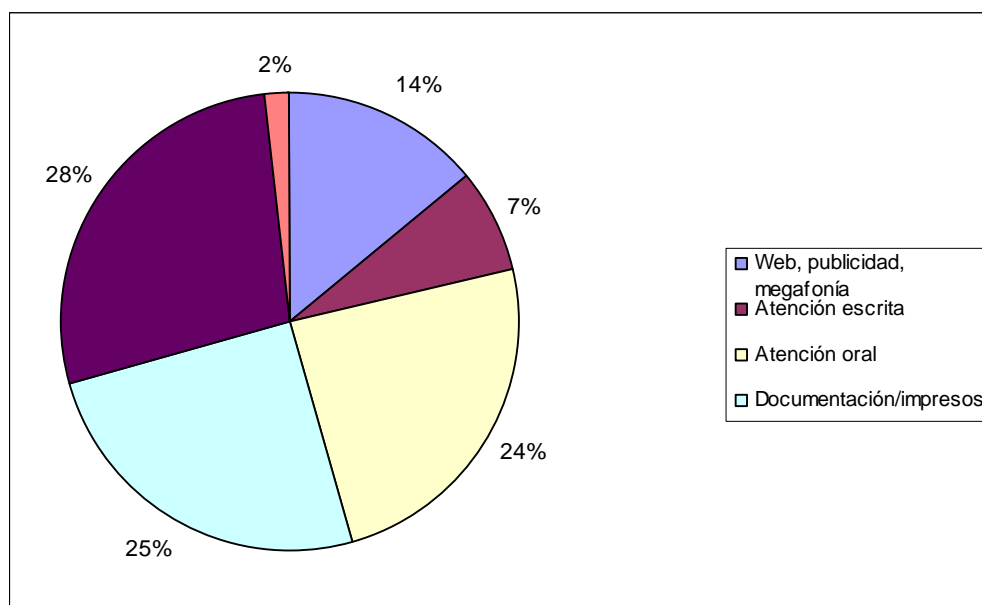
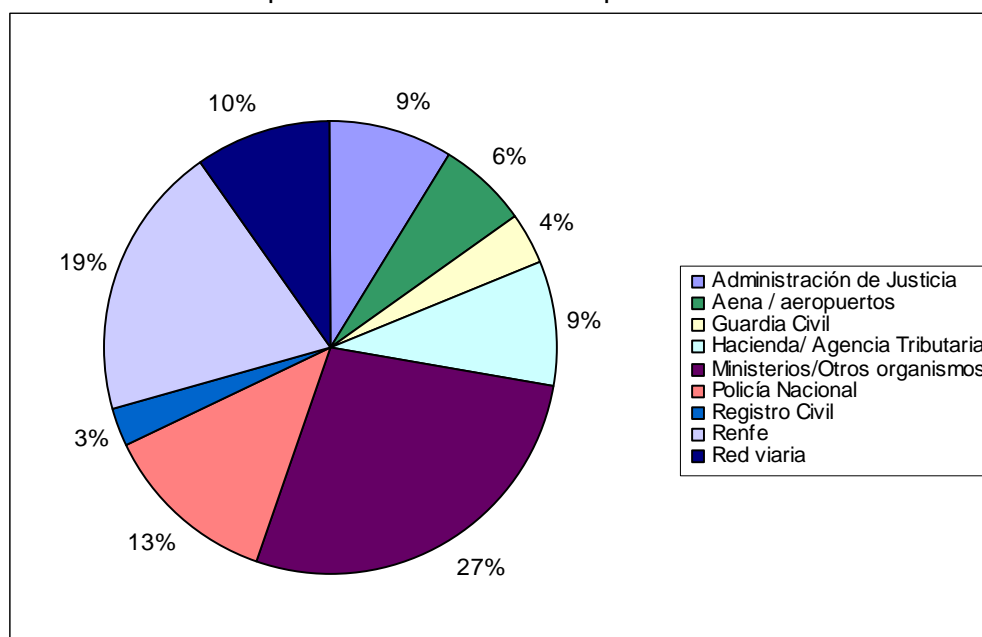
ANY 2012

Organisme objecte de queixa	Motiu de la queixa					Total general
	Web, publicitat, megafonia	Atenció escrita	Atenció oral	Documentació/i mpresos	Cartells/ senyalització	
Administració de justícia		2		2		4
Aena / aeroports	1				1	2
Guàrdia Civil			1			1
Hisenda / Agència Tributària	1					1
Ministeris/ Altres organismes	1	1		2		4
Policia Nacional	1		1			2
Registre civil				1		1
Renfe				1	2	3
Xarxa viària					6	6
Total general	4	3	2	6	9	24

ANY 2013 (fins al 15 de juliol)

Organisme objecte de queixa	Motiu de la queixa		
	Web, publicitat, megafonia	Atenció oral	Total general
Hisenda / Agència Tributària	1		1
Policia Nacional		1	1
Total general	1	1	2

Classificació de les queixes rebudes durant el període 2009-2013:

Dades de les queixes tramitades pel Síndic de Greuges [informació extreta dels informes presentats per la institució esmentada al Parlament de Catalunya]

Queixes sobre llengua [no desglossa l'administració objecte de queixa]:

	Queixes	Actuacions d'ofici	Total	Vulneració drets	
2009	24	3	27	catalanoparlants	51,85 %
				d'altres	11,11 %
2010	47	3	50	catalanoparlants	61,27 %
				parlants d'aranès	2,89 %
				d'altres	4,05 %
2011	114	1	115	catalanoparlants	66,49 %
				parlants d'aranès	1,06 %
				d'altres	4,26 %
2012	34	1	35	catalanoparlants	54,43 %
				d'altres	11,39 %
Total	219	8	227		

Queixes segons l'administració causant [no desglossa entre queixes sobre cultura i sobre llengua]:

	Administració General de l'Estat
2009	3
2010	8
2011	12
2012	14
Total	37

b) posar a disposició de la població formularis i textos administratius d'ús freqüent en les llengües regionals o minoritàries, o en versions bilingües;

Es constata un incompliment per part de l'Administració de l'Estat en aquest apartat ja que encara es troben impresos i formularis exclusivament a llengua castellana. Per exemple, alguns models de documents de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària. També es detecta la falta d'ús de la llengua catalana en fullets informatius, en el Programa d'Ajuda versió 1.00 per a l'elaboració de la declaració de la renda, a la Targeta Sanitària Europea, etc.

Així mateix, encara no està normalitzat l'ús de la llengua minoritària a les pàgines web d'institucions públiques estatals, fet que provoca les queixes de la ciutadania. Per exemple, sobre el web de la Policia Nacional, el Registre Mercantil de Tarragona, etc. També en alguns casos les pàgines web tenen en la llengua cooficial minoritària només algun apartat i no tot el contingut. Sobre aquest tema, es reben queixes del web de la Guàrdia Civil.

Remarquem també algun exemple de les queixes tramitades sobre aquest aspecte pel Síndic de Greuges: a la pàgina web de la Seguretat Social no hi ha actualitzada en català la informació relativa a les bases de cotització, com tampoc és possible fer la declaració trimestral de l'IVA en català.

Paràgraf 2.

Quant a les autoritats locals i regionals als territoris de les quals resideixi un nombre de parlants de llengües regionals o minoritaris que justifiqui les mesures que figuren a continuació, les parts es comprometen a permetre i/o fomentar:

a) l'ús de les llengües regionals o minoritàries en el marc de l'administració regional o local;

La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, i l'Administració de la Generalitat i de les entitats locals

Per comentar aquesta lletra i en general el paràgraf ens remetem als informes anteriors, ja que no hi ha motius per pensar que a la pràctica l'ús del català hagi disminuït en l'Administració de la Generalitat i en les entitats locals. Cal precisar que la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, constitueix un seriós incentiu per disminuir l'ús del català i de l'aranès. En primer lloc, en eliminar la paraula preferent de l'article 6.1 de l'Estatut d'autonomia, incita al dubte sobre si això obliga o no a tornar a usar el castellà en l'Administració en alguns casos. Recordem que el criteri d'aquestes administracions és l'establert en les vigents lleis catalanes de política lingüística de 1998 i municipal i de règim local, segons el text refós de 2003. Segons aquest criteri, ja previst en normes anteriors des de l'inici de la recuperació de la democràcia i de l'oficialitat del català, les administracions usen el català de manera generalitzada i atenen immediatament en castellà els ciutadans que ho demanen. Si observem la diferència entre l'article 6.1 abans i després de la sentència, no s'albiren ben bé quines haurien de ser les conseqüències pràctiques quotidianes de la mutilació de l'article:

El text de l'article abans de ser retallat pel Tribunal Constitucional era el següent:

"1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal **i preferent** de totes les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics a Catalunya, i és també la llengua normalment utilitzada com vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. "

El text vigent de l'article després de la sentència del Tribunal Constitucional ha quedat així:

"1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal de totes les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment utilitzada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. "

La lectura dels fonaments jurídics de la sentència, sempre recelosos amb l'ús del català, tampoc ajuda a entreveure si la sentència obliga clarament a alguna modificació efectiva en les pràctiques lingüístiques de les administracions catalanes. Immediatament després de la Sentència, el president de la Generalitat de Catalunya va encarregar-ne una anàlisi del contingut a un grup d'experts. En relació amb el tema que ens ocupa, l'informe diu el següent:

"la Sentència del Tribunal Constitucional (STC) accepta la possibilitat que en el marc de la política de foment del català, l'Administració pugui optar per utilitzar normalment aquesta llengua, i per tant, la STC no imposa que les administracions públiques hagin d'utilitzar alhora totes dues llengües oficials, sinó que cada una d'elles constitueix un **mitjà** normal de relació.

Això sí, aquesta utilització normal del català és possible sempre que s'arbitrin <aquí cita literalment la Sentència> 'els mecanismes pertinents perquè el dret dels ciutadans a rebre tals comunicacions en castellà pugui fer-se efectiu sense formalitats ni condicions que redundin per a ells en una càrrega o obligació que els constitueixi en la posició de subjecte actiu en les seves relacions amb l'Administració pública' <final de la cita de la sentència; els experts continuen com segueix> **Aquest incís és difícilment comprensible, contradictori i segons com s'entengui, d'impossible compliment.** " <negreta nostra>.

Certament aquest fragment de la sentència no és l'únic que introdueix dubtes sobre l'abast de l'oficialitat del català allà on no n'hi havia. A continuació reproduïm altres fonaments jurídics de la sentència que obren bretxes a les pràctiques lingüístiques exposades als informes anteriors per al Comitè d'Experts i que fins i tot arriben a posar en dubte una de les conseqüències més evidents del caràcter oficial d'una llengua: la validesa i l'eficàcia de les notificacions efectuades en català.

Escau d'observar en el fragment següent del fonament jurídic (FJ) 14 de la sentència que el Tribunal Constitucional ordena un equilibri entre les llengües que abasta fins i tot l'Administració de l'Estat a Catalunya. Recordem que l'Administració de l'Estat usa generalment el castellà de forma preferent o exclusiva, malgrat que la Llei catalana de política lingüística li ordena el contrari:

"La definició del català com 'la llengua pròpia de Catalunya' no pot comportar un desequilibri del règim constitucional de la cooficialitat de totes llengües en perjudici del castellà. Si amb l'expressió 'llengua pròpia' vol significar-se, com al·lega l'Advocat de l'Estat, que el català és llengua peculiar o privativa de Catalunya, per contrast amb el castellà, llengua compartida amb totes les Comunitats Autònomes, la dicció de l'art. 6.1 EAC és inobjectable. Si d'això, contràriament, pretén deduir-se que únicament el català és llengua d'ús normal i preferent del poder públic, ni que només fos del poder públic autonòmic, s'estaria contradient una de les característiques constitucionalment definidores de l'oficialitat lingüística, la qual és, segons que acabem de recordar amb la cita de la <a partir d'aquí el text es repeteix en el FJ 23> STC 82/1986, que les llengües oficials constitueixen 'mitjà normal de comunicació en i entre [els poders públics] i en la seva relació amb els subjectes privats, amb plena validesa i efectes jurídics'. Tota llengua oficial és, per tant -també allà on comparteix aquesta qualitat amb una altra llengua espanyola-, llengua d'ús normal per i davant del poder públic.

També en conseqüència, ho és el castellà per i davant de les Administracions públiques catalanes, que, **com el poder públic estatal a Catalunya** <negreta nostra>, no poden tenir preferència per cap de les dues llengües oficials <fins aquí es repetirà el text en el FJ 23>."

En el següent fragment del FJ 14 la STC continua ridiculitzant la declaració de l'EAC que el català és llengua pròpia, argumentant que aquesta declaració serveix per destacar que el castellà és llengua comuna: "La llengua espanyola diferent del castellà susceptible de ser proclamada oficial per un Estatut d'autonomia és la llengua de la 'respectiva' Comunitat Autònoma, això és, la llengua característica, històrica, privativa, per contrast amb la comuna a totes les Comunitats Autònomes, i, en aquest sentit, pròpia."

La STC (*passim*) insisteix a proclamar el castellà idioma comú de tots els espanyols, proclamació que no apareix a la Constitució espanyola. D'una banda la STC parla d'igualtat entre les dues llengües oficials, però per l'altra atorga atribucions al castellà que arriben a posar en qüestió la mateixa oficialitat de les altres llengües proclamada per la Constitució. Així, el fragment següent del FJ 14 de la STC arriba a posar en dubte l'eficàcia de les notificacions en català, fita insòlita a la qual mai fins ara el TC havia arribat:

"El deure constitucional de coneixement del castellà, abans que un deure 'individualitzat i exigible' (STC 82/1986, FJ 2) de coneixement d'aquesta llengua, és en realitat el contrapunt de la facultat del poder públic d'utilitzar-la com a mitjà de comunicació normal amb els ciutadans sense que aquests puguin exigir-li la utilització d'una altra -fora dels casos, ara irrelevants, en els quals pugui estar en joc el dret de defensa en judici (STC 74/1987, de 25 de maig)- perquè els actes d'imperium que són objecte de comunicació despleguin de manera regular llurs efectes jurídics. En el cas de les llengües cooficials diferents del castellà **no existeix per als poders públics una facultat equivalent** <la negreta és nostra; es refereix el text a la comunicació normal amb els ciutadans en català amb plens efectes jurídics? es refereix potser a possibilitat dels ciutadans d'exigir el castellà i no el català?>, ja que els ciutadans residents a les Comunitats Autònomes amb llengües cooficials tenen dret a utilitzar-les totes dues en les seves relacions amb l'autoritat i només obligació -constitucional- de conèixer el castellà, cosa que garanteix la comunicació amb el poder públic sense necessitat d'exigir el coneixement d'una segona llengua. Quan el deure del ciutadà es correspon amb el correlatiu dret o facultat del poder públic, **no tenint l'Administració cap dret a dirigir-se exclusivament als ciutadans a la llengua catalana** <la negreta és nostra; el català ha d'anar acompanyat sempre del castellà i per tant deixa de ser oficial?¿o es refereix al fet que els ciutadans poden demanar l'ús del castellà i no del català?> tampoc no pot presumir en aquests el seu coneixement i, per tant, formalitzar aquesta presumpció com un deure dels ciutadans catalans. L'art. 6.2 EAC <"El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret *i el deure* -subratllat nostre- de conèixer-les"> seria inconstitucional i nul en la seva pretensió d'imposar un deure de coneixement del català equivalent en el seu sentit al que es desprèn del deure constitucional de coneixement del castellà". Més endavant el text declara "improcedent" la "facultat del poder públic de la Generalitat d'utilitzar exclusivament la llengua catalana en les seves relacions amb els ciutadans", al mateix temps que proclama "el dret d'opció lingüística dels particulars en llurs relacions amb el poder públic, sense privilegi o preterició de cap d'ambdues llengües."

Lògicament totes aquestes afirmacions no fan més que semblar la inseguretats jurídica més àmplia contra l'ús de la llengua catalana, i per extensió les altres llengües minoritàries. Aquesta inseguretats jurídica ha animat, com hem anat repetint al llarg de l'informe, els defensors de la llengua majoritària a impugnar normes de foment de l'ús del català que semblaven consolidades. Al seu torn, aquestes impugnacions han provocat les consegüents vacil·lacions als tribunals inferiors al Constitucional, que han hagut de conjugar les noves

orientacions regressives del Tribunal Constitucional amb la legislació, la jurisprudència i la pràctica consolidades i pacífiques vigents fins al moment.

Els tribunals han hagut de frenar ja les pretensions dels qui aspiren al bilingüisme sistemàtic allà on s'usava només el català. Així, en la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 23 de maig de 2012 sobre el reglament lingüístic de l'Ajuntament de Barcelona el tribunal es veu obligat a precisar que "l'ordenació no imposa la comunicació bilingüe. Aquesta és una opció organitzativa i és raonable que aquesta alternativa pugui aixecar reticències si la presència simultània de totes dues llengües planteja problemes d'espai, d'intel·ligència, intel·ligibilitat o d'altres, o bé quan la lateralitat <*sic*, repetit a les sentències de 6 de març de 2013, sobre els reglaments de la Diputació de Lleida i la de Girona, respectivament> de les dues llengües fa absurda aquesta alternativa, per exemple quan la diferència es limita a una lletra o un accent. El Tribunal Suprem s'ha manifestat en el sentit que el bilingüisme no és exigible (STS de 26 de març de 1996, recurs núm. 1367/93)."

En aquest període són poques les administracions municipals que han aprovat reglaments d'ús de la llengua catalana, probablement per dos motius. El primer és que tal com dèiem en informes anteriors la majoria d'ajuntaments de les zones més poblades ja disposen de reglament lingüístic, tal com ho ordenen les lleis lingüístiques des de la primera de 1983. La segona raó és que en un moment d'inseguretat i de fustigació jurídica contra la llengua catalana és millor no visualitzar l'aprovació d'una disposició que simplement consolida la pràctica existent, ja que la publicació de la disposició crida l'atenció litigadora de les associacions i partits que volen defensar la llengua majoritària, com així ha estat. Així, al llarg d'aquest període només tenim coneixement de l'aprovació dels reglaments següents:

- 2009: ajuntament de Castellbisbal
- 2009: ajuntament de Vilanova i la Geltrú.
- 2010: Diputació de Lleida (incorpora també l'ús de la llengua occitana)
- 2010: Diputació de Girona
- 2010: Consell Comarcal de la Garrotxa
- 2010: Ajuntament de Barcelona
- 2010: Ajuntament d'Esponellà
- 2011: Ajuntament de Sant Joan Les Fonts

L'aprovació dels reglaments de Barcelona i de les diputacions de Lleida i Girona va provocar la impugnació respectivament del grup municipal del Partit Popular en el primer cas, i d'una entitat defensora del castellà en els altres dos, amb el resultat de tres sentències que anul·len alguns dels articles impugnats. Una sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 23 de maig de 2012 es pronuncia sobre els articles impugnats del reglament lingüístic de l'Ajuntament de Barcelona i dues sentències del mateix tribunal de 6 de març de 2013 resolen els recursos contra els reglaments lingüístics de les diputacions de Lleida i Girona.

Dues sentències desestimen la legitimació de l'entitat impugadora sobre aproximadament la meitat dels articles que impugna, per la qual cosa ja no s'entra en el fons de les qüestions. Quant a la resta, en el cas de la Diputació de Lleida anul·la en part un article de forma errònia i les anul·lacions parcials o totals que fa només afecten 4 articles. En el cas de la Diputació de Girona, també anul·la erròniament un apartat d'un article i les anul·lacions parcials o totals n'afecten 5. Es dona la circumstància que en el cas dels ajuntaments de Girona i Tarragona el grup municipal del Partit Popular va votar a favor del reglament i en canvi a l'Ajuntament de Barcelona el va impugnar i va provocar una de les sentències que el TSJ ha seguit ara per dictar les posteriors de 6 de març de 2013.

Ambdues sentències de 6 de març de 2013 copien tan literalment la de 5 de juliol de 2012, relativa al Reglament de l'Ajuntament de Barcelona, que en el cas de la de Lleida arriba a confondre l'article 2 d'un i un altre reglament. Així, la sentència sobre el reglament de la Diputació de Lleida anul·la l'expressió "i preferent" de l'article 2 del reglament, expressió que no hi apareix.

La sentència mostra l'estigma recaigut contra la paraula "preferent", anul·lat pel Tribunal Constitucional en la seva sentència 31/2010, de 28 de juny, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Mostra d'aquest estigma és l'anul·lació de l'article 7 del reglament de la Diputació de Lleida, que regula el cas excepcional d'impresos bilingües però usa la paraula "preferent", i en canvi la Sentència deixa indemne l'article anterior que diu que els impresos no bilingües s'han d'oferir en versió catalana, sense perjudici que les versions occitana aranesa i castellana hagin d'estar a disposició de tothom. L'ús preferent d'aquestes llengües sense esmentar la paraula "preferent" sembla haver salvat aquest article.

L'article 14 de la Diputació de Lleida i el 13 de la de Girona són anul·lats de manera anàloga a l'article 13 del reglament de l'Ajuntament de Barcelona, pel fet que el TSJ considera, sense que hi hagi cap norma habilitadora que ho empari, que totes les disposicions que aprovin les entitats locals han de ser publicades forçosament també en castellà.

Fora d'això la sentència anul·la els fragments de dos articles de la Diputació de Lleida i quatre -un d'ells erròniament- de la de Girona, anàlegs a l'article 50.5 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya i a altres de la Llei de política lingüística, que són disposicions superiors vigents. Tots ells estableixen l'ús del català per defecte i respecten el dret de ser atès en castellà prèvia petició. El TSJ interpreta els comentaris que conté la sentència del Tribunal Constitucional 31/2010 esmentada en el sentit d'obligar l'Administració al seu torn a interpretar que el ciutadà que usa el castellà vol ser atès en castellà. El TSJ ignora que molts catalans no han pogut aprendre el català en l'ensenyament, l'entenen perfectament i segurament estan interessats a aprendre'l, ignora que la simple petició d'usar el castellà garanteix perfectament el dret a ser atès en aquesta llengua i ignora que es tracta d'una mesura de foment perfectament legítima.

No s'entén que el TSJ anul·li disposicions emparades literalment per lleis superiors vigents o que no contravinguin a cap altra norma. La successives sentències de tribunals menors posteriors a la 31/2010 citada del Tribunal Constitucional fan una interpretació extensiva tant de la decisió de l'Alt Tribunal com de cada una de les frases dels fonaments de la seva sentència, independentment del context i l'abast de la norma en qüestió. La interpretació és extensiva en favor del castellà i restrictiva per al català. Les sentències del TSJ no tenen en compte que la inseguretat jurídica que produeix aquest comportament només perjudica el català. Ignoren que la llengua catalana és la que ha estat objecte de persecució durant segles i que tant la pròpia Constitució i els tractats internacionals subscrits per Espanya com la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries l'haurien de fer objecte de la protecció jurídica de l'Estat i les seves institucions.

És d'acord amb aquesta normativa protectora i amb les lleis encara vigents que les administracions locals i la Generalitat continuen mantenint els mateixos criteris de bones pràctiques lingüístiques exposats als informes anteriors, i per tant continuen usant i promovent l'ús del català, i si s'escau l'occità aranès, i fan ús de la llengua majoritària de l'Estat quan els ciutadans així ho desitgen i en els altres casos que disposen les normes.

g) l'ús o l'adopció i, en el cas que sigui procedent, conjuntament amb la denominació en la llengua o les llengües oficials, de les formes tradicionals i correctes dels toponímics en les llengües regionals o minoritàries.

1132. ... El Comitè d'Experts ... demana a les autoritats que li proporcionin en el seu pròxim informe periòdic informació sobre l'aplicació de les disposicions de l'article 18 de la Llei de Catalunya 1/1998, de 7 de gener.

Toponímia

Com dèiem al nostre informe anterior, malgrat l'acceptació generalitzada per part de les administracions de la normativa sobre noms de lloc a Catalunya, queden alguns problemes per resoldre. En alguns casos els òrgans dependents de l'Estat no respecten la toponímia establerta per les institucions de Catalunya. En aquest sentit, les queixes que la ciutadania expressa sobre aquest tema són, per exemple, sobre els topònims de les senyalitzacions d'algunes carreteres estatals, en algunes pàgines web i en la megafonia d'empreses com ara Renfe, etc.

Un estudi d'"Usos lingüístics i presència del català en la toponímia emprada a l'Aeroport de Barcelona (octubre 2009) " demostra l'absència de les formes catalanes i l'ús exclusiu de les castellaneres en les denominacions de l'origen i la destinació dels vols de l'Aeroport de Barcelona als plafons. Aquests depenen de l'ens públic estatal Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea (AENA). Ni tan sols no es respecten els topònims de territoris de llengua catalana, de manera que l'illa d'Eivissa sempre apareix amb la denominació castellana i no amb l'oficial catalana, Palma apareix com a Palma de Mallorca i Alacant apareix com Alicante.

Els topònims de la Val d'Aran tenen com a única forma oficial i correcta la forma occitana o aranesa. La realitat fa que aquest principi sigui respectat majoritàriament. Encara es poden trobar a la Val d'Aran alguns casos de topònims en català i castellà. La forma dels topònims no és bilingüe, és unilingüe occitana, ja que se'n considera la forma tradicional.

Paràgraf 3.

Quant als serveis públics garantits per les autoritats administratives o per altres persones que actuïn per compte d'aquestes, les parts contractants, als territoris on es parlin les llengües regionals o minoritàries i en funció de la situació de cada llengua i en la mesura que raonablement puguin, es comprometen a:

a) vetllar perquè les llengües regionals o minoritàries s'utilitzin quan es presta un servei;

1135. El Comitè d'Experts... encoratja les autoritats espanyoles a proporcionar-li informació específica sobre el seu compliment al pròxim informe periòdic.

Serveis públics

En aquest apartat, es continuen rebent queixes sobre la manca d'ús de la llengua catalana en diferents aspectes per part d'empreses que ofereixen serveis públics. Per exemple, queixes sobre Renfe: bitllets i megafonia a nombroses estacions exclusivament en llengua castellana, manca d'atenció oral en català. Així mateix, sobre Correus: la versió catalana de la seva pàgina web és incompleta, distingeix entre català i valencià i els tràmits en línia que ofereixen només estan disponibles en llengua castellana. Tampoc alguns materials no disposen de la versió catalana (com algun tipus de caixa d'embalatge). Correus continua tenint una denominació única en castellà ("Correos") des que va suprimir la seva denominació en les llengües oficials minoritàries.

MITJANS DE COMUNICACIÓ

Article 11

Paràgraf 1

1. Per als parlants de llengües regionals o minoritàries, als territoris en els quals es parlin les esmentades llengües, segons sigui la situació de cada una d'elles i en la mesura que les autoritats públiques, de manera directa o indirecta, tinguin competències, atribucions o un paper per representar en l'àmbit esmentat, respectant al propi temps els principis d'independència i d'autonomia dels mitjans de comunicació, les parts es comprometen:

- a) En la mesura que la ràdio i la televisió tinguin una missió de servei públic, a:
 - i) **Garantir la creació de, almenys, una emissora de ràdio i un canal de televisió en les llengües regionals o minoritàries;**

Canals públics de titularitat estatal

Com dèiem al nostre informe anterior, "la presència del català a les emissores de canals públics de titularitat estatal (TVE-1 i La 2) està estancada en nivells molt baixos i preocupants. Quant a les cadenes privades de concessió estatal, actualment cap d'elles no dedica espai a programació en català.

"Aquesta situació preocupant posa sobre la taula la necessitat de posar en marxa iniciatives i accions més contundents que potenciïn la presència de la llengua catalana en aquestes cadenes. Sobretot quant a les cadenes de RTVE, ja que en tractar-se de les cadenes públiques de l'Estat, aquestes haurien de mostrar més clarament la realitat plurilingüística existent, tant amb la incorporació de programació en les llengües dels territoris, català en aquest cas, com incorporant amb normalitat aquestes llengües dins de la seva programació pròpia (personatges de sèries que reflecteixin la realitat plurilingüe de l'Estat), intervencions i entrevistes a personatges públics que usen habitualment una llengua pròpia diferent del castellà, sobretot quan es tracta a més de representants públics dels esmentats territoris."

La presència del català en els prestadors de serveis de ràdio i televisió de titularitat privada d'àmbit estatal

Les televisions i les ràdios privades d'àmbit estatal no fan ni tenen previstes cap desconexió en català.

2. Les parts es comprometen a garantir la llibertat de recepció directa de les emissions de ràdio i de televisió dels països veïns en una llengua parlada de manera idèntica o semblant a una llengua regional o minoritària, i a no oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i de televisió dels països veïns en la llengua esmentada. Es comprometen, a més, a vetllar perquè no s'imposi a la premsa escrita cap restricció a la llibertat d'expressió i a la lliure circulació d'informació en una llengua parlada de manera idèntica o semblant a una llengua regional o minoritària. L'exercici de les llibertats esmentades anteriorment, que comporta deures i responsabilitats, pot ser sotmès a certs tràmits, condicions, restriccions o sancions previstos per la llei, que constitueixin mesures necessàries, en una societat democràtica, per a la seguretat nacional, la integritat territorial o la seguretat pública, la defensa de l'ordre i la prevenció de la delinqüència, la protecció de la salut o de la moral, la protecció de la reputació o dels drets aliens, per impedir la divulgació d'informacions confidencials o per garantir l'autoritat i la imparcialitat del poder judicial.

Reciprocitat interterritorial de les emissions de ràdio i televisió en llengua catalana

- El gener de 2009, el **Govern de les Illes Balears** i el de la **Generalitat de Catalunya** van firmar un conveni per a la recepció recíproca de canals de televisió als territoris respectius i per a la cooperació en matèria audiovisual.

Posteriorment, el febrer de 2010, van firmar una addenda al conveni, detallant els canals i programes objecte de l'esmentada reciprocitat.

El novembre de 2012, el Govern de les Illes Balears va suprimir el seu canal per satèl·lit IBSAT, per la qual cosa la seva programació va deixar de veure's a Catalunya.

- El setembre de 2011 una ONG presenta al Congrés dels Diputats la Iniciativa Legislativa Popular *Televisió sense fronteres*, avalada per 651.650 firmes (són necessàries 500.000), que pretén garantir la recepció directa de les emissions de les ràdios i televisions autonòmiques realitzades en llengües incloses en l'àmbit de protecció de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries en totes les comunitats autònomes que comparteixen la mateixa llengua. La iniciativa no prospera.
- El Govern valencià obstaculitza activament la recepció de les televisions catalanes imposant abundants multes a l'ONG Acció Cultural del País Valencià (ACPV) pel fet de reemetre la televisió catalana TV3 a la Comunitat Valenciana. Tampoc no facilita l'emissió de la televisió valenciana a Catalunya. El 5 de desembre de 2012 el Tribunal Suprem dicta la Sentència de la Sala Contenciosa Administrativa, secció 3a (recurs de cassació núm. 1577/2009) <www.webcitation.org/6CvaE811e> (2014-04-03), que dona la raó a Acció Cultural del País Valencià en el seu recurs contra les resolucions de la Generalitat Valenciana que havien estat impugnades pels recurrents (multa per les emissions de la televisió catalana TV3 a la Comunitat Valenciana). Als efectes que aquí interessin, la sentència recull que l'entitat recurrent no podia ser sancionada pel Govern valencià i és per això que obliga a tornar l'import íntegre de la primera multa que li va ser imposada de 300.000 euros més els interessos meritats. Partint d'aquesta base, el Tribunal Suprem avala literalment que "la difusió d'aquelles

emissions televisives més enllà dels límits territorials de la Comunitat Autònoma de Catalunya era i és sense cap dubte lícit". Afegeix que "el criteri constant del legislador (...) era i és favorable que la fragmentació inherent al sistema de competències autonòmiques en matèria audiovisual, amb eficàcia limitada al seu propi territori, no impedeixi la recepció de programes procedents d'altres. Tanmateix, l'instrument previst a l'efecte (...) s'ha demostrat insuficient". Amb aquesta sentència el Tribunal avala que l'emissió de TV3 a València és una activitat lícita però que requereix una reforma del marc jurídic vigent per a tenir cobertura normativa i, en aquest sentit, el propi Tribunal esmenta la Iniciativa Legislativa Popular "Televisió sense Fronteres" com una de les "iniciatives que pretenien la modificació d'aquest marc normatiu". Recordem que el 17 de febrer de 2011 Acció Cultural del País Valencià es veu obligada a clausurar els seus repetidors de les televisions públiques catalanes al País Valencià a causa de la persecució del Govern Valencià que, en contra de l'establert en aquesta Carta, havia imposat multes molt abundants contra aquesta entitat protectora de la llengua minoritària pel fet de facilitar als valencians la recepció d'aquestes emissions. Prèviament les Corts Valencianes havien modificat la Llei 1/2006, del sector audiovisual, a través de la Llei 16/2010, de 27 de desembre, de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera i d'organització de la Generalitat, a fi de permetre la imposició de les multes ara nul·les. Queda per veure si les altes sumes pagades per ACPV fins llavors en concepte de multa es tornen, i també si es reprendran les emissions. En aquests moments les emissores catalanes no poden sintonitzar-se mitjançant la TDT al País Valencià, malgrat que els mitjans tecnològics permeten sintonitzar emissores de tot el món, de manera que només poden veure's a través de satèl·lit o Internet.

VIDA ECONÒMICA I SOCIAL

Article 13.

Paràgraf 1.

Quant a les activitats econòmiques i socials, i per al conjunt del país, les parts es comprometen a:

- a) excloure de la seva legislació qualsevol disposició que prohibeixi o limiti sense raons justificables l'ús de llengües regionals o minoritàries als documents relatius a la vida econòmica o social i en particular en els**

contractes de treball i en els documents tècnics, com per exemple les instruccions d'ús de productes o de serveis;

Normativa estatal

En relació amb aquesta lletra a) i en general amb la resta de les del paràgraf, donem per reproduït el que vam expressar en l'apartat "Valoració de l'aplicació de l'article 13 CELROM en la normativa de l'Estat" dins del comentari a l'article 13 del nostre informe anterior.

L'Estat continua mantenint la imposició de l'ús del castellà en l'etiquetatge i en altres normes que afecten tant el sector públic com el privat. Aquestes normes han anat apareixent i són denunciades i recopilades en diverses pàgines web. Potser el conjunt més exhaustiu es pot consultar en les cròniques legislatives d'Espanya de la [Revista de Llengua i Dret](#). Aquesta revista està publicada per l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat de Catalunya

Així mateix, les ONG de defensa de la llengua catalana també denuncien la vigència i la proliferació d'aquestes normes estatals. Durant el present període cal destacar els informes següents elaborats per l'entitat Plataforma per la Llengua:

- "En l'etiquetatge, la llei ens discrimina. Castellà 192 català 1. Obligació per golejada. Document informatiu sobre l'obligatorietat d'etiquetar els productes en una llengua a Catalunya (10 de juny de 2010)

<https://www.plataforma-llengua.cat/media/assets/1066/lleis_etiquetatge.pdf> (2014-04-03)

- "Almenys, en castellà". 199 disposicions obliguen a etiquetar en castellà els productes de la nostra terra. Informe diari sobre l'obligatorietat del castellà en l'etiquetatge de productes a Catalunya - Document corresponent a 31 de desembre 2011. Plataforma per la Llengua <https://www.plataformallengua.cat/media/assets/2636/lleis_etiquetatge_castella_des_2011.pdf> (2014-04-03)

- presentació que recull les almenys 500 normes de l'Estat espanyol que obliguen a l'ús del castellà, acompanyada per l'informe complementari "[L'anomalia espanyola en el tractament lingüístic. Un cas únic en el reconeixement oficial de les llengües](#)" (febrer de 2010) (consulta 2014-04-03). Aquests informes mostren un argumentari raonat per demostrar la situació excepcional de la regulació espanyola quant al tractament de les llengües en relació amb els països del nostre entorn cultural i jurídic. <https://www.plataforma-llengua.cat/media/assets/1580/L_anomalia_ling_stica_espanyola_feb_2010_DEF.pdf> (2014-04-03).

Normativa europea

La legislació europea sobre lliure circulació de béns i serveis regula els aspectes lingüístics amb l'expressió "llengües oficials de la Unió" o altres de similars. Ens remetem al comentari de la part I sota l'epígraf "El català davant de la Unió Europea" per no repetir els greus inconvenients que porta aquesta ambigua expressió contra la llengua catalana, també en la vida econòmica i social.

c) oposar-se a les pràctiques encaminades a descoratjar l'ús de llengües regionals o minoritàries dins de les activitats econòmiques o socials;

La disponibilitat lingüística de les empreses a l'Estatut d'autonomia de Catalunya i la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny

L'article 34 de l'Estatut reconeix el dret a la disponibilitat lingüística als establiments oberts al públic, si bé d'acord amb una llei posterior que ja s'ha aprovat: la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya.

"Article 34 EAC

Drets lingüístics dels consumidors i usuaris

Totes les persones tenen dret a ser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que triïn en la seva condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i serveis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya queden subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes que estableixen les lleis. "

La sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut descoratja l'ús del català en les activitats econòmiques o socials en establir la doctrina següent:

"Això no obstant, cal assenyalar que el deure de disponibilitat lingüística de les entitats privades, empreses o establiments oberts al públic no pot significar la imposició a aquestes, al seu titular o al seu personal d'obligacions individuals d'ús de qualsevol de les dues llengües oficials de manera general, immediata i directa en les relacions privades, tota vegada que el dret a ser atès en qualsevol de les esmentades llengües només pot ser exigible en les relacions entre els poders públics i els ciutadans. Per això, en aquest àmbit de les relacions entre privats no es pot entendre que l'Estatut imposi de manera immediata i directa tal obligació als ciutadans."

L'Estatut, doncs, intenta garantir la possibilitat que els clients i usuaris puguin dirigir-se en català o en castellà, segons l'elecció d'aquests, a les empreses. El Tribunal, amb les seves afirmacions, ve a posar en dubte la possibilitat, almenys de manera immediata i directa, que la Llei obligui les empreses a comprendre la llengua oficial que triï el client o a atendre en aquesta llengua. A la pràctica les empreses garanteixen l'atenció en la llengua oficial majoritària i són moltes les que obliguen els clients que s'adrecen en català a usar el castellà. La igualtat pretesa per l'Estatut d'autonomia és descoratjada pel Tribunal Constitucional en perjudici de la llengua minoritària, en aquest cas la catalana.

d) facilitar i/o fomentar, per altres mitjans diferents dels que preveuen els apartats anteriors, l'ús de llengües regionals o minoritàries.

1777. El Comitè d'Experts no està capacitat per opinar sobre l'article 13.1.d) i urgeix les autoritats espanyoles a proporcionar informació sobre això al seu pròxim informe periòdic.

En relació amb aquest apartat, i en general amb aquest article, ens remetem a l'exposat a l'informe nostre anterior amb els afegits i les precisions següents.

Obligacions envers les llengües oficials: la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya

Als nostres anteriors informes ja vam donar compte de les obligacions lingüístiques establertes per la legislació catalana que tenen per objectiu garantir el dret dels clients i usuaris a ser atesos en català a més del castellà, i a garantir una presència pública del català en l'àmbit socioeconòmic. La legislació i la seva aplicació es detallen en la part III de cada informe relativa a l'article 13 de la Carta.

Des del nostre anterior informe cal destacar, pel que fa a l'aplicació de l'article present de la Carta, l'aprovació pel Parlament de Catalunya de la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya. L'últim informe del Comitè d'Experts ja té ocasió de citar-la en el paràgraf 1180, en relació amb l'aplicació de l'article 13.2.d de la Carta envers l'occità aranès.

La llei citada recull els drets i les obligacions lingüístics regulats anteriorment per la Llei 3/1993, de 5 de març, de l'Estatut del consumidor, i la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, citades en la part III, referides a l'article present, dels nostres anteriors informes i dels dos informes espanyols anteriors. També les cita l'informe anterior del Comitè d'experts, encara que curiosament, igual que el Codi de consum, cita la Llei 3/1993 en la part III, referida a l'article present però només a l'aranès (par. 1179). La Llei 22/2010 deroga la Llei

3/1993 i manté i completa la regulació de la Llei 1/1998 en l'àmbit socioeconòmic. Així, la nova regulació lingüística de la Llei 22/2010 diu el següent:

"Article 128-1

Drets lingüístics de les persones consumidores

1. Les persones consumidores, en les seves relacions de consum, tenen dret, d'acord amb el que estableixen l'Estatut d'autonomia i la legislació aplicable en matèria lingüística, a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que escullin.

2. Les persones consumidores, sense perjudici del respecte ple al deure de disponibilitat lingüística, tenen dret a rebre en català:

a) Les invitacions a comprar, la informació de caràcter fix, la documentació contractual, els pressupostos, els resguards de dipòsit, les factures i els altres documents que hi facin referència o que en derivin.

b) Les informacions necessàries per al consum, l'ús i el maneig adequats dels béns i serveis, d'acord amb les seves característiques, amb independència del mitjà, format o suport utilitzat, i, especialment, les dades obligatòries relacionades directament amb la salvaguarda de la salut i la seguretat.

c) Els contractes d'adhesió, els contractes amb clàusules tipus, els contractes normats, les condicions generals i la documentació que hi faci referència o que derivi de la realització d'algun d'aquests contractes.

3. La Generalitat ha de vetllar pel foment en les relacions de consum de l'ús de la llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, dins de l'àmbit territorial de l'Aran, on és llengua pròpia.

Article 211-5

Requisits lingüístics

1. La documentació i les informacions necessàries per al consum i l'ús adequats dels béns i serveis dirigits a les persones consumidores han de ser a disposició immediata d'aquestes, d'acord amb l'establert a l'article 128-1. Aquest requisit no s'aplica a les marques, als noms comercials i a la retolació emparada per la legislació de la propietat industrial."

La doctrina expressada pel Tribunal Constitucional en la sentència 31/2010 sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya anima el grup parlamentari del partit Popular al Congrés dels Diputats -actualment en el Govern d'Espanya amb majoria absoluta- i el Defensor del Poble

a presentar un recurs d'inconstitucionalitat contra els articles transcrits, entre altres preceptes.

La restrictiva doctrina del Tribunal expressada en la sentència 31/2010 i la composició del Tribunal amb un president fins fa poc afiliat al Partit Popular fins i tot quan ja era magistrat, i amb un currículum que inclou textos hostils a la política catalana, fan presagiar una sentència desfavorable a la vigència dels articles impugnats de contingut lingüístic.

Quant a disposicions reglamentàries, a més de les relatives al món socioeconòmic aprovades durant els períodes de seguiment anteriors o abans de la ratificació de la Carta, durant aquest període s'han publicat les següents:

- Decret 112/2010, de 31 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament d'espectacles públics i activitats recreatives que substitueix a l'anterior Decret 348/2004, de 20 de juliol. Per primera vegada aquest últim Decret citat exigia a personal d'empreses privades sense cap vinculació amb l'Administració pública que no solament havia d'entendre les dues llengües oficials sinó que també fos capaç d'atendre en català. El Decret vigent manté aquesta obligació en un sector econòmic on l'ús del català escasseja i per tant convé que hi sigui promogut.
- Decret 159/2012, de 20 de novembre, d'establiments d'allotjament turístic i d'habitatges d'ús turístic: preveu l'atenció personal en català, castellà i dues llengües més.

La legislació de la Unió Europea no facilita l'ús de les llengües regionals o minoritàries en l'etiquetatge de productes alimentaris ja que, en permetre als estats imposar una llengua d'entre les que la legislació europea anomena "llengües oficials de la Unió Europea", els estats poden imposar l'ús de la llengua majoritària. Això descoratja l'ús del català ja que, en ser obligatori l'ús del castellà en determinades dades de les etiquetes, és legalment dubtós per als productors que aquestes puguin estar en certs casos redactades únicament en català. Així, l'article 15.2 del Reglament (UE) 1169/2011, de 25 d'octubre, per citar una disposició recent, estableix que "al seu propi territori, els Estats membres en els quals es comercialitza un aliment podran estipular que les mencions es facilitin en una o més llengües d'entre les llengües oficials de la Unió Europea". Encara que no hi hagi cap norma que indiqui quines són les "llengües oficials de la Unió Europea", sembla que hi ha una opinió comuna en el sentit que aquesta expressió es refereix a les llengües oficials de les institucions europees, la qual cosa exclou no només les de tercers països sinó també les regionals o minoritàries.

Paràgraf 2.

En matèria d'activitats econòmiques i socials i en la mesura que les autoritats públiques hi tenen competència, les parts, en el territori on les llengües regionals o minoritàries són usades, i quan sigui raonablement possible, es comprometen a:

b) en els sectors econòmics i socials dependents directament de llur control (sector públic), a realitzar accions que encoratgin l'ús de les llengües regionals o minoritàries;

Serveis públics de titularitat privada

És deficitari l'ús del català en l'àmbit de les línies aèries, segons resulta de l'estudi "El català i les companyies aèries: megafonia dels vols i llocs web" elaborat per l'entitat Plataforma per la Llengua entre els anys 2009 i 2010. D'acord amb el document, el 25% de les companyies aèries emeten missatges gravats en català i el 18% utilitzen aquesta llengua en els missatges elaborats in situ per la tripulació. De l'anàlisi dels missatges es desprèn que quan són gravats no superen el 24'8% i que, quan és la tripulació l'encarregada d'emetre'ls, el percentatge en català decau fins al 16%. La mateixa entitat també ha tingut ocasió de denunciar l'incompliment, per part de *Ryanair*, dels compromisos contrets sobre l'ús del català en els seus vols amb origen o destinació als aeroports de Girona o Reus.

d) a vetllar, segons modalitats apropiades, perquè les instruccions de seguretat siguin igualment redactades en les llengües regionals o minoritàries;

322... El Comitè d'Experts ... demana a les autoritats que li proporcionin informació complementària sobre les instruccions de seguretat en català.

Instruccions de seguretat

Una de les primeres disposicions de la Generalitat de Catalunya que va obligar a l'ús del català en un àmbit jurídic-privat de l'òrbita socioeconòmica va ser l'encara vigent Ordre de 18 de febrer de 1986, de normalització lingüística dels rètols utilitzats en la senyalització d'aparells i instal·lacions. L'article 1 d'aquesta ordre estableix que "Els rètols que, com a conseqüència d'una disposició reglamentària en el camp de la seguretat industrial, siguin d'obligada utilització en els aparells o instal·lacions inclosos en l'àmbit d'aplicació d'aquestes

disposicions reglamentàries hauran de ser escrits en l'idioma català." Una disposició com aquesta tenia la intenció d'introduir el català en un àmbit d'on estava completament marginat a causa de la dictadura llavors encara recent, però també per sortir al pas i contrarestar la imposició del castellà que incloïen i continuen incloent les normes estatals en matèria de seguretat. Vegeu per exemple el contingut del Reial decret 2706/1985, de 27 de desembre, pel qual es declaren de compliment obligat les especificacions tècniques dels autòmats programables industrials i els seus perifèrics específics i la seva homologació: "5.2. Les funcions dels comandaments i la identificació dels connectors, terminals i indicadors s'assenyalarà per mitjà de rètols normalitzats, segons norma UNE 20-557-81, o bé per llegendes en llengua castellana, a fi d'impedir interpretacions o manipulacions errònies, que podrien resultar perilloses."

Posteriorment la Llei catalana 3/1993, de 5 de març, de l'estatut del consumidor, derogada per la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya, deia el següent:

"Article 26

Ús del català en la informació i en la contractació

D'acord amb l'establert a l'article 3.3 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya:

a) Els consumidors tenen dret a rebre en català les informacions pertinents per al consum i l'ús dels béns, els productes i els serveis, i especialment les dades obligatòries relacionades directament amb la salvaguarda de la seva salut i seguretat".

L'article 34.3 de la vigent Llei catalana 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, diu el següent: "El Govern de la Generalitat ha de regular per reglament la informació a les persones consumidores i usuàries de sectors determinats, i l'etiquetatge i les instruccions d'ús dels productes industrials o comercials que es distribueixen en l'àmbit territorial de Catalunya, de forma especial els dels productes alimentaris envasats, els perillosos i els tòxics, com també el tabac, per garantir-hi la presència progressiva del català, seguint els principis de la Llei present, les normes de la Unió Europea i la resta de l'ordenament jurídic."

Les disposicions de la Llei catalana del Codi de consum transcrites més amunt que obliguen a l'ús del català, i que van ser impugnades i estan pendents de sentència davant del Tribunal Constitucional, completen al marc legal sobre la matèria. També existeixen algunes disposicions reglamentàries sectorials.

Així com les normes estatals espanyoles estableixen l'ús del castellà sense donar opció a l'ús alternatiu (a tot estirar complementari) de les llengües oficials minoritàries, les normes catalanes, amb la finalitat de fer present l'ús del català en aquestes instruccions, estableixen l'ús obligatori del català o donen l'opció entre català i castellà en regular les instruccions de seguretat. Es donen casos en els quals la normativa espanyola es presenta i se superposa a la catalana amb regulacions diferents. En alguns d'aquests casos les disposicions coexisteixen i poden generar el dubte sobre quina d'elles preval, sense que n'hi hagi prou amb aplicar el principi jurídic que la norma posterior deroga l'anterior. En altres casos l'Estat o la Generalitat han plantejat conflictes de competències entre ells, i el Tribunal Constitucional ha emès sentències poc explicatives.

Efectivament la normativa jurídica sobre etiquetatge, i per tant també la que inclou instruccions de seguretat, ha sofert una litigiositat considerable al llarg d'aquests anys de democràcia. A més de la concurrència de normes, s'han donat com dèiem diversos casos d'impugnació mútua d'aquestes normes davant del Tribunal Constitucional, que unes vegades ha donat la raó a la Generalitat i altres a l'Estat. Al problema lingüístic s'hi ha afegit en aquest cas un problema de distribució de competències: l'Estat considera que la regulació d'una matèria sobre la qual es creu competent inclou la possibilitat d'imposar el castellà sobre els textos que afecten aquesta matèria. La Generalitat, per la seva part, considera que la llengua i la seva promoció constitueixen una competència transversal separable que li correspon principalment a ella, independentment de qui té la titularitat de la matèria sobre què recau.

La concurrència de normes catalanes (favorables al català) i estatals (favorables al castellà), la litigiositat esmentada i les oscil·lacions del Tribunal Constitucional progressivament favorables a una recentralització estatal de les competències han generat inseguretat jurídica i dubtes entre els fabricants, de manera que normalment opten per etiquetar en castellà.

INTERCANVIS TRANSFRONTERERS

Article 14.

Paràgraf 1.

Les parts es comprometen a:

a) Aplicar els acords bilaterals i multilaterals existents que les vinculen amb els estats en els quals es parla la mateixa llengua de manera idèntica o semblant, o a esforçar-

se per concloure'n, si cal, per tal d'afavorir els contactes entre els parlants de la mateixa llengua en els estats implicats, en els àmbits de la cultura, de l'ensenyament, de la informació, de la formació professional i de l'educació permanent;

325. ... El Comitè d'Experts anima les autoritats a concloure acords bilaterals amb els països on es parlin les mateixes llengües o llengües similars.

1183. El Comitè d'Experts convida les autoritats a aportar informació sobre aquest compromís al pròxim informe periòdic.

No consta que el Govern espanyol hagi establert cap tipus d'acord en el sentit indicat. La Generalitat de Catalunya, per la seva part, ha firmat diferents convenis amb entitats i administracions franceses amb la finalitat de difondre la cinematografia occitana.

b) en interès de les llengües regionals o minoritàries, a facilitar i/o a promoure la cooperació a través de les fronteres, especialment entre col·lectivitats regionals o locals en el territori de les quals s'usa la mateixa llengua de manera idèntica o pròxima.

Retrocessos en l'aplicació de la Carta en les legislacions balear, aragonesa i valenciana

A partir de 2012, l'estatut normatiu de la llengua catalana en aquests territoris ha experimentat canvis especialment rellevants que dificulten enormement l'aplicació de l'article 14.b de la Carta.

Des d'aquell any fins ara s'aprecien importants retrocessos en el procés de normalització i en el reconeixement i protecció de l'idioma, articulats jurídicament amb l'aprovació d'iniciatives legislatives i reglamentàries molt discutides políticament i socialment.

Ens remetem als comentaris i dades exposats en les parts I i II d'aquest informe per donar compte de les afirmacions dels paràgrafs anteriors. Davant de la gravetat de la situació, les institucions catalanes emeten comunicats de denúncia com l'esmentat a la part II, en què el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya va efectuar una declaració institucional de rebuig de la nova Llei aragonesa i en defensa del reconeixement dels

catalanoparlants d'Aragó. També la Societat Catalana de Sociolingüística va emetre el 4 de juliol de 2013 una "Declaració en relació amb l'ofensiva política contra l'ús de la llengua catalana per part dels organismes del Regne d'Espanya".

També és important esmentar els nombrosos ajuntaments que van aprovar mocions a favor de la unitat lingüística de la llengua catalana als diferents territoris de l'Estat.

